

Årsmelding 2023

HOL
KOMMUNE

1. Rådmannens resultatvurdering.....	4
Plan / Styringsdokumenter.....	8
Årshjul – Politikk og administrasjon	8
Hol i 2023.....	9
Politisk virksomhet.....	11
2. Krisehendelser i 2023.....	13
3. Handlingsprogram 2023-2026 – Resultater og status.....	15
Samfunnskvaliteter.....	16
Befolkning og bolig.....	16
Folkehelse	18
Kultur og frivillighet	19
Livsløp.....	21
Hol som oppvekstkommune	21
Kvalitetsresultater barnehage og grunnskole	23
Hol som helse- og omsorgskommune.....	27
Aktivitet per virksomhet:	28
Arbeid og næringsutvikling.....	32
Eksisterende næringer	32
Ny næringsutvikling og innovasjon	32
Infrastruktur.....	33
Samferdsel	33
Teknisk infrastruktur	34
4. Organisasjonen Hol kommune.....	36
Sykefravær i Hol kommune i 2023.....	40
Likestilling og tiltak mot diskriminering	42
5. Økonomiområdet.....	45
Driftsinntekter	45
Driftsutgifter.....	47
Finansinntekter – og utgifter	50
Investeringsregnskapet	51
Årsavslutningsdisposisjoner	53
Fondsbeholdning.....	55
Lånegjeld og rente.....	57
Kontroll med virksomheten	61

6. Tjenestekområdenes resultater i forhold til budsjett og premisser	64
Sentraladministrasjonen	64
Kultur- og oppvekstsektoren.....	66
Helse og omsorgssektoren.....	74
Teknisk sektor	77

Forsidebilde: Geilo stasjon gangbru. Foto: Hol kommune

1. Rådmannens resultatvurdering

Årsmeldingen er en tilbakemelding om tjenesteleveransen i kommunen, og om målsetningene i kommuneplanens samfunnsdel. Den skal redegjøre for vesentlige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. Årsmeldingen for 2023 er bygget opp med samme inndeling som Handlingsprogram og økonomiplan 2023-2026.

Kommunen er en underleverandør av **velferdstjenester** til staten. Tjenestene må leveres innenfor det lovpålagte og de økonomiske rammene som er gitt. For å levere disse tjenestene, er basisen et godt arbeid med å rekruttere og beholde kvalifisert personell. Fremover må vi forvente et redusert økonomisk handlingsrom, slik at tjenestene og måten oppgavene løses på må justere i forhold til dagens nivå.

Ved utgangen av 2023 er folketallet 4496 innbyggere i kommunen. Dette er en reduksjon med 10 personer fra året før. Antall innbyggere over 80 år øker. Dette viser seg i økte utgifter til hjemmetjeneste og institusjon, og vil påvirke budsjettfordelingen i årene fremover.

Den **politiske møtevirksomheten** har blitt avholdt på kommunehuset i 2023, og kommunestyremøtene har blitt overført i Radio Hallingdal og via Kommune-TV. Kommunestyret behandlet 157 saker, mens formannskapet behandlet 134 saker i 2023.

Handlingsprogrammet for 2023 inneholder vedtatte tiltak for å oppfylle målsetningene i Kommuneplanens samfunnsdel. Det er 11 plantemaer fordelt på områdene samfunnskvalitet, livsløp, arbeid og næringsutvikling og infrastruktur. Plantemaene har hver sine målsetninger som til felles skal oppfylle visjonen:

Hol kommune skal være en trygg og god kommune å vokse opp og bo i, med vekst i folketallet, der arbeidsmarkedet er variert og hele kommunen er i bruk.

For hvert av tiltakene gis det en rapportering med trafikklysmetoden. De aller fleste tiltakene er ferdigstilt eller i rute, men det er enkelte store prosjekter som pågår over flere år, og vil kreve store ressurser i tiden som kommer.

Arbeidsgiverstrategien legger føringer for de valg og prioriteringer som arbeidsgiver foretar overfor medarbeiderne og omgivelsene. Strategien består av:

- Omdømmeutvikling
- Effektivt og synlig lederskap
- Beholde og rekruttere arbeidskraft

Kommunens verdigrunnlag uttrykker at ethvert menneske er unikt, ukrenkelig og helhetlig, med uante muligheter mentalt, fysisk og sosialt. Arbeidsgiver vil i forbindelse med vakanser og ledighet i stilling fortsette mulighetene for utvidelse av stilling for medarbeidere som ønsker dette, jf. HTA. § 2.3 vedr. deltid. Stillingsstørrelsen er 83,5 % i gjennomsnitt i kommunen.

I 2023 var det 609 medarbeidere i Hol kommune, en økning med 22 medarbeidere fra 2022. Det var 496 årsverk, som har økt med 26 årsverk fra 2022. Det er i Helse – og omsorgssektoren det er størst økning i antall medarbeidere, noe som er delvis grunnet i at vi har gått over til fast ansettelse av legeårsverk.

Sykefraværet i 2023 var på 9,1 % som er lavere enn året før. Noe av årsaken til dette er at i 2022 var det fravær i forbindelse med koronapandemien, som ikke ga slike utslag i 2023. Det er også økt fokus på å redusere langtidsfraværet, og personalavdelingen har dialog med alle virksomhetsledere for å kartlegge dette, og finne gode virkemidler, løsninger og avklaringer.

Etiske retningslinjer for medarbeiderne i Hol kommune ble revidert og vedtatt i Partssammensatt utvalg i juni 2019. Ved tilsetting skal nye ansatte bekrefte at de har lest de etiske retningslinjene.

Det nye kvalitets - og avvikssystemet Compilo ble innført i 2023. Det har vært gjennomført kurs- og opplæring av hhv. Dokument-modul, ROS-modul og Årshjul-modul for lederteam og alle virksomhetsledere/avdelingsledere i organisasjonen. Det er registrert 43 avvik i det nye systemet for høsten 2023, og 6 fra det tidligere systemet.

Økonomieresultatene for 2023 ble bedre enn budsjett i hovedsak grunnet at skatteinntangen ble større enn forventet, og overførte integreringstilskudd. Det er følgende resultater for de finansielle nøkkeltallene:

- **Netto driftsresultat** er 8,2 mill. kr for Hol kommune. Det offisielle resultatet i KOSTRA-statistikken er **1 % av kommunens driftsinntekter**. Dette er bedre enn budsjettet, men under målsetningen om et netto driftsresultat større enn 1,75 %.
- **Disposisjonsfondet er redusert med 11,2 mill. kr gjennom 2023, og** inneholder 128,8 mill. kr, eller **16,3 % av driftsinntektene** for kommunen.
- **Netto lånegjeld er 40,5 %** av brutto driftsinntekter for kommunens konsernregnskap. Dette er bedre enn målsetningen, og kommunen har lavere lånegjeld enn landssnittet og Kostra-gruppe 3. Ved utgangen av 2023 var sum bokført langsiktig gjeld 418,7 mill. kr i Hol kommune, inkludert lånegjeld knyttet til selvkosttjenester og videreutlån.

Tjenesteområdenes kvalitet, økonomi og driftsresultater kan oppsummeres slik:

Sentraladministrasjonens regnskapsførte forbruk er innenfor budsjettammen. Plan – og utviklingsavdelingen har også i 2023 jobbet med kommuneplanens arealdel, som har ført til noe lavere aktivitet for byggesaker og planer enn tidligere år. Utgifter til administrasjon er lavere enn tidligere år, noe som også vises i Kostra-tallene. Tjenestenes ressursbruk blir sammenlignet med Kostragruppe 3¹ som Hol tilhører, og landssnittet i deres omtale.

Kultur- og oppvekstsektoren har et merforbruk på 7,2 mill. kr eller 5 % av budsjetterte rammer. Av dette utgjør ubudsjetterte kostnader til reguleringspremie til pensjon 6 mill. kr. I tillegg har sektoren håndtert ubudsjetterte svært kostnadskreven tiltak rundt enkeltbrukere, og et betydelig sykefravær som har vært krevende ved enkelte avdelinger. Sektoren har igangsatt en særskilt oppfølging av sykefraværet. Av den totale rammen er om lag 11 mill. kr benyttet til pålagte spesialpedagogiske tiltak. Dette er innenfor den planlagte rammen.

- Barnehagene i kommunen leverer gode tjenester, og er i Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse på gjennomsnittet som er målt for Oslo og Viken. Barnehagedekningen er 91 %, og netto driftsutgifter for barnehagetjenester er på nivå med Kostragruppe 3.

¹ Kostragruppe 3 er av SSB sin definisjon på kommuner med 2.000 – 9.999 innbyggere, lave bundne kostnader og høye frie disponible inntekter pr innbygger.

- Elevundersøkelsen i grunnskolen i 2023 viser at det er fortsatt god læringskultur, mestring og støtte fra lærerne. Resultatene viser også at skolemiljøet generelt er godt.
- Kommunen har 21 % netto driftsutgifter til grunnskolen, som er under landssnittet.
- Kommunen har fortsatt godt tilbud og bruk av kulturskolen, kino og bibliotek, og det er bedre besøkt enn landssnittet.

Helse - og omsorgssektoren har et merforbruk totalt sett for sektoren i løpet av året på 41,6 mill. kr eller 19 % i forhold til det regulerte budsjettet. Av det totale merforbruket er 13 mill. kr knyttet til reguleringspremien i pensjon (KLP) som var særdeles høy i 2023. Overtid er 7 mill. kr over budsjett i 2023.

Kjøp av tjenester fra vikarbyrå var budsjettet med 26 mill. kr, mens regnskapet viser 51,4 mill. kr. Avviket er i størst grad knyttet til drift av institusjon. Det har vært utfordringer med høyt sykefravær og vakante stillinger i institusjonene hele året. Det har vært svært vanskelig å få rekruttert riktig bemanning, noe som er hovedgrunnen til økt bruk av overtid og vikarbyrå. I slutten av 2023 har det bedret seg noe i forhold til rekruttering av sykepleiere.

Det var manglende legedekning vinteren 2023, noe som førte til innleie av leger. I løpet av våren 2023 ble det gjort endringer i arbeidsordninger slik at legene som ble rekruttert fikk fast ansettelse, og det er nå tilstrekkelig legedekning i kommunen.

Implementering av endringene i organisasjonen i forbindelse med «Sammen om endring» ble forberedt og gjennomført gjennom hele året. De største organisatoriske endringene ble gjennomført fra mai 2023, og den viktigste endringen som ble gjennomført i prosjektet var endringen fra tidligere sju avdelinger til fem virksomheter. De fem nye virksomhetene er 1. Familiehuset, 2. Tjenester til hjemmeboende, 3. Institusjonstjenester, 4. Legetjenester og 5. Aktivitet og mestring.

Hol har også i 2023 større utgifter til helse – og omsorgstjenester pr innbygger enn Kostra-gruppen og landssnittet. Det er flere innbyggere over 80 år som bruker hjemmetjenester enn landssnittet, mens andel over 80 år med institusjonsopphold er færre enn tidligere år i kommunen, og er om lag som landssnittet. Hol har 100 % andel brukertilpassede enerom med eget bad/wc. Andel nyfødte med hjemmebesøk er dekket 100 %.

Teknisk sektor (utenom gebyrfinansierte tjenester) har merforbruk på 28 % mot budsjett. Kostnadene er ca 11 mill kr høyere enn i 2022. Av disse utgjør merkostnadene i forbindelse med ekstremværet «Hans» ca 5 mill.kr. For vegdriften har det vært vesentlig høyere kostnader enn budsjett, om lag 4,5 mill. Kostnadene er i hovedsak knyttet til brøyting og bortkjøring av snø, arbeider med gangveg på Geilovegen samt bygging av droppsone ved skolen i Hol.

Det har samtidig vært enkelte uforutsette kostnader knyttet til eiendomsforvaltningen, bl.a. ved et behov for betydelig utbedring av lekaskjer ved behandlingsbassenget på Geilotun, samlet til en kostnad på ca 400'. Brann og ulykkesberedskap har 1,8 mill. kr netto utgifter større enn budsjettet grunnet større aktivitet på feltet og større lønns – og pensjonskostnader enn forutsatt.

På de gebyrfinansierte tjenestene vann, avløp og renovasjon er det også avvik i forhold til det planlagte. Avvikene er relatert til:

- Vann og avløpstjenester har betydelig høyere driftskostnader enn budsjettet. De økte kostnadene forklares med i all hovedsak med en markert prisstigning på innsatsmidler, og økte kostnader for kjøp av kompetanse som kommunen selv ikke innehar. Dette gis utslag i gebyrnivået som økte med 20 % i 2023, og fortsatt vil stige i årene som kommer.

- Også i 2023 har de største investeringsprosjekter vært innen utskifting av vann – og avløpsledninger (17,7 mill. kr) for å bedre stabilitet og kvalitet for innbyggere og gjester.

De ansatte i Hol kommune har også i 2023 håndtert uforutsette hendelser, der ekstremværet Hans utfordret beredskap og helse. Det er all grunn til å rose de ansatte for innsatsviljen og pågangsmotet de har vist dette året.

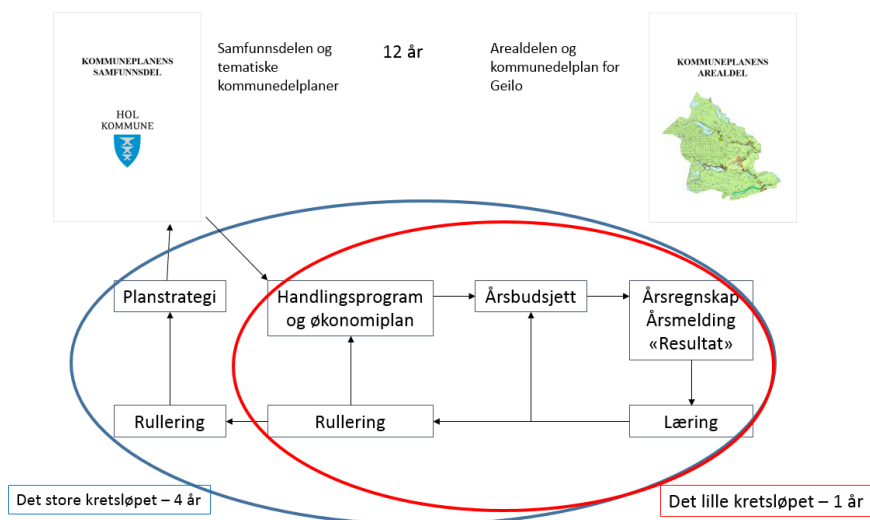
Hol, 20.03.24

Rådmann Ole Johnny Stavn

Plan / Styringsdokumenter

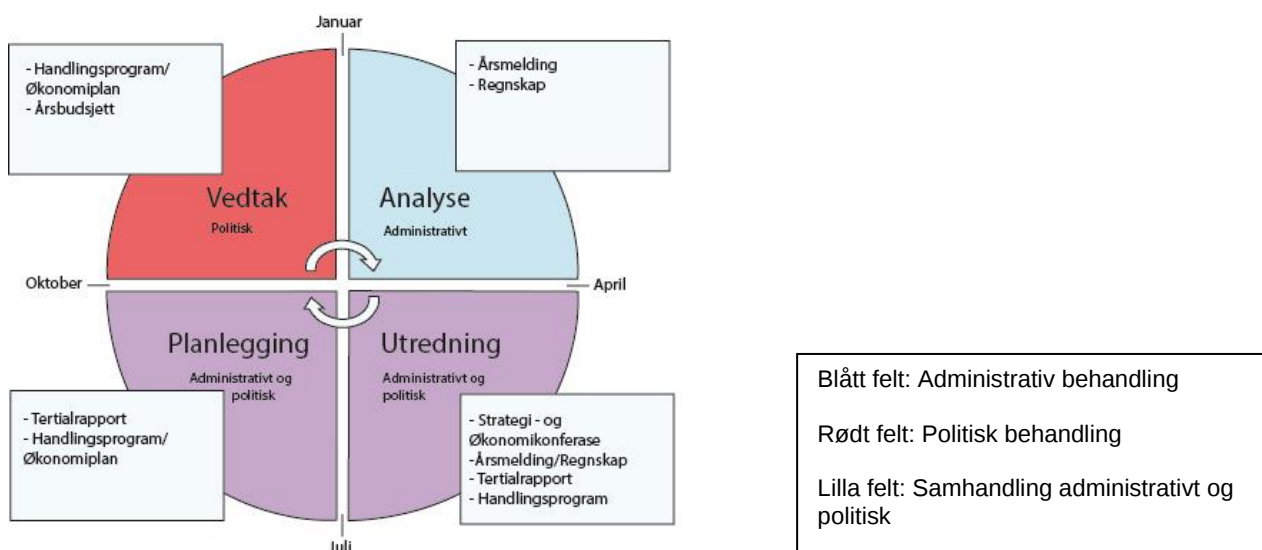
Det er en nær sammenheng mellom kommuneplanen, handlingsprogrammet og økonomiplanen. Dette kan illustreres slik:

Det store kretsløpet over 4 år synliggjør rullering av planstrategi overfor kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, som er vedtatt i et 12-års perspektiv. Det lille kretsløpet er den årlige rulleringen av kommuneplanens samfunnsdel gjennom handlingsprogram og økonomiplan med årsbudssett. Årsregnskap og årsmelding gir resultatvurderingen som gir grunnlag for evaluering, læring og ny kursretning.

Årshjul – Politikk og administrasjon

Med bakgrunn i årsmelding og regnskap kan det gjøres en analyse basert på kommunens resultater sammenlignet med andre kommuner i landet (Kostra-analyse). På bakgrunn av analysen gjøres det en utredning og planlegging for neste års handlingsprogram og økonomiplan. Dette illustreres gjennom årshjul for økonomiplan for Hol kommune²:

² Basert på tidligere årshjul for Hol kommune og rådgiver B. Brox, oppdatert februar 2020.

Hol i 2023 3

Befolkning

Kilde
[Befolkning, Statistisk sentralbyrå](#)

	Befolkning	Fødte	Døde	Fødsels- overskudd	Innflyttinger	Utflyttinger	Netto- innflytting	Folketilvekst
3044 Hol (2023)	4496	29	49	-20	316	305	11	-10

Folketallet i kommunen er 4496 innbyggere ved utgangen av 2023. Dette er en reduksjon med 10 personer fra året før (4506). Det ble født 29 personer, mens 49 personer døde. Netto innflytting var 11 personer. SSB forventer økning i folketallet til 4732 innbyggere i 2030 og 4915 innbyggere i 2050.

Forventet utvikling

Kilde
[Regionale befolkningsframskrivninger, Statistisk sentralbyrå](#)

Bolig

Kilde
[Boliger, Statistisk sentralbyrå](#)

³ Kilde: <https://www.ssb.no/kommunefakta/hol>

Hytter¹⁾

2023

5 921 hytter

Kilde

[Bygningsmassen, Statistisk sentralbyrå](#)

Bor på landbrukseiendom¹⁾

2022

14,3 %

Kilde

[Landbrukseiendommer, Statistisk sentralbyrå](#)

Beboere per husholdning¹⁾

2023

1,97 personer

Kilde

[Familier og husholdninger, Statistisk sentralbyrå](#)

Bor trangt¹⁾

2023

5,3 %

Kilde

[Boforhold, Statistisk sentralbyrå](#)

Pendling

Pendler ut av kommunen

2023

537 personer

Kilde

[Sysselsetting, registerbasert, Statistisk sentralbyrå](#)

Pendler inn til kommunen

2023

387 personer

Barnehage og skole - fakta	Hol 2023	Landssnitt u/Oslo
Barn med barnehageplass	91 %	94 %
Elever i SFO/AKS	82,7 %	66,6 %
Elever som får særskilt norskopplæring	7,9 %	5,9 %
Elever som får skoleskyss	26,4 %	23,4 %

Kilde: [KOSTRA. Statistikkbanken \(ssb.no\)](#)

I Hol kommune har 91 % barnehageplass i aldersgruppen 1-5 år. Det er 82,7 % andel barn i SFO, 7,9 % andel elever som får særskilt norskopplæring og 26,4 % av elevene som får skoleskyss.

Politisk virksomhet

Kommunestyret, 9 kvinner og 12 menn, hadde følgende sammensetning i 2023 før valget:

Petter Rukke	Ordfører	Arbeiderpartiet
Hanne B. Lindbak Haatuft	Varaordfører	Høyre
Nina Dalen		Arbeiderpartiet
Erik Kaupang (delvis permisjon)		Arbeiderpartiet
Liselott M. Remmegård Larsgard		Arbeiderpartiet
Oskar Andreas Skulstad		Arbeiderpartiet
Marianne Stue		Arbeiderpartiet
Susann Jaritz Bakken		Høyre
Kristian Brusletto Kjærholt		Høyre
Henning Solhaug		Høyre
Anders Tørrisplass		Høyre
Inger-Brit Vindegg		Høyre
Bjørnar Bøkkø		Senterpartiet
Martin Grøslandsbråten		Senterpartiet
Sigrid Simensen Ilsøy		Senterpartiet
Kjetil Larsgard		Senterpartiet
Elin Solveig Bondli Lauvrud (delvis permisjon)		Senterpartiet
Torstein Seim		Senterpartiet
Aslak Geir Skurdal		Senterpartiet
Runar Tufto		Senterpartiet
Alveva Hohler		Venstre

Kommunestyret har hatt følgende sammensetning etter valget i 2023:

Sigrid Simensen Ilsøy	Ordfører	Senterpartiet
Sissel Hovland	Varaordfører	Arbeiderpartiet
Petter Rukke		Arbeiderpartiet
Tom-Erik Løvsletten		Arbeiderpartiet
Petter Braaten		Bygdeliste
Pål K. Medhus		Bygdeliste
Line Therese Sperrevik Persson		Fremskrittspartiet
Hanne B. Lindbak Haatuft		Høyre
Henning Solhaug		Høyre
Kristian Brusletto Kjærholt		Høyre
Knut Erik Hallingstad		Høyre
Liv Kaupang		Høyre
Roger Nicolaisen		Høyre
Susann Jaritz Bakken		Høyre
Eli Hundven Smedsplass		Sosialistisk venstreparti
Gry Tøsdal		Sosialistisk venstreparti
Bjørnar Bøkkø		Senterpartiet
Guri T. Slettemoen		Senterpartiet
Martin Grøslandsbråten		Senterpartiet

Runar Tufto
Magnus Aasrum

Senterpartiet
Venstre

Hol kommunestyre blir overført på Radio Hallingdal. Kommune TV fra møter i kommunestyret ble gjennomført fra 24.02.22. Sakspapirer og møteprotokoller legges ut på kommunens nettsider www.hol.kommune.no.

Tabellen under viser utvikling i antall politiske saker fra 2016-2023:

Saker i utvalg	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kommunestyret	167	129	147	108	109	91	91
Formannskap	134	171	225	121	111	93	100
Kommuneplanutvalget	47	67	29	12	5	10	16
Utvalg for plan og utvikling	78	61	126	97	66	84	93
Utvalg for kultur og levekår	68	67	64	40	31	24	22
Partssammensatt utvalg	19	7	23	3	6	4	3

Tabellen viser at det er stor forskjell i saksmengden mellom de ulike politiske utvalgene. For delegerte vedtak er det saker som rapporteres til utvalg for plan og utvikling som har den klart største saksmengden (jf. tabell under).

Delegerte saker fordelt på utvalg	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Formannskap	226	193	149	162	237	317	273
Utvalg for plan og utvikling	935	1101	1402	1047	1201	1182	1229
Utvalg for kultur og levekår	9	8	10	6	2	10	576
Partssammensatt utvalg	601	609	513	540	611	598	545
Samlet antall delegerte vedtak	1771	1911	2074	1755	2051	2107	2623

2. Krisehendelser i 2023

Ekstremværet Hans traff store deler av Sør-Østlandet først i august 2023. Det ble fra lørdag 5. august varslet om svært mye nedbør regionalt og økt skredfare, fra meteorologisk institutt og NVE. Det kom uvanlig mye regn på store områder i Hol kommune. Dette traff oss etter en lang periode med mye nedbør og med grunnforhold mettet med vann. Hol kommune overvåket situasjonen gjennom helgen, og rådmannen satt kriseledelse mandag 7. august kl. 2200. Om morgenen 8. august ble det fra NVE sendt ut rødt farevarsel for jordskred og flomskred i Hol kommune. Dette er høyeste farevarsel.

I samråd med Fylkesberedskapssjefen og vakthavende ved NVE, ble det besluttet å sende et befolkningsvarsel om frivillig evakuering med tilbud om alternativt opphold, til befolkningen i de områdene med størst fare for skred.

Utover formiddagen 8. august, endret situasjonen seg til et pågående redningsarbeid med mange berørte og med betydelige skader på infrastruktur og med flere parallelle hendelser. Første registrerte flomskred i Hol kommune ble meldt inn til kriseledelsen ca. kl. 1150.

Brann- og redningstjenesten, teknisk etat og politiet var allerede etablert med mannskap i området, og en omfattende redningsaksjon ble da iverksatt.

Det ble registrert i alt 9 skred i Hol kommune i dagene 8.- 9. august 2023. Skredene medførte store materielle skader, berørte boliger og veier, men heldigvis gikk ingen menneskeliv tapt.

Ca. 180 evakuerte ble ivaretatt av Hol kommune sitt apparat under- og etter hendelsen. Med personer som evakuerte seg selv, og sørget for innkvartering privat, er antallet evakuerte ca. 400.

Kartutsnitt som viser hvor det gikk skred. Kilde: Skred AS.

Merutgifter og kompensasjon

I tabellen vises utgifter og kompensasjon knyttet til ekstremværet Hans i 2023:

Sektor	Lønnsutgifter inkl. overtid	Øvrige utgifter (evakuering, infrastruktur)	Inntekter (statlig kompensasjon)	Avsatte midler	Netto utgift
Sentraladm.	97 086	1 925 641	- 271 312		1 751 415
Helse og omsorg	162 443	5 200	- 553		167 090
Teknisk sektor	601 371	2 839 893	- 1 745 652	4 320 000	6 015 612
Rammetilskudd			- 5 400 000		- 5 400 000
Sum	860 900	4 770 734	- 7 417 517	4 320 000	2 534 117

Det er bokført utgifter for 5,6 mill. kr, der teknisk sektor hadde de største utgiftene (3,4 mill.kr). Gjennom rammetilskuddet ble det overført 5,4 mill. kr som kompensasjon for merutgiftene. I tillegg er det gitt tilsagn fra NVE om 1,2 mill. kr til krisetiltak i vassdrag. Det ble gjennomført reparasjon av infrastruktur og veier for om lag 3,4 mill. kr i 2023. Det er avsatt 4,3 mill. kr i ubrukt kompensasjon for å gjøre forebyggende tiltak i 2024. Netto utgift for kommunen er 2,5 mill. kr i 2023 knyttet til ekstremværet Hans.

3. Handlingsprogram 2023-2026 – Resultater og status

Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 ble vedtatt 20.06.2018 i sak 46/18.

Handlingsprogrammet 2020-2023 ble utformet med utgangspunkt i vedtatt samfunnsdel, med tilhørende mål og strategier. Det ble utformet og vedtatt tiltak som konkretiserer hvordan målene skal nås.

Visjonen for Hol kommune i perioden 2018-2030 er:

Hol kommune skal være en trygg og god kommune å vokse opp og bo i, med vekst i folketallet, der arbeidsmarkedet er variert og hele kommunen er i bruk.

Visjonen peker ut retning for de 11 utvalgte plantemaene:

Samfunnskvaliteter	Befolkning og bolig
	Folkehelse
	Kultur og frivillighet
	Natur, miljø og friluftsliv
Livsløp	Hol som oppvekstkommune
	Hol som helse- og omsorgskommune
Arbeid og næringsutvikling	Eksisterende næringer
	Ny næringsutvikling og innovasjon
Infrastruktur	Samferdsel
	Teknisk infrastruktur
	Samfunnssikkerhet og beredskap

Til hvert plantema er det definerte strategier fra Samfunnsdelen 2018-2030. Ut fra disse er det laget tiltak som gjelder de fire neste årene for å følge opp strategier og mål. Her følger resultater og status for vedtatte tiltak i 2023.

Trafikklys til bruk i vedtatte tiltak

Resultat/status 31.12.
✓ Ferdig
● I rute
● Ikke påbegynt
● Forsinket
● Stanset

Samfunnskvaliteter

Befolkning og bolig

MÅL: Minst 5.000 innbyggere i kommunen i 2030

Prioriterte tiltak	23	Ansvar	Status
Boligsatsing i revisjon av arealdel/kommunedelplan for Geilo, jf. Boligstrategi	X	P&U	 I rute
Rehabiliter kommunale boliger slik at de kan benyttes som rekrutteringsboliger ved utlysning av kommunale stillinger	X	TE	 I rute
Igangsette tilflytningsprosjektet «Heime i Hol» (ref. HØP 2021-24) og vurdere økonomiske virkemidler for å tiltrekke og beholde yngre innbyggere. (Ref. tidligere bostøtte for unge).	X	P&U	 Forsinket
Revidere eldre reguleringsplaner, ref. vedtak 21.09.22, KPU sak 43/22	X	P&U	 Ikke påbegynt

Kommentar til status:

Prosjekt "Heime i Hol":

Boligstøtte for unge førstegangs etablerere er igangsatt pr. 2. tertial 2023. I 2023 ble det gitt 11 boligtilskudd med et totalbeløp på kr. 1.968.000.

Kommunen deltar i arbeidsgruppen «Bolyt Hallingdal» sammen med de øvrige kommunene, regionrådet og Viken Fylkeskommune. Revisjon av kommuneplanen er i slutfasen før den skal ut på høring. Boligsatsning er et stort tema der og utredning for boligutvikling har vært tema i KPU.

Eldre reguleringsplaner skal endres etter at kommuneplanens arealdel er vedtatt. Det er bevilget midler til dette i 2024.

Tabellen viser **byggeaktiviteten** for ene- og to mannsboliger i kommunen de siste 10 årene.

Tabell 1. Antall igangsettingstillatelser for ene- og tomannsboliger pr. område.

Område	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Dagali	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0
Haugastøl-Ustaoset	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Holet-Hovet	2	2	1	0	0	0	0	0	2	0	0
Skurdalen	0	0	0	0	0	1	1	1	2	2	2
Sudndalen-Myrland	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geilo	7	8	3	2	3	5	4	6	9	4	1
Utenfor utsnitt	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	10	12	4	3	3	6	5	8	14	6	3

Kommentar: tall hentet fra matrikkel 21.02.24. Antall igangsettingstillatelser på nye ene- og tomannsboliger gitt i de ulike sonene i perioden 2013- 2023.

Antall leilighetsseksjoner vises i tabellen under, fordelt på bolig, fritid og næring.

Seksjonsformål	2019	2020-2021	2022	2023
Bolig, fastboende	285	292	292	331
Fritidsleiligheter	920	973	1079	1153
Næring, leiligheter med utleieplikt	885	889	1143	1170

Hol kommune er en av landets største **hyttekommuner**. Ifølge matrikkelen er det 6318 hytter i Hol kommune. Hytter er her definert som hytter/fritidshus (6019) og stølsbuer (372), da de fleste stølsbuer i dag brukes som hytter/fritidshus.

Tabell 2. Antall hytter og stølsbuer 2023.

Kommentar: tall hentet fra matrikkel 21.02.2024

Område	Hytter	Stølsbuer	Totalt
Dagali	419	11	430
Seterdalen	186	25	211
Haugastøl-Ustaoset	1549	20	1569
Holet-Hovet	536	58	594
Skurdalen	347	40	387
Sudndalen-Myrland	571	23	1142
Geilo	1956	32	1988
Andre områder	455	163	618
Totalt	6019	372	6391

Tabell 3 viser hvordan hyttebyggingen har utviklet seg i de ulike sonene de siste årene. Det er gitt igangsettingstillatelse til 41 nye hytter i 2023.

Tabell 3. Antall hytter og stølsbuer fordelt på soner hentet fra matrikkelen.

Kommentar: tall hentet fra matrikkelen 21.02.2024

Område	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Dagali	6	2	3	2	5	4	4	4	9	6	0
Seterdalen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Haugastøl-Ustaoset	13	10	10	9	11	20	16	4	11	7	6
Holet-Hovet	12	3	10	14	9	16	8	14	19	8	3
Skurdalen	4	4	9	4	17	14	9	16	14	13	5
Sudndalen-Myrland	9	9	13	10	11	3	2	14	20	11	6
Geilo	25	21	36	53	36	43	36	48	74	39	20
Utenfor utsnitt	4	1	1	1	2	0	0	1	1	1	1
Totalt	73	50	81	64	79	100	75	101	148	86	41

Folkehelse

MÅL: En aktiv befolkning med høy livskvalitet

Prioriterte tiltak/aktiviteter	23	Ansvar	Status
Vurdere alternative kollektivtilbud både interkommunalt og lokalt, for unge og eldre.	X	P&U	 Forsinket
Velge evalueringsverktøy med god brukermedvirkning som skal implementeres i helse- og omsorg. For eksempel FIT.	X	HO	 Stanset
Etablere ungdomsarenaer/møteplasser hvor ungdom medvirker i prosessen jfr handlingsplan for folkehelse	X	KO/ P&U	 I rute
Prosjekt - videreutvikle Slåttahøl-området som sentrumsnært frilufts- og aktivitetsområde jfr. handlingsplan for folkehelse	X	P&U	 I rute

Kommunal folkehelsegruppe (FHG) ivaretar oppdraget om å ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen, prioritere tiltak for bedring av folkehelsen, evaluere tiltakene og formidle relaterte saker til kommunale organ.

Kommentar til status:

Slåttahølen: Balanseparken ble ferdigstilt i 2023. Det er søkt om å få starte å bygge treningsparken på sørsiden av gangveien og å bygge gapahuk lenger sør. Prosjektet er godt i gang.

Evalueringsverktøy med brukermedvirkning er vurdert og konklusjonen er at tjenestene ikke tar i bruk FIT som verktøy.

Kultur og frivillighet

MÅL: Et rikt kultur- og organisasjonsliv som kjennetegnes av bredde, mangfold, frivillighet og dugnadsånd

Prioriterte tiltak/aktiviteter	23	Ansvar	Status
Implementere Temaplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv	X	KO	● I rute
Rehabiliter og utvikle Fekjo kulturminnepark i samarbeid med frivillige	X	KO	● I rute
Utvikle Geilo kulturhus til et barn – og ungdommens hus og møteplass. Prosjektet skal involvere barna/ungdommen i planlegging og gjennomføring, ha fokus på deres behov og ønsker samt bærekraft og gjenbruk. Frivillige bør også involveres.	X	KO/TE	● I rute
Utvikle en tydeligere profil på kulturtjenester med mål om økt kvalitet på informasjon om tilbud og tjenester	X	KO	● I rute
Etablere og drifte utstyrssentralen “Bua” jf. vedtak i formannskapet. Tilbudet til BUA Hol må tilbys og forankres i frivilligheten i hele Hol kommune.	X	Fellestj	● I rute

Kommentar:

Prosjektet “Sammen for ungdom” ligger til grunn for utviklingen av Geilo kulturhus med fokus på møteplass for alle, men med særskilt vekt på barn og unge. Fremdriften har gått sakte gjennom 2023. Videre utvikling vil avhenge av kommunal finansiering sammen med ytterligere ekstern finansiering gjennom tilskudd.

BUA Hol ble åpnet i leide lokaler i Lienvegen 99 på Geilo den 21. februar - 23.

Ved utgangen av 2023 besto den totale utstyrsbasen av 581 ulike enheter. Statistikken viser et utlån på 1381 enheter i 2023. I november og desember var BUA Hol på 3 plass blant “småkommunene” med et utlån på hhv. 90 og 214 enheter. Voksne låner mest via BUA Hol, men det betyr ikke at det er de som bruker utstyret mest. Foreldre låner utstyr til hele familien, og barna blir ikke registrert som låntakere fordi det ikke er nødvendig.

Natur, miljø og friluftsliv

Mål: Ivareta natur, miljø og landskap, som grunnlag for bolyst og trivsel, rekreasjon, næring og arbeid.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	23	Ansvar	Status
Oppdatere kommunens viltkart	X	P&U	● Ikke påbegynt
Støtte til ENØK-tiltak for boliger	X	P&U	● I rute
Miljøsertifisering av kommunale virksomheter	X	P&U	● I rute
Vegetasjonskartlegging av viktige beiteområder i utmark jf. beitebruksplanen	X	P&U	● I rute
Etablere lokal kartbase	X	P&U/TE	● Ikke påbegynt

Kommentarer:

Oppdatering av viltkartet er planlagt å foregå i 2024/2025. Anbudsprosess er i gang.

Miljøfyrtårn: Skoler og barnehager ble sertifisert i desember 2023/januar 2024. Dette krever store ressurser fra kommunen.

Vegetasjonskartlegging er bestilt og kartlegging startes opp sommeren 2024.

ENØK: I 2023 ble det utbetalt nesten 1,9 millioner til energisparetiltak i boliger. Retningslinjene ble revidert i desember 2023. Det gjenstår 2,5 mill. kr på Enøk-fondet.

Livsløp

Hol som oppvekstkommune

MÅL: Hol kommune vil være en kommune der alle barn og unge mestrer livene sine gjennom læring, tilhørighet og inkludering i hele oppveksten.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	23	Ansvar	Status
Utvikle uteområder ved Geilo barne- og ungdomsskole (P143)	X	TE/KO	 Forsinket
Prosjektering av nytt barneskolebygg ved Geilo barne- og ungdomsskole, basishall og utvidelse av arealene til NTG, ref. HØP 2019 vedtakspunkt 34.	X	TE/KO	 I rute
Videreføre «foreldreskole», (Digital dømmekraft), gjennomføres på flere klassetrinn og i barnehage	X	KO	 I rute
Samarbeid med Ombudet for barn og unge i Viken om mobbeforebyggende arbeid på tvers i kommunen, for å sikre retten til et trygt og godt oppvekstmiljø. <i>Sammen for et inkluderende oppvekst – og læringsmiljø 2021/22-2025.</i> Partnerskap mot mobbing.	X	KO	 I rute
Implementere og jobbe bevisst med nye rutiner for tilpasset opplæring og arbeide for å få til et tolærersystem i sentrale fag fra høsten 2022.	X	KO	 Forsinket
Digitale hjelpemidler på småtrinnene, som skissert i Prosjektplan «Nettbrett i skolene i Hol Kommune», for å utvikle digitale ferdigheter, nå mål i Fagfornyelsen og tilpasset opplæring.	X	KO	 I rute
Videreføring av det regionale prosjektet Inkluderende barnehage – og skolemiljø	X	KO	 I rute
Arbeide med fagfornyingen i skolene, nye læreplaner fra høsten 2020 og 2021. Ferdig 2024	X	KO	 I rute
Følge opp den nye leseplanen og implementere den. I tillegg skal barnehage, skole og bibliotek samarbeide om leseglede, lesing/leseprosjekt.	X	KO	 I rute
Prosjekt – Samordning av hjelpetjenester for utsatte barn og unge, sikre tverrfaglig innsats og god oppfølging av barn og unge på tvers av etater og instanser.	X	HO/KO	 Forsinket
Rekruttere kvalifisert personell for å arbeide med barn/elever med store hjelpebehov. Disse må også kunne gå inn i koordinatorroller i HO (koordinerende enhet).	X	KO/HO	 Forsinket
Tilsette en spesialpedagog for barnehagene som et prøveprosjekt over 2 år. Begrunnelsen er fokus på tidlig innsats.	X	KO	 I rute
Øke grunnbemanning i barnehage og skole som tiltak for å redusere vikarbruk	X	KO	 I rute
Prosjektere permanent utvidelse av Geilo barnehage til 6 avdelinger	X	TE	 I rute

Hol folkebibliotek, avd. Geilo, lørdagsåpent fra 1.6.23	X		 I rute
---	---	--	--

Kommentar til avvik/forsinkelser:

Arbeidet med nye avdelinger ved Geilo barnehage pågår. Brukermedvirkning har blitt gjennomført i 2023. Forventet byggestart er våren 2024.

Prosjektering av nytt barneskolebygg i tilknytning til dagens ungdomsskole pågår. Etablering av prosjektgruppe med ekstern prosjektleder kom på plass i 2023. Behovsanalyse og brukermedvirkning vil starte opp tidlig i 2024.

Tiltaket "Digital dømmekraft" er gjennomført. Det er ikke utarbeidet eller igangsatt noe prosjekt "Foreldreskole". Forventningsavklaringer mellom foresatte og offentlige tjenester er svært viktig å få satt i system. Det jobbes med å finne en organisering av dette, men dette ble ikke klart i 2023.

Samarbeidet med barneombudet i Viken og tiltak som følge av dette evalueres.

Tolærersystem er forsinket grunnet rekrutterings- og bemanningsutfordringer. Det er også behov for å evaluere valgt metode. Det er igangsatt arbeid med organisasjonsbeskrivelser og rolleavklaringer som er vesentlig for å sikre solid drift. Samtidig arbeides det også med tverrfaglige avklaringer rundt ansvar og konkretisering av tiltak som avhjelper.

Arbeidet med Inkluderende barnehage og skolemiljø har fortsatt og ble høsten 2023 avløst av den nasjonale satsningen Kompetanseløftet. Fagfornyingen er i rute sammen med leseplan.

Prosjekt - Samordning av hjelpetjenester for utsatte barn og unge er nå i rute i forhold til utredning. Ny prosjektleder er tilsatt 01.09.23 og prosjektet ferdigstilles medio 2024. Ny PPT ble startet opp 01.01.24 og vil derfor meldes av i årsmelding for 2024. Prosjektet merkes forsinket da ny praksis i tverrfaglig samhandling ikke kan igangsettes før utredning er ferdigstilt. Noe personell i koordineringsroller er tilsatt, men det strukturelle samarbeidet mellom Kultur og Helse må utvikles videre.

I barnehagene oppleves tiltak om økt grunnbemanning og en felles spesialpedagog oppstartet høsten 2023 som en stor kvalitetsheving. Alle styrere rapporterer månedlig til administrasjonen på effekten av tiltaket. Så langt er innmeldte tilbakemeldinger entydig på at det er et avgjørende tiltak for å kunne opprettholde et forsvarlig barnehetilbud og at pedagoger, fagarbeidere og ikke minst barna kommer styrket ut av dette. Ansatte får gjort jobben sin på en bedre måte og barnets beste ivaretas i større grad.

Særlig kommer det tydelig fram at pedagogiske aktiviteter med barna sikres gjennomført når bemanningen styrkes i plantiden. Samt at dette medfører betydelig reduksjon av stress i arbeidshverdagen for de ansatte.

Tilbakemeldingene viser til

- Økt trivsel og mindre stress i arbeidshverdagen hos ansatte
- Avvikling av plantid kan gjennomføres
- Ansatte er mer tilgjengelig og har bedre tid til foreldresamarbeid
- Ansatte får mulighet til å delta mer aktivt i barnas lek og aktiviteter som igjen skaper gode relasjoner med barna.
- Flere hender gjør det lettere å følge opp enkeltbarn og barnegruppe som igjen gir større trygghet i barnegruppen

- Mindre korttids sykefravær og ved evt. fravær er det bemanning for å dekke opp
- Tid til veiledning
- Har forhindret redusert åpningstid og / eller stenging av avdeling eller barnehage pga. høyt fravær i personalgruppen.

Rapportering i BASIL viser oversikt over antall timer spesialpedagogisk hjelp som utføres:

2023		2022		2021		2020	
Pedagog	Annen bemanning	Pedagog	Annen bemanning	Pedagog	Annen bemanning	Pedagog	Annen bemanning
965 timer	3 820 timer	1 340 timer	1 558 timer	1393 timer	3 320 timer	2 436 timer	3 070 timer

Formålet med spesialpedagogisk hjelp er å gi barn tidlig hjelp og støtte i utvikling og læring av for eksempel språklige og sosiale ferdigheter. Styrerne i barnehagene sender inn månedlig tilbakemelding på effekt av å ha spesialpedagog i barnehagene. Det kan vises til god utvikling ved enkeltbarn, i barnegrupper og i personalgrupper.

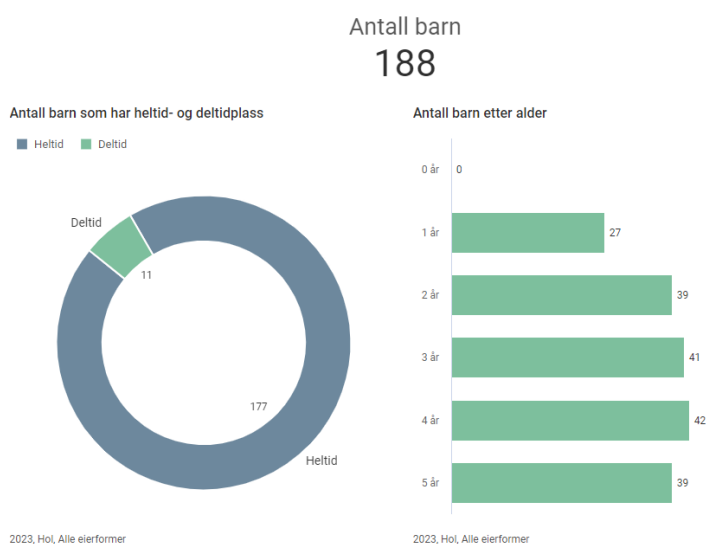
Grunnet stort langtids sykefravær var det nødvendig å innskrenke tilbud fra bibliotekstjenesten gjennom store deler av 2023. Ny biblioteksjef ble tilsatt høsten 2023 og biblioteket gjorde klart for lørdagsåpent fra 01.01. 2024.

Kvalitetsresultater barnehage og grunnskole

Sektoren legger frem egen situasjonsbeskrivelse til politisk behandling i Kvalitetsmelding for skoler, barnehage og kultur. Sektoren er lovpålagt å legge denne meldingen frem til politisk behandling. Årsmeldingen vil kun inneholde overordnede funn fra driftsåret 2023.

Barnehage

Pr. 15.12.2023:

I foreldreundersøkelsen får foresatte si sin mening om barnehagetilbudet, barnas trivsel og samarbeidet mellom hjem og barnehage. Resultatene fra foreldreundersøkelsen brukes av barnehagene og barnehageeier som en hjelp til å vurdere og utvikle barnehagetilbudet:

	2023 Oslo og Viken 84369 invitert 59286 besvart 70,3% svar	2023 Hol kommune 193 invitert 138 besvart 72% svar	2022 Hol kommune 191 invitert 137 besvart 71,7 % svar	2021 Hol kommune 195 invitert 135 besvart 69,2 % svar	2020 Hol kommune 219 invitert 121 besvart 55,3 % svar	2019 Hol kommune 217 invitert 141 besvart 65,0 % svar
Ute- og innemiljø	4,1	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2
Relasjon barn – voksen	4,5	4,5	4,4	4,5	4,5	4,5
Barns trivsel	4,7	4,7	4,8	4,7	4,8	4,8
Informasjon	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Barnets utvikling	4,6	4,6	4,7	4,6	4,7	4,7
Medvirkning	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Henting og levering	4,4	4,4	4,4	4,5	4,4	4,4
Tilvenning / skolestart	4,5	4,5	4,6	4,6	4,8	4,8
Tilfredshet	4,5	4,5	4,5	4,5	4,6	4,6
Gjennomsnitt Totalt	4,4	4,4	4,4	4,4	4,5	4,5

Det er økning i antall foresatte som har svart på undersøkelsen sammenlignet med tidligere år (71,7%). Foresatte er i stor grad fornøyd med barnehagetilbudet og tilfredsheten har vært stabil de årene undersøkelsen har blitt gjennomført. I Kvalitetsmelding for skoler, barnehage og kultur gjennomgås datafangst i sektoren mer nøye.

Grunnskole

Tabellen viser resultater fra Elevundersøkelsen fra Utdanningsdirektoratet høsten 2023.

Undersøkelsen er obligatorisk for 7. og 10.trinn. Resultater fra Hol sammenlignet med nasjonalt snitt vises i tabellen.

Indikator og nøkkeltall	Hol kommune skoleeier	Nasjonalt	Hol kommune skoleeier	Nasjonalt
	10.trinn	10.trinn	7.trinn	7.trinn
Trivsel	3,7	4,1	4,2	4,1
Støtte fra lærerne	3,9	4	4,3	4,3
Støtte hjemmefra	4,2	4	3,9	4,2
Vurdering for læring	3,1	3,3	3,6	3,7
Læringskultur	3,6	3,7	3,9	3,8
Mestring	3,7	3,9	4	3,9
Motivasjon	3,1	3,3	3,5	3,5
Elevdemokrati og medvirkning	3	3,3	3,6	3,6
Felles regler	3,6	4	4,4	4,2
Utdanning og yrkesveiledning	3,5	3,8		
Faglig utfordring	4,1	4,2	3,8	3,9
Mobbing på skolen de siste mnd. (i%)	*	7,4	*	9,9

Resultatet vises ikke hvis 1-4 elever har svart at de opplever mobbing på skolen. Dette vises ved en *.

Elevundersøkelsen kartlegger de mest sentrale forholdene ved elevenes læringsmiljø. Resultatene varierer fra kull til kull. På 7.trinn ser vi at innen de fleste indikatorene har Hol kommune omtrent på nivå med resultat for gjennomsnittet på landsbasis. Det er få elever på dette trinnet som oppgir at de har blitt mobbet de siste månedene. Dette innebærer ikke at det ikke skjer. Våre målinger er øyeblikksbilder av situasjonen i skolene.

På 10. trinn er resultatene i elevundersøkelsen jevnt med resultatet for hele landet selv om vi skal merke oss resultatene i målt trivsel. Det skal allikevel understrekes at resultater over en score på 3,5 er å regne som gode.

Nasjonale prøver

Nasjonale prøver gjennomføres på høsten på 5., 8. og 9.trinn. Det er elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing og regning i alle fag og deler av faget engelsk elevene prøves i. Resultatet her er presentert som gjennomsnittlig skala-poeng.

	5. trinn	8. trinn	9. trinn
Regning	46,3	49,5	49,3
Engelsk	45,7	47,2	
Lesing	49,1	48,2	48,6

På 5.trinn er det en tilbakegang i resultatet fra i fjor i alle tre kartleggingene – lesing, regning og engelsk. Resultatene er også under eller på linje med landsgjennomsnittet.

På 8.trinn er det en økning i alle tre kategoriene.

På 9.trinn er det en nedgang i både lesing og regning sammenlignet med fjorårets 9.trinn. Sammenlignes resultatene for årets 9.trinn med resultatene trinnet fikk på 8.trinn, ser vi en økning i både lesing og regning.

Skolene fokuserer på tilpasset opplæring, og det er et mål å heve elever som skårer lavt på de laveste mestringsnivåene, utjevne prestasjonene mellom jenter og gutter, samt å tilpasse undervisningen godt til elever som skårer høyt.

Resultatene av de nasjonale prøvene blir sett i sammenheng med all annen kartlegging og vurdering rundt elevene, som gir skolene god informasjon om hvordan tilrettelegge best mulig for hver enkelt elev videre. Tallene for Hol viser at elevprestasjonene har en betydelig spredning. Andelen elever på laveste mestringsnivå er høyere enn hva kommunen bør ha som målsetting. Kvalitetsmeldingen fra sektoren vil gå tettere på disse resultatene.

Grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng er beregnet som summen av elevenes avsluttende karakterer. Grunnskolepoeng er et mål for det samlede læringsutbytte etter avsluttet grunnskole og benyttes som kriterium for opptak til videregående skole.

Tabellen viser gjennomsnittlig grunnskolepoeng i Hol kommune sammenlignet med det nasjonale snittet de fem siste årene.

Indikator	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Hol kommune	41,3	45	44,7	41,7
Nasjonalt	43,1	43,3	43,4	42,4

Grunnskolepoeng for 2022-23 i Hol Kommune er lavere enn foregående år. Det er betydelig forskjell mellom jenter (44,9) og gutter (39,4). Dette gjenspeiler den nasjonale trenden for jenter (44,5) og gutter (40,5).

Resultatene fra Elevundersøkelsen, Nasjonale prøver og grunnskolepoeng er en del av Kvalitetsmeldingen som presenteres og drøftes i UKL og Kommunestyret våren 2024.

Hol som helse- og omsorgskommune

MÅL: Innbyggere og gjester i Hol kommune skal føle trygghet for egen helse og velferd.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	23	Ans.	Status
Organisasjonsutviklingsprosjekt for helse og omsorg: «Sammen om endring» - ferdiggjøring og implementering	x	HO	● I rute
Barnevernsreformen: økt forebyggende innsats i kommunen (oppvekst og helse)	x	HO	● Ferdig
Være en aktiv aktør i Hallinghelse og regionalt samarbeid	x	HO	● Ferdig
Annet interkommunalt samarbeid (HOF). F.eks. VINN, Fact-ung	x	HO	● Ferdig
Kartlegging, planlegging, implementering og gjennomføring av Leve hele livet. St.meld 15-kvalitetsreform for eldre (prosjekt 2019-2023). (Prosjekt Bølgen, Aldersvennlig kommune)	x	HO/ Fellestj.	● Ferdig
«Bygg og bo»: utarbeide en helhetlig plan for utvikling av, og investering i bygg til helse- og omsorgsformål (omsorgsplasser, sykehjemsplasser, pasientbehandling, personalbaser) på kort og lang sikt. Ses i sammenheng med «Sammen om endring» (organisasjonsutviklingsprosjekt).	x	HO/TE	● I rute
Opprettholde og samordne gode dagsenter samt lavterskel tilbud for aktivitet og sosiale møteplasser i samarbeid med frivillige («Sammen om endring»)	x	HO	● I rute
Økende bruk av velferdsteknologi og med fokus på hverdagsrehabilitering-, mestring, og e-helse.	x	HO	● Ferdig

Kommentar til prioriterte tiltak/aktiviteter

Implementering av endringene i organisasjonen i forbindelse med «Sammen om endring» ble forberedt og gjennomført gjennom hele året. De største organisatoriske endringene ble gjennomført fra mai 2023, og den viktigste endringen som ble gjennomført i prosjektet var endringen fra tidligere sju avdelinger til fem virksomheter. De fem nye virksomhetene var 1. Familiehuset, 2. Tjenester til hjemmeboende, 3. Institusjonstjenester, 4. Legetjenester og 5. Aktivitet og mestring. Se mer utfyllende informasjon i teksten nedenfor.

Hovedmålet med «Sammen om endring» var å utvikle en ny leder- og organisasjonsstruktur, og i den forbindelse ble det ansatt fem virksomhetsledere som i større grad enn tidligere skal jobbe med strategi, utviklingsarbeid og tverrfaglighet. Det ble jobbet mye med å definere ansvarsoppgaver samt å delegere driftsansvar fra virksomhetsleder til nye gruppeledere.

Tiltaket om en helhetlig plan for utvikling av, og investering i bygg til helse- og omsorgsformål ble gjenopptatt i 2023 ifb med et vedtak i handlings- og økonomiplanen der det ble bevilget penger til å bruke eksterne konsulenter til å utarbeide en mulighetsstudie for alle helsebyggene i kommunen. Konsulentselskapet WSP ferdigstilte rapporten om mulighetsstudien i januar 2024, og rapporten vil være et viktig grunnlagsdokument i det videre arbeidet med en helhetlig plan for utvikling og

investeringer, og et viktig dokument i revidering av kommunedelplanen for helse og omsorg som skal gjennomføres i løpet av 2024.

Tiltaket om å opprettholde og samordne gode dagsenter og lavterskeltilbud er satt i gang i virksomheten Aktivitet og mestring, og er tenkt gjennomført i løpet av 2024-2025.

Resten av tiltakene/aktivitetene er gjennomført og ferdige og videreføres ikke som tiltak i handlings- og økonomiplanen for 2024.

Aktivitet per virksomhet:

Legetjenesten

Starten av 2023 var preget av en legetjeneste med store utfordringer, 3 av 7 fastleger hadde sagt opp sine hjemler og det var tørke på søkere til fastlegehjemlene. Det ble brukt ekstern hjelp for å lyse ut og rekruttere fastlegestillinger, og alle fastlegene gikk fra å være selvstendige næringsdrivende til å bli fast ansatt i kommunen fra og med 01.05.2023.

Det ble også opprettet en ny fastlegestilling for å gi fastlegene en bedre arbeidssituasjon. Etter innspill fra legene og sykepleieren ble alle samlet ved Geilo legesenter. Dette for å få et bedre fagmiljø, bedre utnyttelse av fagressursene, en jevnere arbeidsbelastning og bedre arbeidsmiljø. Disse grepene gjorde at vi i løpet av året har fått på plass 7 fastleger og 3 fastleger i en 2/4-rotasjonsturnus. Å ansette fastlegene i faste stillinger fører til økte utgifter for kommunen, men også økte inntekter i form av pasientbetalinger og refusjoner fra Helfo. Det har også gjort at vi i liten grad har leid inn leger fra vikarbyrå i 2023.

Fysio- og ergoterapi og Friskliv

Det var jevn aktivitet i Friskliv i 2023. Stilling for Frisklivskoordinator ble øket fra 60% til 100%. Midlene ble tatt fra et annet lavterskeltilbud der 40% stilling var ledig og ikke behov for. Å ha en Frisklivskoordinator i 100% stilling har gjort at personer som kommer til Friskliv har fått bedre individuell oppfølging samt at treningstilbudet kunne utvides. Med dette har vi fått et enda bedre forebyggende tilbud for å bekjempe bl.a. livsstilssykdommer. I 2023 ble det også jobbet med samarbeid mellom Friskliv og lavterskel psykisk helse i forhold til mestringskurs. Friskliv og lavterskel psykisk helse har nå fast samarbeid.

Fysioterapi har som før hatt jevn aktivitet på ulike arenaer. Fysioterapi i skolehelsetjenesten var dessverre redusert store deler av 2023 pga. tjenesten ikke fikk tak i vikar til å dekke disse oppgavene. Skolehelsetjenesten er igjen bemannet fra begynnelsen av 2024. Behandlingsbassenget er mye brukt, både til egentrening og gruppetrening. Fra 1.januar ble driftsavtalene til 2 av de 3 avtalefysioterapeutene økt fra henholdsvis 50% til 100% og 50% til 80%. Deres driftsavtale samsvarer da endelig den tjenesten disse 2 fysioterapeutene leverer.

Ergoterapitjenesten har hatt store utfordringer i 2023 pga. mangel av arbeidskraft. En av to ergoterapeuter har vært ute i permisjon og vi lyktes ikke å få tak i vikar, selv med flere utlysninger på forskjellige plattformer. Det er veldig vanskelig å få tak i ergoterapikompetanse og å bare ha

halvparten av denne kompetansen på plass, gjør at vi må prioritere strengt og ikke klarer å utføre oppgaver vi i utgangspunktet ønsker å sette fokus på.

I 2023 ble det gjort mye arbeid i forhold til omorganisering og virksomhet Aktivitet og mestring ble opprettet. Virksomheten inneholder fra 1.januar 2024 fysio- og ergoterapi, Friskliv, lavterskel psykisk helse, Huset mestrings- og aktivitetssenter, dagsenter og velferdssentrene. Målet er å samle noen av de ulike tilbudene som har fokus på aktivitet og mestring, og med det bruke ressursene bedre og mer målrettet.

Institusjonstjenesten

Vi har to bo- og behandlingssenter i kommunen. Høgehaug og Geilotun, og Geilotun har en avdeling som er tilrettelagt for personer med demens på Kringelmyr 10. På Kringelmyr 10 er det 14 omsorgsboliger hvor 11 enheter per i dag benyttes som sykehjemsplasser.

På institusjonene har det vært utfordrende å drifte med tanke på bemanning. Det har vært høy bruk av vikarbyrå. I Hol kommune skal det være en sykepleietjeneste gjennom hele døgnet og natt-tjenesten er mest utfordrende. Vi har ambulerende sykepleier på natt som også betjener trygghetsalarmer og tjenester til hjemmeboende. Det har vært svært vanskelig å få rekruttert riktig bemanning, noe som er hovedgrunnen til økt bruk av overtid og vikarbyrå. I slutten av 2023 har det bedret seg i forhold til sykepleiere. Vi har flere som utdanner seg som helsefagarbeidere og i 2024 har vi fått signalisert 3 nye læringer. I tillegg har vi flere som utdanner seg som sykepleiere.

Vi ser også en endring i pasientgruppene vi får i våre institusjoner. Sykehusinnleggelser blir kortere, og pasienter som for noen år siden ville ha vært behandlet på sykehus kommer tilbake til kommunen raskere. De er dårligere, har lengre liggetid på korttidsplass, og flere kvalifiserer til sykehjemsplass. Vi har et tett samarbeid på Hallingdal Sjukestugu og vi benytter kommunale plasser der når vi ikke har plass. Det er en meget god tjeneste. Videre kan yngre brukere med alvorlig sykdom benytte plassene på Hallingdal Sjukestugu.

Vi har hatt og har flere 1 til 1 tiltak med utfordrende adferd som også krever økt bemanning. Her må vi kjøpe ekstern hjelp i enkelte tilfeller. Dette er en tendens og en tjeneste som kommunen selv må etablere i fremtiden. Økende demensforekomst i samfunnet og blant yngre gjør at dette behovet vil være et faktum.

Institusjonene har en god og trygg tilsynsordning gjennom tilsynslege. Alle brukere, samt pårørende får anledning til gjennomgang og samtaler med lege. Pårørende og brukergruppen endres, det kreves og forventes mer av personalet enn tidligere, og vi jobber nå med kurs innen konfliktdepende kommunikasjon og kunnskap om vold og trusler. Vi jobber kontinuerlig med arbeidsmiljø. Her benytter vi Medco og hovedverneombud i kommunen. Sykefraværet på institusjonen har gått ned det siste året.

Familiehuset

I løpet av 2023 har kommunale helsetjenester til barn og unge blitt organisert i Familiehuset. Helsestasjonstjenester, Koordinerende enhet og Familiehjelpa har fungert sammen fra våren 2023, mens Steensheim aktivitets- og avlastningshjem ble en del av Familiehuset fra 01.01.2024. Det har vært jobbet med å få på plass tiltak og rutiner for å møte kravene til barnevernsreformen. Kommunen har fått pålagt nye oppgaver og kravet til oppfølging av barn og familier som strever har økt. I Familiehuset har vi opprettet Familiehjelpa for å imøtekomme disse utfordringene.

Familiehjelpa tilbyr psykisk helsetjenester til barn og unge, foreldrestøttende tiltak, kurs og undervisning. Det er opprettet et samordningsteam for å bidra til at helsetjenestene er helhetlige, samordnede og tverrfaglige, og det er opprettet et tettere samarbeid med Hallingdal barnevernstjeneste, Hallingdal familievernkontor og Barne- og ungdomspsykiatrisk avd. Ål. barnehagene i Hol og Familiehuset har laget et felles årshjul for å styrke samarbeidet. Det er ansatt barnekoordinator for at retten til helhetlig og samordnet oppfølging av barn og unge med langvarig og sammensatt tjenestetilbud skal bli ivaretatt. Barnekoordinator er en rettighet for familier med barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne som trenger ulike velferdstjenester.

Vaksineringsaktiviteten har vært stor. Det har vært gjennomført massevaksinasjon til risikogruppene (korona og influensa), samt lungebetennelse-, hjernehinnebetennelse- og kikhostevaksine til utvalgte grupper. Helsestasjonene i Hallingdal har tatt i bruk DigiHelsestasjon. Det er en meldingstjeneste mellom helsestasjons- og skolehelsetjenesten og innbygger. Her kan innbygger på en sikker og trygg måte sende og motta meldinger, få oversikt over avtaler, motta varslinger og få tilgang til relevant informasjon.

Familiehuset har hatt utfordringer med bemanning i 2023. Det har vært vanskelig å få besatt ledige stillinger og det har vært flere langtidssykemeldinger.

Tjenester til hjemmeboende

I løpet av 2023 har alle tjenester som ytes til personer som bor i selvstendige boliger blitt samlet i en virksomhet. Fire personer har et eget team med personale (ressurskrevende), Kringlemyr 8 har et personale som gir ambulerende tjenester på lik linje som psykisk helse og rus og hjemmetjenestene/hjemmesykepleien. Alle gruppene har egen gruppeleder med 10-15 ansatte som de følger opp i det daglige arbeidet. Vi har i løpet av 2023 sett at denne oppfølgingen fører til bedre ressursutnyttelse, og det er forventninger til at dette vil fortsette samtidig som ansatte får den oppfølgingen de har behov for, og at sykefraværet vil synke som følge av dette. Gruppeledere i alle grupper bidrar også til at samarbeidet mellom gruppene styrkes, og det forventes at dette også vil bidra til bedre ressursutnyttelse på sikt.

Endringer i hjemmesykepleien som innføring av gruppeledere, mer fokus på fagutvikling og planlegging av forbedring av arbeidsplass situasjonen, har ført til at ansatte som har sluttet har valg å komme tilbake. Hjemmesykepleien hadde i medio 2023 1,4 årsverk fast ansatte sykepleiere. For å opprettholde forsvarlig drift har det vært nødvendig å benytte seg av vikarbyrå. Situasjonen bedret seg i slutten av 2023, og i medio 2024 vil det være 4, 4 fast ansatte sykepleiere.

Det er utfordringer i hele virksomheten med å rekruttere nok personell med høyskoleutdanning, og det kreves da at det settes i system mer kursing og opplæring av personale som ikke har utdanning eller har lavere utdanning, for å opprettholde forsvarlig drift.

Økningen av personer med utfordringer knyttet til psykisk helse, og som har behov for tjenester, krever at tjenestene til disse personene organiseres bedre for å sikre rett oppfølging. Det stilles høyere krav til de kommunale hjemmetjenestene ved at liggetiden på sykehus blir kortere, men kapasitet på institusjonene i kommunen har ikke økt, og det fører også til at det er flere hjemme med større behov for tjenester og at flere av oppdragene krever spesifikk fagkompetanse. Dette er riktig med tanke på å redusere dekningsgraden på denne tjenesten, men fordrer at Tjenester til hjemmeboende øker sin kompetanse og at nødvendige ressurser er tilgjengelig.

Tre ansatte utdanner seg til sykepleier. En tar videreutdanning i psykisk helsearbeid og tre er på vei til å ta fagbrev som helsefagarbeider, en som barne- og ungdomsarbeider. Oppgavefordeling og oppgaveforskyvning for å se om andre faggrupper og frivillige kan ivareta oppgaver som utføres av helsepersonell i dag har fått fokus i 2023, og arbeidet vil fortsette fremover.

Tjenestetildeling og nytt ressursteam

Som en del av implementering av «Sammen om endring» ble det tidligere Tjenestetildeling og samordningsteamet styrket med to stillinger, en lederstilling og en ny saksbehandler. En del av oppgavene ble samtidig overført til andre avdelinger i kommunen og navnet ble av den grunn endret til Tjenestetildeling. Formålet med endringen er å styrke og videreutvikle kommunenes tildeling av helsetjenester, samt konkretisere og forbedre kriteriene for tjenestetildeling slik at helsetjenestene blir bærekraftige i årene som kommer.

I løpet av omorganiseringen ble det avdekket behov for å i større grad samle ressursene som har ansvaret for turnus og innleie. Det er derfor opprettet et eget ressursteam fra høsten 2023, bestående av tre stillinger, samt at det er utlyst en fjerde stilling til dette teamet i begynnelsen av 2024. Formålet med å samle ressursene er å få bedre oversikt over personellressursene og å styrke kompetansen og samarbeidet om turnusplanleggingen.

Flyktningetjenesten

Bosetting og integrering av flyktninger er en tjeneste som baserer seg på politisk vedtak i kommunestyret fra år til år. Til sammen ble det bosatt 40 flyktninger i kommunen i 2023. Flyktningetjenesten med sine fire årsverk er organisert under helse- og omsorg og følger opp og koordinerer de forpliktelser kommunen har ovenfor bosatte flyktninger.

Språk- og kulturkompetanse er viktig i integreringsarbeidet, og integreringsfeltets regler og lovverk endres ofte, og dette stiller krav til en oppdatert fagkompetanse hos de ansatte. Integrering av flyktninger krever en betydelig innsats og et samarbeid mellom mange instanser og involvering fra alle sektorene i kommunen.

Arbeid og næringsutvikling

Eksisterende næringer

MÅL: Styrke de eksisterende næringer og bidra til utvikling og nyskaping i støttenæringer

Prioriterte tiltak/aktiviteter	23	Ansvar	Status
Prosjekt med oppfølging av bruk av næringsbygg turistbedrift i henhold til prinsippsak varme /kalde senger	X	P&U	● Ikke påbegynt
Kreve tydelige og realistiske visualiseringer av utbyggingsområder i plandokumenter.	X	P&U	● I rute
Utarbeide næringsstrategi som grunnlag til revisjon av arealplaner/utredning næringsarealer til kommuneplanens arealdel	X	P&U	● Forsinket
Følge opp Handlingsplan for Hol nasjonalparkkommune og iverksette nødvendige tiltak for å oppfylle kriteriene for nasjonalparkkommuner under merkevaren Norges nasjonalparker	X	P&U	● Forsinket
Nedsette en arbeidsgruppe som skal jobbe for etablering av et besøkssenter/natursenter for Hallingskarvet Nasjonalpark (tiltak s. 73 i KDP Naturmangfold 2022-2033)	X		● Stanset

Næringsstrategien er under arbeid, men noe forsinket pga ressursmangel. Denne skal legges frem politisk i 2024. Tiltaket arbeidsgruppe besøkssenter/natursenter ble tatt ut av HØP 2024. Arbeidet var ikke startet opp. Oppfølging av næringsbygg turistbedrift er ikke påbegynt. Dette er et svært ressurskrevende prosjekt, som ikke har blitt prioritert.

Ny næringsutvikling og innovasjon

MÅL: Kommunen skal kjennetegnes av et mangfoldig arbeids- og næringsliv, med utvikling av nye næringer og interessant arbeid til alle.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	23	Ansvar	Status
Legge til rette for kontorklynger i hele kommunen	X	P&U	● I rute
Kommunen skal ta en aktiv rolle i samarbeid med Fagskolen i Viken og privat sektor for å etablere flere bransjeprogrammer innen relevante næringer; kommunal og privat sektor.	X	P&U	● I rute

Kommentar til avvik/forsinkelser

Kommunen har fortløpende dialog vedrørende ledige lokaler på Geilo. Kommunen har informert om næringsfondet som mulig virkemiddel for å realisere et kontorfellesskap.

Utdanningsenteret på Geilo As ble opprettet i 2022 og har fått driftstilskudd for til sammen 4,9 mill. kr. Det er høsten 2023 vært oppstart av fire nye utdanningstilbud innenfor høyere utdanning.

Infrastruktur

Samferdsel

MÅL: Effektiv, trygg og miljøvennlig transport til og fra, og innad i kommunen.

Prioriterte tiltak	23	Ansvar	Status
Etablering av avkjørsler og parkeringsplasser til Geilo skole- og idrettsområde jf. HØP 2019, K-sak 90/18 (P143)	X	TE	● Forsinket/ startet opp
Realisering av trafikksikkerhetstiltak Geilo skole og samfunnshus i henhold til vedtatt detaljreguleringsplan ref. HØP 2019 (P143)	X	TE	● Forsinket/ startet opp
Tettstedpakke Geilo	X	P&U	● Forsinket

Kommentar til avvik/forsinkelser

På grunn av utfordringer knyttet til grunnnerverv har prosjekt P143 blitt forsinket. Prosjektet er nå delt i tre med en forventning om at enkelte deler raskere kan ferdigstilles. Del 1 ble slutført i 2023, og omfatter utvidelse av skiløype langs Usteåne / Slåttahølen og ny adkomst til Aksøyvegen 10. Del 2 tiltak i øst og del 3 vestlig del er begge ferdig prosjektert. Del 3 ble i desember 2023 lagt ut på anbud. Grunnnerverv er for tiltak i vest avklart.

Tettstedpakke Geilo er ikke påbegynt. Tiltaket fikk ikke midler i budsjettet i 2024.

Teknisk infrastruktur

MÅL: Hol kommune skal ha en effektiv og miljøvennlig infrastruktur.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	23	Ansvar	Status
Vann-, avløps- og renovasjonsanlegg i forbindelse med avkjørsler til Geilo skole – og idrettsområde jf. HØP 2019, K-sak 90/18 (P143)	X	TE	🟡 Forsinket, startet opp
Øke kapasiteten på Geilo VV (P106) Etablere reservevasskilde på Geilo (P107)	X	TE	🟢 Forsinket, prosjektert, fullføres i 2024
Oppgradere etablert vannforsyning, Geilo (P100) - Erstatte høydebasseng Haugeplass - Øke kapasiteten på høydebasseng Geilo - Forsyningsledning til Vestlia	X	TE	🟣 Ikke påbegynt
Digitalisering av forbruksregistrering for bedre kontroll av vannlekkasjer (P102)	X	TE	🟢 I rute - pågår
Digitalisering av avløpsnett for bedre kontroll av innlekkasje (P102)	X	TE	🟢 I rute - pågår
Oppgradering av renseanlegg (Geilo, Ustaoset og Hol) for bedre kapasitet og effektivitet (P126)- prosjektere og utføre	X	TE	🟢 I rute, oppstart prosjektering 2024
Sanering og renovering alt avløpsnett (P096)	X	TE	🟢 I rute – pågår løpende
Utvidelse av returpunkt for avfall (P131)	X	TE	🟡 Forsinket – planlagt slutført 2024
Rehabilitering av kommunale eiendommer (P034)	X	TE	🟢 I rute – pågår løpende
Rehabilitering av Dagali renseanlegg (P098)	X	TE	🟢 I rute, prosjektering
Ny hovedledning avløp Vestlia – Geilo RA (P099)		TE	🟣 Ikke påbegynt
Grønlie boligfelt VA infrastruktur (P023)	X	TE	🟢 I rute, pågår
Hovedledning vann og avløp Geilo (P197)	X	TE	🟢 I rute, pågår

Prioriterte aktiviteter innen teknisk infrastruktur er også:

- Sikre utbygging av infrastruktur gjennom rekkefølgekrav i reguleringsplaner.
- Innarbeide og gjennomføre utbyggingsavtaler for utbygging av infrastruktur

Kommentar til avvik/forsinkelser

Det har i 1. og 2. tertial vært kapasitetsutfordringer knyttet til intern prosjektledelse. I tillegg medførte ekstremværet «Hans» at det ble stort press på entreprenører i vårt området. Deler av kommunens prosjektkompetanse ble også sentral i etterarbeidet etter «Hans». Fra 3. tertial har prosjektkapasiteten blitt betraktelig styrket, og aktivitetene forventes å øke

P099 og P100 styres av aktivitetene knyttet til Vestlia planen. Denne ligger for øyeblikket i bero, og tiltak derfor ikke igangsatt

Samfunnssikkerhet og beredskap

MÅL: Et trygt og beredt samfunn

Prioriterte tiltak/aktiviteter	23	Ansvar	Status
Planlegge og prosjektere beredskapssenter, ref. K-sak 43/19 (P092)	X	TE / Beredskapsrådgiver	● Forsinket
Revisjon av risiko – og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse)	X	Beredskapsrådgiver	● Forsinket
Etablere beredskapslager for kommunalteknisk drift, evt. interkommunalt	X	TE	● Forsinket

Prioriterte aktiviteter innen samfunnssikkerhet og beredskap er også:

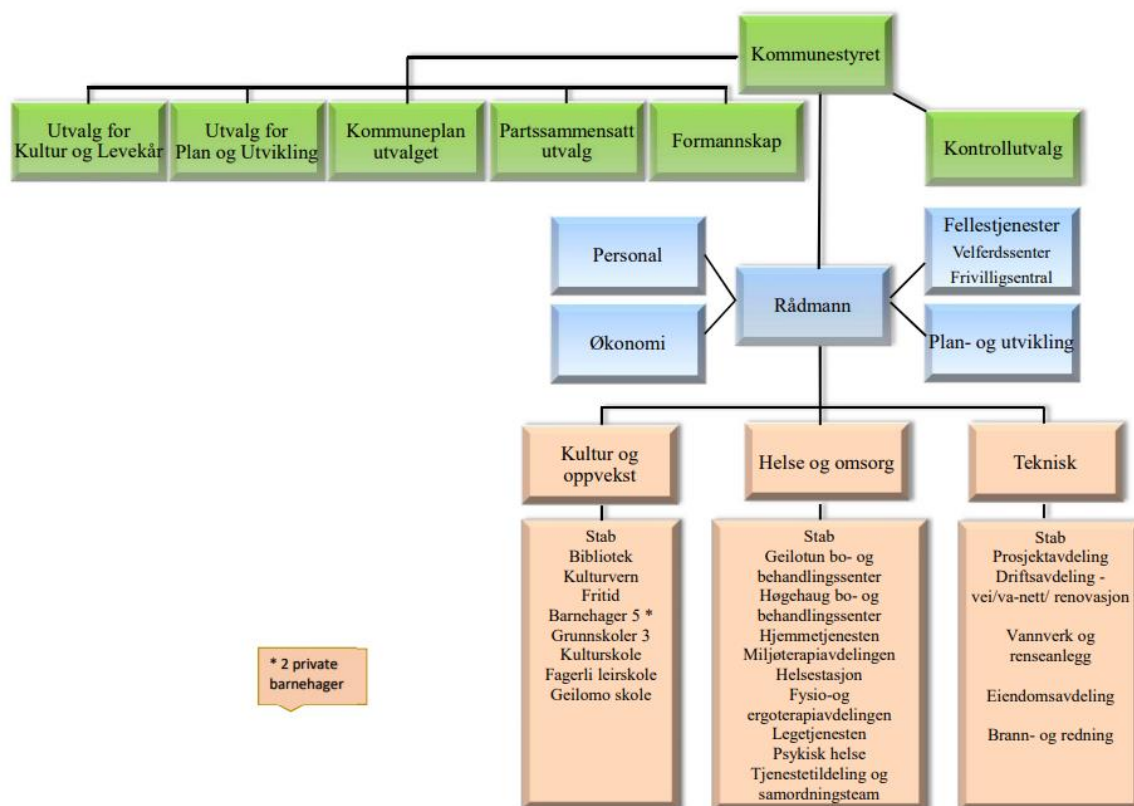
Oppfølging av ROS-analysen, vedtatt 31.10.18 når det gjelder

- Kriseplaner og sektorplaner for beredskap: Plan for kommunal kriseledelse og sektorplaner skal revideres årlig.
- Tettere regionalt plansamarbeid for beredskap: Under utvikling
- Lokale øvelser – tilpasset behov og prioritet: Årlig aktivitetsplan
- Sektorvis kompetanseheving innen beredskap: Skal prioriteres
- Påse at Hol kommune er riktig dimensjonert for å håndtere uønskede hendelser: Har hatt høyt fokus siste året, og blir nærmere beskrevet i helhetlig ROS 2024

Kommentar til avvik/forsinkelser

Detaljregulering av området «Trekanten» startet opp januar 2024. Prosjektering av nytt senter for samlokalisering av beredskapstjenestene vil starte første halvår 2024.

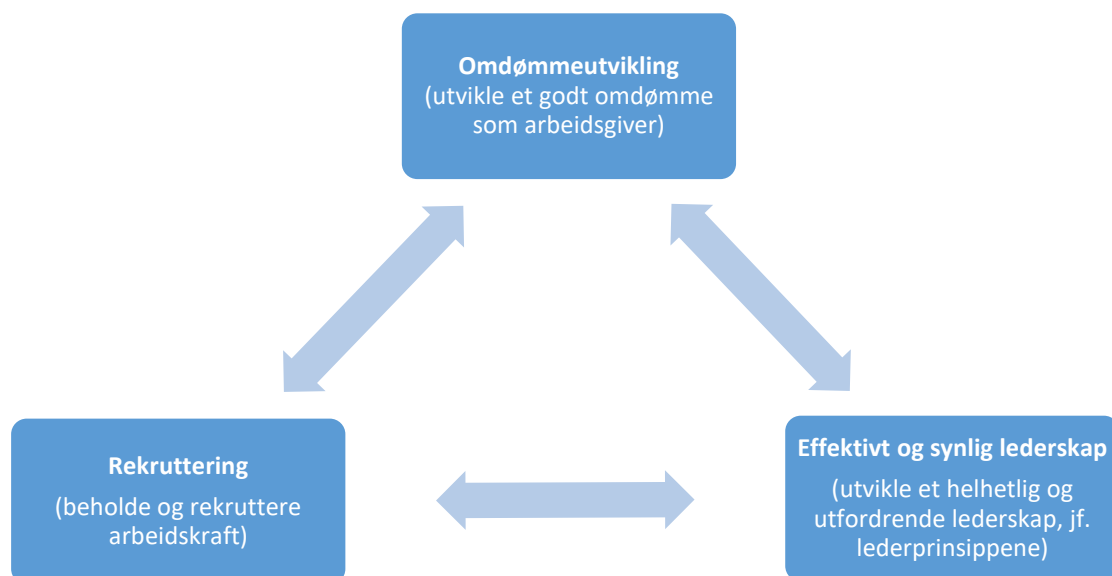
4. Organisasjonen Hol kommune

Det er gjort organisatoriske endringer i Helse – og omsorgssektoren gjennom 2023 slik at det er samlet til 5 virksomheter fra 1.1.2024.

Arbeidsgiverstrategi

Arbeidsgiverstrategien legger føringer for de valg og prioriteringer arbeidsgiver foretar overfor medarbeiderne. God arbeidsgiverpolitikk og et godt omdømme skal være med å bidra til kompetent bemanning. Arbeidsgiverstrategien er vedtatt for tidsrommet 2010 – 2020 og er videreført. Det er i 2023 satt i gang arbeid med revidering av arbeidsgiverstrategien.

Omdømmeutvikling

MÅL: Utvikle et godt omdømme som arbeidsgiver

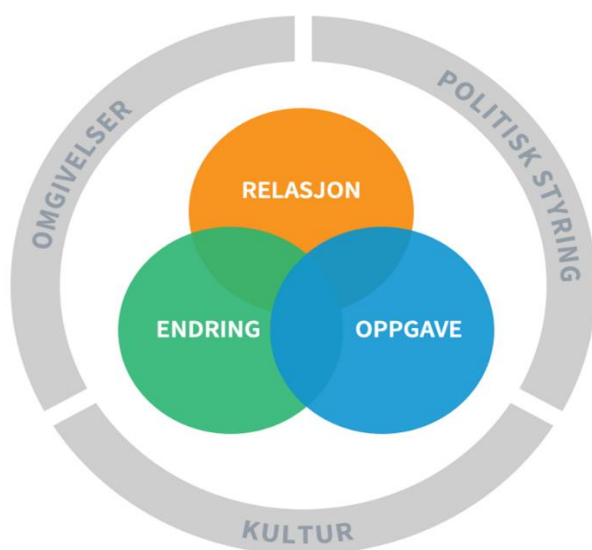
Strategier for å nå målet

Hol kommune skal:

Være en synlig arbeidsgiver med mange spennende jobbmuligheter som må kommuniseres ut i arbeidsmarkedet.

Kommunen deltok sammen med kommunene i Hallingdal på yrkesmessen for ungdom på Storefjell, her presenterte Hol kommune mulighetene for ungdommen innen kommunenes tekniske fag.

Kommunene i Hallingdal er knyttet opp mot portalen «Jobb i Hallingdal, en digital møteplass for arbeidsgivere, jobbsøkere og personer som ser på Hallingdal som en mulig fremtidig arbeidsplass. Kommunene har inngått en fellesavtale med Hallingdølen på felles annonsering på faste dager, med formål om å rekruttere familier til Hallingdalsregionen. I tillegg brukes portaler som NAV.no, finn.no og kommunens egen hjemmeside/Civis.

Effektivt og synlig lederskap

MÅL: Utvikle et helhetlig og utfordrende lederskap

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. Være innovativ og omstillingsdyktig gjennom å våge og utfordre vår evne til nødvendig omstilling. Det stilles stadig høyere krav til kompetanse og gjennomføringsevne, kontinuerlige utviklingsprosesser med fokus på utvikling av våre ledere og medarbeidere, organisasjonens evne til endring, samhandling og identifisere virkningsfulle virkemidler for å sikre riktig oppgaveløsning blir helt avgjørende for å kunne yte bedre tjenester og en mer effektiv forvaltning.
2. Gjennomføre eget lederutviklingsprogram med introduksjon til helhetlig modell for utviklingsorientert ledelse. Hva vil det si å ha en balanse mellom **relasjonsorientert**, **oppgaveorientert** og **endringsorientert lederskap**. Lederutviklingsprogrammet omfatter 38 ledere med rådmann (1), kommunalsjefer (5), virksomhetsledere (21) og avdelingsledere (11).

Mål for programmet:

- Den enkelte leder skal oppleve utvikling i eget lederskap, en dypere forståelse av seg selv som ledere og kompetanse på hvordan mobilisere medarbeidere for økt måloppnåelse av tjenestenes og kommunens mål, og for å skape best mulig kvalitet i tjenestene for brukere og innbyggere.
- Skape et felles lederskap i Hol kommune som sammen bidrar til framtidsrettede tjenester.

MÅL: Beholde og rekruttere arbeidskraft

For å levere gode tjenester til brukerne er det viktig å tiltrekke seg og beholde dyktige medarbeidere. Et viktig ledd i dette er å styrke kommunens attraktivitet som arbeidsgiver gjennom systematisk arbeid med omdømme. Her har kommunen i større grad tatt i bruk forskjellige plattformer for å skape større interesse for kommunen som arbeidsplass.

Kommunen har i 2023 erfart rekrutteringsutfordringer både innenfor kultur- og oppvekstsektoren og helse- og omsorgssektoren. Av den grunn har det særlig innen Helse vært betydelig innleie av vikarer fra vikarbyrå.

Det har i 2023 vært nedsatt en arbeidsgruppe som har hatt som mandat å utarbeide forslag til tiltak for å beholde og rekruttere helse personell. Arbeidsgruppens innstilling til tiltak ble enstemmig vedtatt i Partssammensatt utvalg den 7. februar 2024.

Regionalt er det kommet i gang med et desentralisert studietilbud for sykepleiere som starta opp høsten 2022 på Torpomoen. Fra Hol kommune deltar 4 studenter. Blant de 4 studentene har Hol kommune inngått avtale med 3 studenter etter fullført utdanning. Fra høsten 2023 startes opp et nytt kull på Torpomoen. Det jobbes samtidig med å få til desentralisert barnehagelærer og grunnskolelærerutdanning på Gol i fra høsten 2024.

Bemanning

I 2023 var det 601 medarbeidere i Hol kommune, en økning med 14 medarbeidere fra 2022. Det var 496 årsverk, som er økning med 26 årsverk fra 2022.

Sektor	Antall ansatte 2021	Antall Årsverk 2021	Antall Ansatte 2022	Antall årsverk 2022	Antall ansatte 2023	Antall årsverk 2023	Endring antall årsverk siste år
Sentraladm. og plan- og utvikling	42	37	45	38	45	39	+1
Kultur og oppvekst	206	178	214	188	213	187	-1
Helse- og omsorg	224	174	218	172	231	193	+21
Teknisk	100	69	105	68	114	72	+4
Felleskjøkkenet	6	4,60	5	4,2	6	5,20	+1
Sum	578	463	587	470	609	496	+26

Kilde: Visma BI Årsrapport. I denne oversikten er følgende stillingstyper inkludert: Faste ansatte, midlertidige ansatte, vikarer i kommunen⁴, tillitsvalgte, ansatte som mottar driftstilskudd.

⁴ Vikarer i undervisning er utelatt for å unngå dobbelttelling. Disse stillingstypene er også utelatt: læringer, kommunale engasjement, folkevalgte, ansatte i permisjon.

Økning i antall ansatte er hjemlet i handlings- og økonomiplan for 2023. For økningen i helse og omsorg utgjør legeordningen ca. 9 årsverk da fastlegene har blitt fast ansatt i 100 % stillinger. I tillegg har helse sektoren lyktes i arbeidet med å få flere ansatte til å øke sine stillingsprosjenter.

Bedriftshelsetjenesten

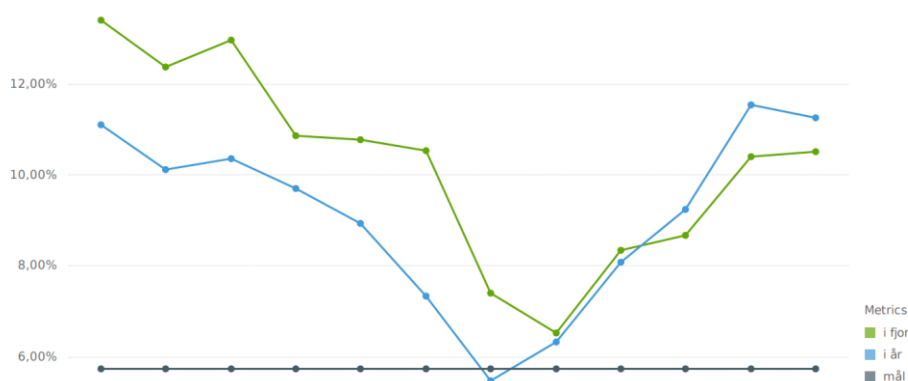
I 2023 har Hol kommune et samarbeid med Medco din HMS. De gir bistand innenfor fysiske og organisatoriske endringer, sykefraværarbeid, arbeidshelse, psykososialt arbeidsmiljø, ergonomi, inneklima, lovpålagte helseundersøkelser, grunnopplæring for verneombud og HMS-opplæring for ledere.

Egen årsrapport behandles i Arbeidsmiljøutvalget hvert år, sist den 20.02.2024. Medco deltar på møtene i AMU. Planlagte aktiviteter utført fra bedriftshelsetjenesten ble gjennomført etter plan på 220 timer.

Seniorpolitiske tiltak

Et tiltak kommunen bruker for å beholde arbeidskraft er seniorpolitiske tiltak. Tiltaket går ut på at medarbeidere passert 62 år får redusert stilling på inntil 10 %, med å opprettholde full lønn, for medarbeidere med stillingsstørrelse på 75 % eller mer. Målet er å beholde kompetanse i organisasjonen. For 2023 er det 17 ansatte som benytter seg av seniorpolitisk tiltak.

Sykefravær i Hol kommune i 2023

Grafen er oppdatert for 2023 den 6.februar 2024.

Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
10,79	10,29	10,35	9,69	8,94	7,32	5,68	6,32	8,07	9,23	11,53	11,32

*Fraværprosjenten måned for måned gjennom driftsåret 2023

Det samlede sykefraværet i 2023 var 9,1 % som er ned fra 10,2 % i 2022.

For driftsåret 2023 kan en se at sykefraværet fortsatt er svært høyt. Fra begynnelsen av året sank gradvis sykefraværet frem mot august, for så å stige i september, en trend som varte ut året.

Totale sykefraværskostnader beløper seg til netto kr. 23, 4 millioner for 2023. Merkostnader til vikarer knyttet til sykefraværet inngår ikke i disse tallene.

I tabellen under vises fravær pr sektor i årene 2020-2023.

Fravær pr etat	2020	2021	2022	2023	Mål
Sentraladministrasjonen	4,6 %	3,7 %	5 %	4,84%	3,2 %
Kultur og oppvekst	6,3 %	10,7 %	11 %	10,1%	6 %
Helse og omsorg	8,8 %	13,8 %	11,7 %	10,3%	7 %
Teknisk etat	7,2 %	7,4 %	7,6 %	5,8 %	6 %
Hol kommune	7,3 %	10,7 %	10,3%	9,1%	6 %

Kilde: Visma BI rapport.

Hol kommunes målsetning er å øke nærværet, det vil si å redusere sykemeldt og egenmeldt fravær, samt å utvikle heltidskultur blant de ansatte.

Sykemeldte i Hol kommune følges opp av nærmeste leder i tråd med lov- og avtaleverk og interne retningslinjer. Personalavdelingen bistår ledere i oppfølgingsarbeidet på forespørsel og ved behov.

I 2023 ble det fra lederteam satt økt fokus på sykefraværsoppfølging av langtidssykemeldte og ansatte med hyppig / høyt korttidsfravær. I tråd med dette har personalavdelingen startet kartleggingssamtaler med alle virksomhetsledere for å kartlegge ansatte med fraværsproblematikk og finne gode virkemidler, løsninger og avklaringer. Dette arbeidet fortsetter i 2024.

Det planlegges også en revidering av sykefraværsoppfølgingsrutinene i 2024 basert på erfaringer fra kartleggingene og nyere forskning. De nye rutinene skal gi lederne et praktisk verktøy i oppfølgingsarbeidet, i tillegg til at personalavdelingen vil få en tydeligere rolle i oppfølgingsarbeidet på arbeidsgiversiden.

Prosjekt NærVær

Hol kommune har fått prosjektmidler fra KLP for nærværprosjektet. I prosjekt Nær vær – vær nær, utfordres vi til en kulturrendring ved å skape en bedre forståelse for hva som er et godt arbeidsmiljø og et mestringsorientert klima i organisasjonen. Det er lagt opp til to samlinger («Kulturverksted») ved hver virksomhet. Den første samlingen tar for seg dagens kulturtrekk, mens den andre samlingen har fokus på nye kulturtrekk som arbeidsplassen trenger for å møte fremtidens utfordringer. 4 antall arbeidsplasser har vært gjennom kulturverkstedet i 2023. Arbeidet fortsetter i 2024.

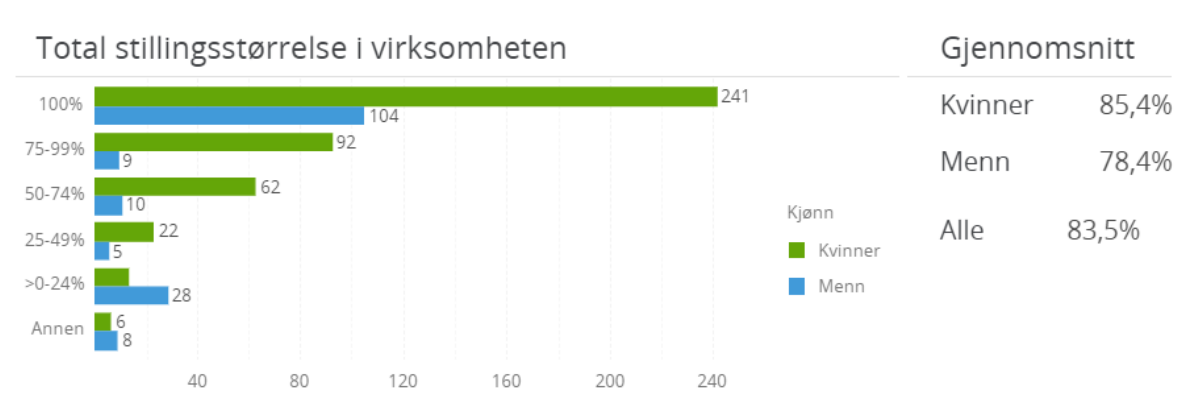
Likestilling og tiltak mot diskriminering

Kommunens verdigrunnlag uttrykker at ethvert menneske er unikt, ukrenkelig og helhetlig, med uante muligheter mentalt, fysisk og sosialt. Ethvert menneske har rett til å bli møtt med forståelse og respekt til å bli inkludert i fellesskapet.

For fag – og lederstillinger, ansatte som arbeider med barn og unge der det ene kjønnnet er underrepresentert, blir følgende tekst tas inn i utlysningsteksten: *Kvinner/menn oppfordres til å søke.*

For stillinger hvor arbeidsoppgavene/tjenestene retter seg mot målgrupper hvor det er innbyggere eller mottakere med flerkulturell bakgrunn skal det vurderes å ta inn følgende tekst inn i utlysningsteksten: *Personer med flerkulturell bakgrunn oppfordres til å søke.*

Stillingsstørrelse og heltid i Hol kommune

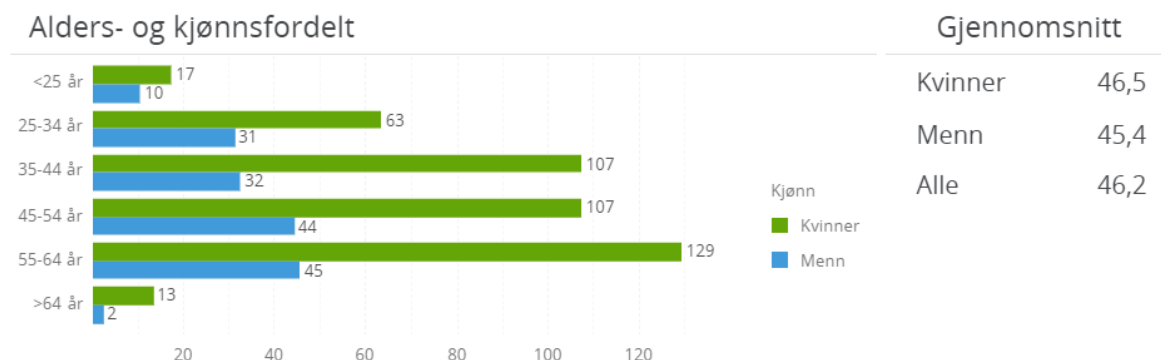

241 av de kvinnelige ansatte har en stillingsbrøk på 100 %, som utgjør en økning på 28 fra 2022. Derneft følger 92 kvinnelige ansatte i stillingsbrøk 75 – 99 %, som er en nedgang på 17 fra 2022.

104 av de mannlige ansatte har en stillingsbrøk på 100%, som utgjør en økning på 18 fra 2022. Derneft følger 9 mannlige ansatte med en stillingsbrøk på 75-99 %, som utgjør en nedgang på 3 fra 2022.

Arbeidsgiver vil i forbindelse med vakanser og ledighet i stilling fortsette mulighetene for utvidelse av stilling for medarbeidere som ønsker dette, jf. HTA. § 2.3 vedr. Deltid.

Aldersfordeling og kjønnsfordeling

Gjennomsnittsalderen er 46,5 år for kvinnene og 45,4 år for menn. Snittalder er 46,2 år.

Lederstillinger fordelt på kjønn

	Kvinne		Mann		Totalsum
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	
Rådmann, HTA 3.4.1			1	100 %	1
Kommunalsjefer, HTA 3.4.1	2	40 %	3	60 %	5
Virskomhetsledere, HTA 3.4.2	15	68 %	7	32 %	22
Avd./Gruppeledere, HTA 3.4.3	16	73 %	6	27 %	22
Totalt lederstillinger	33	66 %	17	34 %	50

I Hol kommune er kjønnsfordelingen på mellomledernivå tilnærmet lik den totale kjønnsfordelingen blant ansatte totalt, mens menn er noe overrepresentert i øverste ledernivå.

LÆRLINGER:

I løpet av 2023 var det tilsatt 6 lærlinger i Hol kommune.

- Teknisk drift og vedlikehold: 1
- Sentraladministrasjonen: 1 (sluttet)
- Geilo barne- og ungdomsskole 2
- Dagali og Skurdalen barnehage: 1 (bestått)
- Høgehaug bo- og behandlingssenter: 1

I tillegg har vi flere ansatte som er i individuelt tilpasset løp mot fagbrev på jobb.

Det er i tråd med Handlings- og økonomiplanen for 2023 gjort forsøk på å få inn flere lærlinger i Hol kommune. Kommunen har per tiden flere lærlingeplasser enn søkere og jobber sammen med opplæringskontoret i Viken for å tiltrekke oss søkere fra andre regioner.

Lønnsoppgjøret 2023:

I kapittel 4 ble det i mellomoppgjøret for KS-området kun gitt sentrale tillegg i 2023.

I 2023 ble det gjennomført lokale lønnsforhandlinger for ledere i Hovedtariffavtalens kapittel 3.4.2 og 3.4.3 samt ansatte etter Hovedtariffavtalens kapittel 5 (eksempelvis jordmor, rådgivere, ingeniører og leger).

Lønnsforhandlingene ble gjennomført på individuelt, i tråd med gjeldende lønnspolitiske plan, for første gang på flere år. I forkant av forhandlingene ble det gjennomført vurderinger fra personalansvarlige for alle stillinger i aktuelle kapitler som grunnlag for forhandlingene.

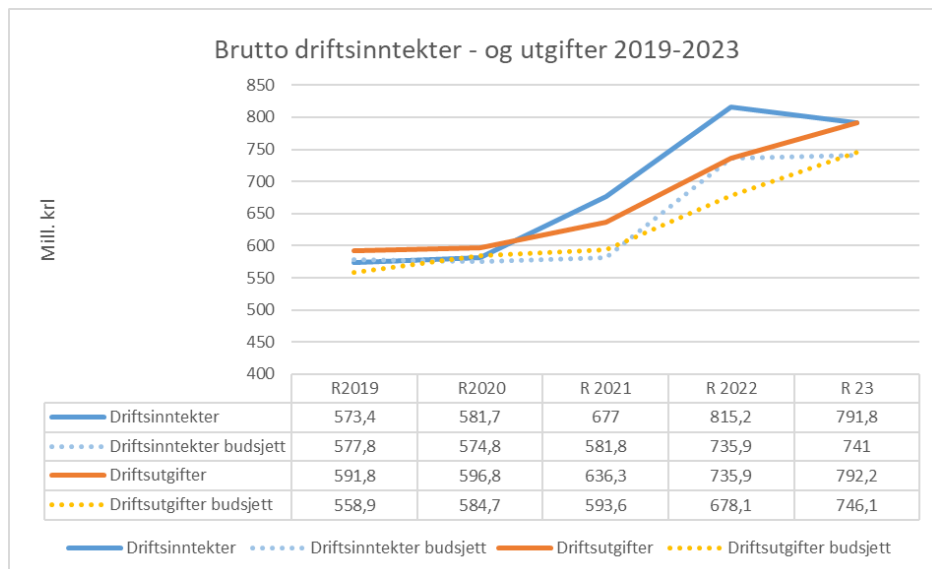
I tillegg har arbeidsgiver vektlagt å rette opp utilsiktede lønnsmessige skjevheter mellom stillinger, harmonisering av lønn mellom sektorer, samt å sikre at ingen stillinger lønnes under garantilønnsnivåene i kapittel 4 for stillinger med tilsvarende utdanning.

Totalt endte det lokale lønnsoppgjøret på 6,34 %.

Arbeidet med revidering av lønnspolitisk plan i tråd med Hovedtariffavtalen Kap. 3, punkt 3.2 ble påstartet i 2023 og vil fortsette i 2024. Utkast utarbeides av arbeidsgruppe med representanter fra både arbeidsgiver og arbeidstakersiden.

5. Økonomiområdet

Grafen under viser utvikling av brutto driftsinntekter og driftsutgifter i årene 2019-2023.

Inntektene i 2023 er 2,9 % lavere enn i 2022 hovedsaklig grunnet lavere inntekter fra kraftomsetning som var ekstraordinær høy i 2022. Utgiftene har økt med 7,7 % fra 2022 til 2023. Under følger beskrivelse av de ulike inntekts – og utgiftspostene.

Driftsinntekter

Til årsbudsjettet 2023 ble det vedtatt premisser for driftsinntektene i vedtakspunktene 1-4. Skatt på inntekt og formue ble utliknet i samsvar med Stortingets maksimalsatser for 2023. Eiendomsskatt ble utskrevet på alle faste eiendommer med skattesats 7 promille jfr. Eiendomsskatteloven 11. Med hjemmel i eiendomsskatteloven § 12 var skattesats for boliger og fritidsboliger 3 promille av vedtatt takst. Punkt 4 gebyrer og betalingssatser ble innkrevet ifølge satsene i gebyrregulativet.

Driftsinntektene i 2023 ble 791,8 mill. kr, dvs. 50,9 mill. kr. mer enn i det regulerte budsjettet.

Driftsinntekter	Regnskap 2023	Reg. budsjett	Avvik R-R.B	Avvik i %	Oppr.budsjet	Regnskap 2022
1 Rammetilskudd	84 938 741	93 000 000	- 8 061 259	-9 %	39 000 000	71 233 583
2 Inntekts- og formuesskatt	237 561 784	208 600 000	28 961 784	14 %	228 000 000	235 700 222
3 Eiendomsskatt	69 283 580	66 000 000	3 283 580	5 %	49 000 000	62 308 991
4 Andre skatteinntekter	43 473 136	41 400 000	2 073 136	5 %	18 000 000	43 744 201
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	24 496 303	8 330 000	16 166 303	194 %	8 330 000	14 948 979
6 Overføringer og tilskudd fra andre	93 317 662	84 028 700	9 288 962	11 %	72 179 200	97 846 919
7 Brukerbetalinger	23 241 419	19 104 000	4 137 419	22 %	18 824 000	18 086 213
8 Salgs- og leieinntekter	215 531 058	220 492 200	- 4 961 142	-2 %	275 639 000	271 291 589
9 Sum driftsinntekter	791 843 682	740 954 900	50 888 782	7 %	708 972 200	815 160 698

Budsjettet ble justert i kommunestyresak 62/23 den 24.08.23 for inntektspostene rammetilskudd, eiendomsskatt, sykelønnsrefusjoner, statlig refusjon for legetjenesten og salgs- og leieinntekter (husleie og kraftomsetning). Det er foretatt en administrativ justering av budsjett for inntekts- og formuesskatt der naturressursskatt (23 mill. kr) er flyttet til posten «andre skatteinntekter» jfr. Kostra-veileder.

Inntektsøkningen i forhold til regulert budsjett kan tilskrives følgende:

Skatteinngangen i 2023 er 28,9 mill. kr, eller 14 % bedre enn budsjettert. Dette er knyttet til inntekts- og formuesskatt. Skatteinngangen i Hol var 51 % over landsgjennomsnittet, og dette førte til 52,4 mill. kr i inntektsutjevning. Etter inntektsutjevningen er skatteinngangen i Hol 19 % over landsgjennomsnittet. Skatteinngangen i Hol er 0,1% høyere enn i 2022, det vil si omtrent lik.

Sammenlignet med fjoråret har de norske kommunenes skatteinntekter gått ned med nærmere 4,7 %. Nedgangen fra året før må ses på bakgrunn av at skatteinntektene i 2022 var ekstraordinært høye⁵.

For **eiendomsskatt** er det 2 mill. kr større inntekter for vannkraftverk enn budsjettert, og 1,3 mill. kr større inntekter for boliger, fritid og næringseiendommer.

Overføringer og tilskudd fra staten er 16,1 mill. kr enn budsjettert. Dette avviket er i hovedsak grunnet større overføringer fra staten (integreringstilskudd) for flyktnings situasjonen i Ukraina. Det er bokført totalt 22,4 mill. kr i statlige overføringer for flyktnings tjenesten, som inkluderer integreringstilskudd. Av dette er 12,8 mill. kr avsatt på bundet fond for bruk de neste årene.

Overføringer og tilskudd fra andre er 9,3 mill. kr mer enn budsjettert. Dette avviket er sammensatt; 5,7 mill. kr mer i kompensasjon for merverdiavgift, 1,4 mill. kr større sykelønnsrefusjoner enn budsjettert, 1,9 mill. kr i større refusjoner fra fylkeskommuner (lærlingetilskudd og prosjekter) og 1 mill. kr mer i overføring fra private enn forventet, samt justeringer for overføringer knyttet til Kleivi næringspark.

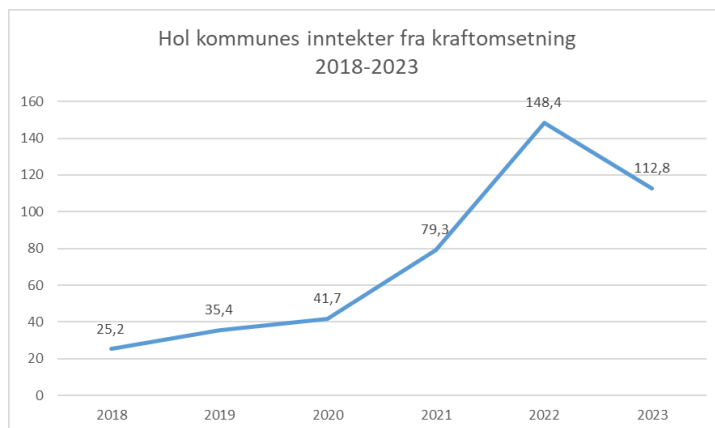
Brukerbetalinger er 4,1 mill. kr større inntekter enn budsjettert. Dette er hovedsakelig knyttet til egenandeler i legetjenesten, som kommunen nå skal bokføre grunnet endring i legeordningen.

I salgs – og leieinntekter er den største posten kraftinntektene fra salg av konsesjonskraft som utgjør 117,4 mill. kr før skatt. Dette er 7,6 mill. kr lavere enn budsjettert, og årsaken er variasjon i områdepriser som ikke har vært mulig å sikre.

Netto inntekter fra kraftomsetning i årene 2018-2023 vises i figuren.

Skattekostnaden for kraftomsetning i 2023

er beregnet til 12,6 mill. kr. Gjennom året har kommunen betalt 1,6 mill. kr i høyprisbidrag for kraftproduksjon i ØKKF, men dette har blitt overført fra ØKKF til kommunen ved årsslutt og føres i ØKKF-regnskapet. Det ble tilbakebetalt 5,3 mill. kr i for mye betalt skatt fra kommunen for inntektsåret 2021, som kommer til fratrekk på skattekostnaden. Netto bokført skatt er 4,9 mill. kr for 2023.

⁵ [Skatteinntekter i 2023 - KS](#)

I tabellen under vises totale inntekter fra energisektoren til Hol kommune i årene 2018-2023. I 2023 er kraftomsetningen 35,5 mill. kr lavere enn i 2022. Konesjonsavgifter er 1,3 mill. kr større enn i 2022 og naturressursskatt er 1,6 mill. kr lavere. Energiinntektene utgjorde 24 % av brutto driftsinntekter i 2023.

Inntekter fra energisektoren	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kraftomsetning inkl. skattekostnad	25 233 743	35 371 653	41 684 688	79 252 724	148 383 930	112 853 655
Regulerings- og konsesjonsavgifter	18 231 169	19 289 024	19 445 352	19 445 352	19 568 952	20 865 143
Eiendomsskatt på produksjonsanlegg og linjenett	29 951 482	29 974 629	31 173 485	32 518 147	27 476 425	34 563 973
Naturressursskatt	24 084 626	24 432 409	23 886 384	23 871 661	24 175 249	22 607 993
Sum inntekter	97 501 020	109 067 715	116 189 909	155 087 884	219 604 556	190 890 764

Husleieinntekter er bokført med 10,6 mill. kr, som er 2,7 mill. kr mer enn budsjettet.

De samlede gebyrinntekter i teknisk sektor ble 70 mill. kr, som er 1,7 mill. kr lavere enn budsjettet. Det er vann – og avløpsgebyrene som har lavere inntekter enn forventet grunnet lavere forbruk fordi flere har vannmålere, og det er lavere tilkoblingsgebyr enn budsjettet.

Driftsutgifter

Driftsutgiftene i 2023 ble 792,2 mill. kr, dvs. 46 mill. kr eller 6 % mer enn budsjettet. Dette vises i tabellen:

Driftsutgifter	Regnskap 2023	Reg. budsjett	Avvik R-R.B	Avvik i %	Oppr.budsjet	Regnskap 2022
10 Lønnsutgifter	350 674 627	347 520 200	3 154 427	1 %	329 261 200	319 119 784
11 Sosiale utgifter	72 830 233	69 458 955	3 371 278	5 %	73 322 955	67 265 597
12 Kjøp av varer og tjenester	263 423 419	212 972 245	50 451 174	24 %	185 492 245	214 496 295
13 Overføringer og tilskudd til andre	65 235 819	78 710 200	- 13 474 381	-17 %	84 682 700	97 771 207
14 Avskrivninger	40 076 224	37 487 200	2 589 024	7 %	37 487 200	37 267 206
15 Sum driftsutgifter	792 240 322	746 148 800	46 091 522	6,2 %	710 246 300	735 920 089

Budsjettet ble justert i kommunestyresak 62/23 den 24.08.23 ble justert for lønns – og pensjonsutgifter, kjøp av varer og tjenester i helsesektoren og teknisk sektor, og skattekostnad for kraftomsetning (overføringer). Det er også gjort budsjettendringer i posten «Overføringer og tilskudd til andre» for tilskudd til husholdninger og næringsliv knyttet til strømtøtte jfr. K-sak 9/23, boligtilskudd i K-sak 28/23, tilskudd til NM skiskyting i K-sak 136/23 og sluttoppgjør for Kleivi næringspark i K-sak 162/23.

Budsjettavvikene blir kommentert i forhold til det regulerte budsjettet.

Lønnsutgiftene er 3,1 mill. kr over budsjett (1 %). Avviket i lønnsutgifter er knyttet til overtidslønn, vikarer og ekstrahjelp, mens det er lavere fastlønn utbetalt grunnet stillinger som ikke er besatt. Overtidsarbeid er grunnet rekrutteringsutfordringer, og merarbeid grunnet ekstremværet Hans. Det har blitt bokført variabel lønn for desember måned ifølge anordningsprinsippet, med utbetaling i januar 2024.

Pensjonskostnadene er 3,4 mill. kr større enn budsjettet fordi kommunen fikk en relativt stor reguleringspremie for pensjon, som bare delvis ble dekket av premieavvik og premiefond. Det er brukt 8 mill. kr fra KLPs premiefond, mens det ble budsjettet med å bruke 12 mill. kr. Arbeidsgiveravgiften er innenfor budsjett.

Lønn og sosiale utgifter (pensjon og arbeidsgiveravgift) utgjør omtrent 53 % av totale driftsutgifter i 2023. Dette er om lag lik andel som i 2022.

Kjøp av varer og tjenester utgjorde 33 % av de totale driftsutgiftene i kommunen, og har det største avviket på utgiftssiden. Kjøp av tjenester fra vikarbyrå i helse -og omsorgssektoren var større enn forventet, og førte til 23,4 mill. kr i merforbruk på denne budsjettposten. Dette skyldes at det er vakante stillinger i institusjonene som har måttet dekkes ved kjøp av vikarbyrå, dette blir kommentert mer utfyllende i kap. 6 om Helse og omsorg.

Innkjøp av varer, utstyr og maskiner særlig i teknisk sektor på grunn av ekstremværet «Hans» har medført 2,8 mill. kr i ekstra kostnader. Innen eiendomsdrift har det vært 2,7 mill. kr i større innkjøp enn budsjettet grunnet uforutsette hendelser og trolig for lavt budsjett. Leie av lokaler og grunn har 2,5 mill. kr større utgifter enn budsjettet.

Overføringer og tilskudd til andre er lavere enn budsjettet på grunn av tilbakeført skatt på kraftomsetning, som omtalt. De øvrige tilskuddene er utbetalt i henhold til opprinnelig og regulert budsjett.

Det er 5,6 mill. kr avvik i merverdiavgift, men dette har gitt tilsvarende økning i momskompensasjon (inntekt).

Overføringer/tilskudd til private er bokført med 27,3 mill. kr som er 0,9 mill. kr mer enn budsjettet. Avviket er knyttet til tilskudd for Enøk-tiltak i private husholdninger som er finansiering av Enøk-fondet. Det er bokført 7,1 mill. kr i strømtøtte til næringslivet, som budsjettet. Videre er det 5,7 mill. kr i støtte til sti – og løypelag, i tillegg til 7,1 mill. kr i overføring til Hol kirkelige fellesråd, korrigert overføring til Kleivi næringspark og 2 mill. kr til Visit Geilo ihht. kommunestyrevedtak.

Tabellen under viser brutto driftsutgifter pr etat versus budsjett, og avvik.

Driftsutgifter pr. sektor	Regnskap 2023	Reg. budsjett	Avvik	Avvik i %	Oppr.budsjett	Regnskap 2022
Sentraladm.	63 452 847	86 254 700	22 801 853	-26 %	72 932 700	84 399 213
Kraftomsetning	7 596 784	27 200 000	19 603 216	-72 %	52 200 000	36 097 566
Kultur og oppvekst	192 044 376	183 722 100	-8 322 276	5 %	170 172 100	166 669 726
Helse og omsorg	334 407 738	285 373 300	-49 034 438	17 %	250 273 300	268 036 318
Teknisk sektor	148 814 131	121 694 500	-27 119 631	22 %	117 309 500	128 336 644
Felleskjøkkenet	10 231 222	9 358 000	-873 222	9 %	9 358 000	8 834 794
Kleivi	-4 383 000	-4 941 000	-558 000	-11 %	513 500	6 278 622
Avskrivninger	40 076 224	37 487 200	-2 589 024	7 %	37 487 200	37 267 206
Sum utgifter	792 240 322	746 148 800	-46 091 522	6 %	710 246 300	735 920 089

Driftsutgiftene er tilsvarende skjema 1B, alle driftsutgifter art 10100-14900, i tillegg til avskrivninger.

Sentraladministrasjonens mindreforbruk er i hovedsak knyttet til bokføring av premieavvik i pensjon, som reduserte pensjonutgifter i forhold til budsjettet. Det ble ikke justert budsjett for den økte reguleringspremien i pensjon, eller premieavviket, og dette har medført til avvik i pensjonskostnaden for alle sektorene. Sett bort fra pensjonskostnaden så har sentraladministrasjonen 2,3 mill. kr i merforbruk innen beredskap som er knyttet til evakuering og krisearbeid under ekstremværet. De øvrige funksjonene er omtrent som budsjettet.

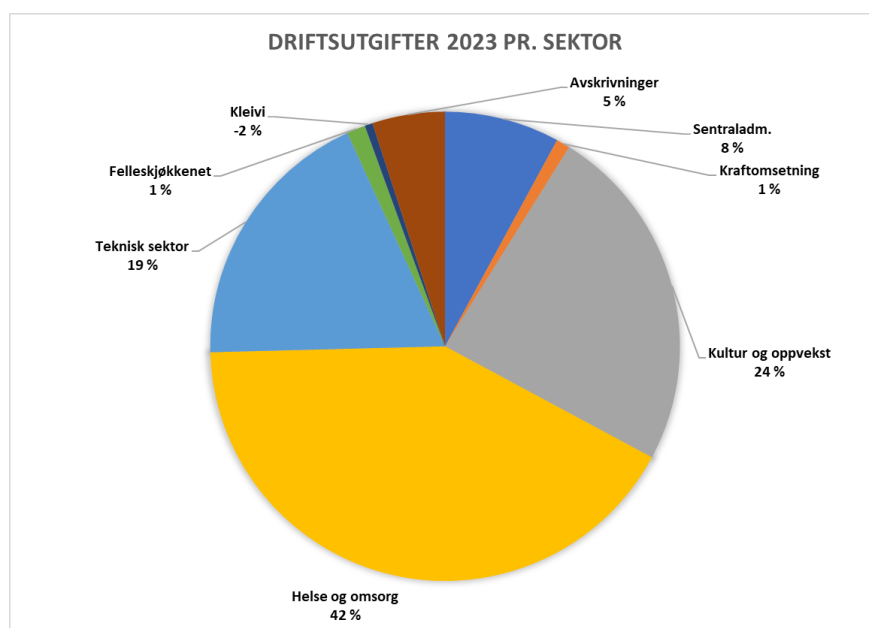
Kraftomsetningen har lavere skattekostnad for tilbakeført skatt for 2021, og lavere bokført skattekostnad enn budsjettet for 2023.

Kultur og oppvekstetatens avvik er hovedsakelig pensjonsutgiftene som ble 6 mill. kr større enn budsjettet. Lønnsforbruket er 2,6 mill.kr innenfor budsjett. Det er ca 1 mill. kr merforbruk av varer og tjenester, og 3,2 mill. kr merforbruk i overføringer til kommuner og andre som gjelder tilskudd som ikke var budsjettet.

Helse og omsorgsetaten har avvik hovedsakelig knyttet til vikarleie i institusjoner (23,7 mill. kr) og legetjenester (1,6 mill. kr). Lønnsforbruket er 4,3 mill. kr større enn budsjettet, der det største avviket er overtidslønn, men mindreforbruk i fastlønn. Det er også et avvik i pensjonskostnaden på 15,5 mill. kr, der 13 mill. kr er fordelingen av reguleringspremien i pensjon i 2023.

Teknisk etat har budsjettavvik på 27 mill. kr i utgifter. Av dette er merverdiavgift som blir kompensert 4,1 mill. kr, og pensjonsutgiftene er 3,8 mill. kr større enn budsjettet. Kjøp av maskiner og utstyr utgjør avvik for om lag 1,5 mill. kr. Kjøp av bygg – og anleggstjenester utgjør 12,9 mill. kr, som er 7 mill. kr mer enn budsjettet, og noe av dette må tilskrives ekstremværet Hans. Det er 2,5 mill. kr i avvik for eiendomsavgifter innen vann/avløp/renovasjon. Lønnsforbruket er 1,3 mill. kr større enn budsjettet. Videre er det 1 mill. kr i avvik for kjøp av renovasjonstjenester.

Kakediagrammet viser driftsutgifter pr. etat i forhold til de totale driftsutgiftene i 2023.

Fordelingen av driftsutgifter pr. sektor har noen endringer fra tidligere år ved at sentraladministrasjonen og energisektoren har lavere utgifter som følge av bokføringsprinsipp om premieavvik for pensjon og skatt, og sektorene har større utgifter. Størst vekst i utgifter har helse og omsorg.

Detaljer om etatenes drift er kommentert nærmere i kap. 6 om tjenesteområder.

Finansinntekter – og utgifter

Netto finansutgifter ble 31,4 mill. kr. Dette er vist i tabellen:

Finansinntekter - og utgifter	Regnskap 2023	Reg. budsjett	Avvik R-R.B	Avvik i %	Oppr.budsjet	Regnskap 2022
17 Renteinntekter	14 993 253	6 400 000	8 593 253	134 %	4 400 000	8 220 899
18 Utbytter	4 753 750	4 004 000	749 750	19 %	7 004 000	7 446 931
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmid	103 253	-	103 253		-	75 931
20 Renteutgifter	17 636 262	18 546 000	- 909 738	-5 %	15 546 000	10 094 332
21 Avdrag på lån	33 654 774	32 955 000	699 774	2 %	27 955 000	72 232 084
22 Netto finansutgifter	- 31 440 780	- 41 097 000	9 656 220	-23 %	- 32 097 000	- 66 734 517

Renteinntektene ble 8,6 mill. kr bedre enn budsjettet på grunn av rentepøkningen og større beholdning på driftskontoer enn tidligere år.

Det er overført følgende utbytter: 3 mill. kr fra Ørteren kraftverk KF, 1,5 mill. kr fra Vardar energi AS for regnskapsåret 2022 og 0,3 mill. kr fra Gjensidige.

Det er ført 103 253 kr i gevinst på finansielle instrumenter for innskuddene i Eika-fond.

Renteutgifter på lånegjeld er 0,9 mill. kr lavere enn regulert budsjett grunnet noe lavere lånegjeld enn det som var lagt til grunn.

Avdrag på lån har fulgt avdragsforløpene på 20,6 mill. kr i Kommunalbanken og KLP-banken.

Budsjettavviket på 0,7 mill. kr er knyttet til sluttoppgjøret for lånegjeld i Kleivi næringspark. Det er betalt 12,3 mill. kr i ekstraordinære avdrag jfr. budsjettvedtak i ordinært og justert budsjettsak.

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet er avsluttet i balanse, det vil si at det ikke er udekket eller udisponerte beløp. I det regulerte budsjettet er alle prosjektenes budsjetttramme fra tidligere år som er overført til år 2023, ref. kommunestyresak 122/22.

Bevilgningsoversikt - invest. (regnskap)	Note	Regnskap 2023	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
1 Investeringer i varige driftsmidler	4	95 575 483,18	111 847 592,00	50 976 500,00	51 147 325,47
2 Tilskudd til andres investeringer		7 523 611,41	7 100 000,00	300 000,00	1 497 017,96
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5	2 964 251,00	2 236 000,00	1 450 000,00	1 613 410,00
4 Utlån av egne midler	6	829 872,00	1 000 000,00	-	363 749,54
5 Avdrag på lån	10	2 800 000,00	2 800 000,00	-	4 670 200,00
6 Sum investeringsutgifter		109 693 217,59	124 983 592,00	52 726 500,00	59 291 702,97
7 Kompensasjon for merverdiavgift		6 187 102,32	11 356 266,00	5 537 500,00	4 002 341,86
8 Tilskudd fra andre		14 393 503,58	8 362 468,00	1 800 000,00	3 925 993,70
9 Salg av varige driftsmidler	4	3 571 802,60	2 301 800,00	1 500 000,00	4 928 126,00
10 Salg av finansielle anleggsmidler	5,15	-	-	-	-
11 Utdeling fra selskaper		-	-	-	-
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler		700 942,66	800 000,00	-	617 955,46
13 Bruk av lån		63 643 611,56	77 960 114,00	37 550 000,00	31 902 845,03
14 Sum investeringsinntekter		88 496 962,72	100 780 648,00	46 387 500,00	45 377 262,05
15 Videreutlån		1 150 000,00	6 000 000,00	3 000 000,00	1 600 000,00
16 Bruk av lån til videreutlån		-	3 000 000,00	3 000 000,00	-
17 Avdrag på lån til videreutlån		1 686 660,00	1 700 000,00	1 700 000,00	1 686 660,00
18 Mottatte avdrag på videreutlån		2 795 715,73	1 700 000,00	1 700 000,00	3 307 554,57
19 Netto utgifter videreutlån		40 944,27	3 000 000,00	-	- 20 894,57
20 Overføring fra drift		- 7 152 514,14	- 7 987 759,00	- 2 450 000,00	- 8 274 710,43
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	13	1 187 253,53	-	-	1 960 951,57
22 Bruk av bundne investeringsfond	13	- 5 251 047,12	- 6 687 720,00	- 480 000,00	- 5 831 928,35
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond		895 228,78	1 601 800,00	-	1 138 505,87
24 Bruk av ubundet investeringsfond		- 10 916 120,19	- 14 129 265,00	- 3 409 000,00	- 2 886 365,01
25 Dekning av tidligere års udekket beløp		-	-	-	-
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger		- 21 237 199,14	- 27 202 944,00	- 6 339 000,00	- 13 893 546,35
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		-	-	-	-

De største investeringsprosjektene i 2023 har vært følgende:

- P. 004 Kjøp/salg av fast eiendom (18 mill. kr)
- P. 096 Sanering vann – og avløpsledninger (17,7 mill. kr)
- P. 143 Trafikksikkerhetstiltak Geilo skole – og idrettsområde (9,7 mill. kr)
- P. 005 Tilskudd til rehabilitering av Hol kyrkje (6,8 mill. kr)
- P. 034 Rehabilitering av kommunale boliger (6 mill. kr)

Investeringsbudsjettet ble regulert i kommunestyresak 62/23 (24. august) for omdisponering av investeringsmidler mellom prosjekter, og i kommunestyresak 159/23 (desember) for å justere ned årsbudsjett for ulike prosjekter som er flerårige. Likevel er det oppstått budsjettavvik for flere av disse flerårige prosjektene, til sammen er det avvik mellom regulert budsjett og regnskap i **investeringsutgifter** på 15,3 mill. kr deriblant (ubrukt budsjett i parentes):

- P.023 Grønlie boligfelt (1,4 mill. kr i budsjettavvik)
- P. 024 Svømmebassengbygget i Hovet (1,6 mill. kr)

- P. 029 Svømmebasseng ved Hallingskarvet skole (1 mill. kr)
- P.046 Nye avdelinger Geilo barnehage (1 mill. kr)
- P. 92 Beredskapssenter (1,8 mill. kr)
- P. 143 Trafikksikkerhetstiltak Geilo skole/idrettsområde med v/a (2 mill. kr)
- P. 126 Vann – og avløpsinstallasjoner (2,2 mill. kr, er brukt til å dekke merforbruk på p. 096)
- P. 131 Returpunkter (1,3 mill. kr)

Ubrukte investeringsmidler i 2023 blir videreført til investeringsbudsjettet for 2024 jfr. kommunestyresak 159/23.

Det er bokført 12,3 mill. kr mindre i **investeringsinntekter** enn budsjettet. Dette er i hovedsak mindre bruk av lånemidler enn budsjettet på grunn av lavere finansieringsbehov (-14,3 mill. kr). Kompensasjon for merverdiavgift har avvik på 5,1 mill. kr på grunn av mindre utgifter enn antatt. Det er imidlertid 6 mill. kr i større tilskudd fra andre enn kommunen enn det som er budsjettet. Dette er knyttet til overtakelse av vann – og avløpsanlegg pålydende 4,9 mill kr i Sørhallie (p. 007) jfr. K-sak 159/23 og tilskudd fra private på 1 mill. kr til prosjekt 096 og 150 (vann, avløp og vei ved Bergheim).

Det er lånt ut 1,15mill. kr som startlån til bolig i 2023. Dette er 4,85 mill. kr lavere enn forventet da budsjettet ble justert. Det er overført tre utlån fra 2023 til 2024 som ble betalt ut tidlig i 2024.

Mottatte avdrag for videreutlån er 1,1 mill. kr mer enn budsjettet. Dette er avsatt på bundet fond for videreutlån (linje 21).

Bruk av lån er finansiering av de største investeringsprosjektene, pålydende 63,6 mill. kr. Dette er blant annet P. 096 og P. 197 Vann – og avløpsledninger /Hovedledning Geilo (21,6 mill. Kr), P.006 Kjøp av Eiendom (13,6 mill. Kr) og P. 005 Rehabilitering Hol kyrkje (6,8 mill. Kr).

Overføring fra driftsregnskapet er budsjettjustert fra 2,4 mill. kr til 8 mill. kr i kommunestyresak 122/22 som følge av overføring av investeringsprosjekter fra 2022 til 2023. Det ble overført 7,2 mill. kr fra drift til investering i regnskapet. Følgende prosjekter er finansiert fra driftsregnskapet:

Egenkapitalinnskudd i KLP (1,5 mill. kr), P.046 Nye avdelinger Geilo barnehage (1 mill. kr), P.083 Rehabilitering Geilo samfunnshus (1,4 mill. Kr finansiert fra bundet fond), P.138 Ny barneskole Geilo (1 mill. kr), P. 117 Geilo sentrum er finansiert fra Gatebruksplan Geilo sentrum (0,65 mill. kr).

Det er ført **bruk av bundet investeringsfond** for 5,2 mill. kr som er knyttet til finansiering av startlån, p. 143 og p. 150 (utbyggeravtaler).

Det er avsatt merverdiavgift for 0,8 mill. kr til ubundet investeringsfond for pågående justeringsrettavtaler der kommunen krever tilbake merverdiavgift for vann – og avløpsanlegg som kommunen har overtatt. I tillegg er det avsatt 70 591 kr fra salg av eiendom til ubundet investeringsfond som følge av årsoppgjøret.

Det er ført **bruk av ubundet investeringsfond** pålydende 10,9 mill. kr som er innenfor det budsjetterte. Dette er knyttet til finansiering av prosjekter (utvalg):

- P.006 Kjøp av Eiendom (4,1 mill. Kr)
- P. 034 Rehabilitering kommunale bygg (1,5 mill. Kr)
- P. 004 Kjøp av andeler i Hallingdal PPT og OT IKS (0,8 mill. Kr)

Årsavslutningsdisposisjoner

Driftsregnskapet er avsluttet med 17 mill. kr i positivt avvik i netto driftsresultat i forhold til budsjettet. Ifølge ny budsjett – og regnskapsforskrift § 4-3 skal bruk av disposisjonsfond i driftsregnskapet strykes i dette tilfellet. Det er strøket 16,1 mill. kr av bruk av disposisjonsfond som ble bevilget gjennom året (27,8 mill. kr).

Ved avslutningen av driftsregnskapet er det avsatt 319 101 kr på disposisjonsfond, slik at total beholdning på disposisjonsfond er 128 865 313 kr. Det er brukt 16,1 mill. kr mindre av disposisjonsfond (strøket) enn budsjettet, og det er avsatt 15 mill. kr mindre kr av disposisjonsfond i forhold til budsjettet avsetning.

Investeringsregnskapet er avsluttet med budsjettavvik på til sammen 20 658 321 kr i mindre bruk av finansiering (når man utelater bruk og avsetning av bundne investeringsfond). I avviket ligger følgende budsjettavvik: bruk av lånemidler er 17 316 502 kr mindre (strøket) enn budsjettet. Det er strøket 835 245 kr i overføring fra drift til investering i forhold til budsjettet, og det er strøket/mindreforbruk pålydende 3 213 145 kr i bruk av ubundet investeringsfond i forhold til budsjettet.

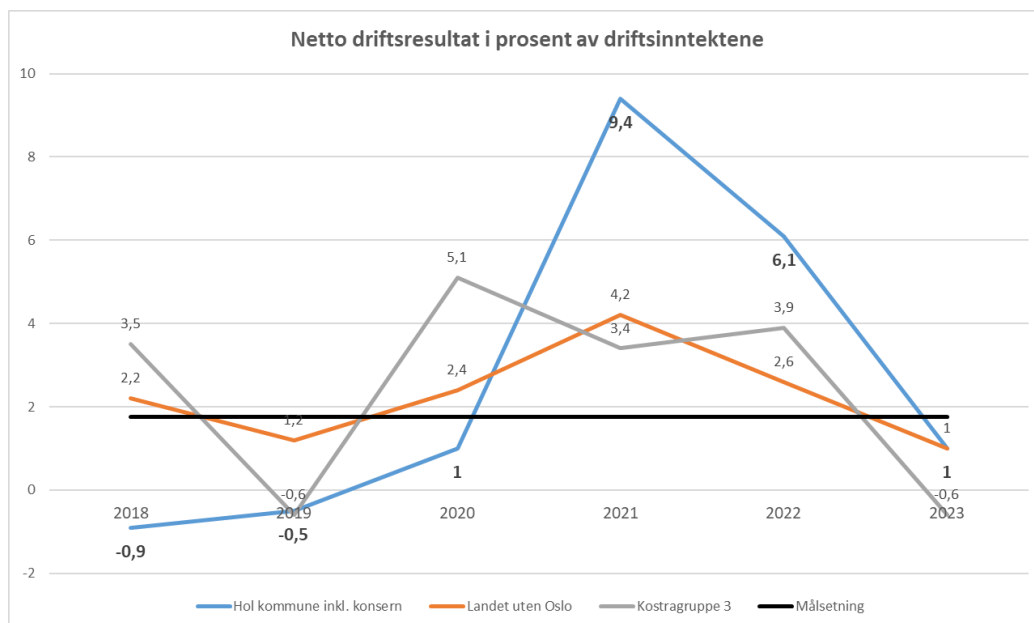
Finansielle nøkkeltall

Det er netto driftsresultat som blir brukt som mål på kommunens økonomiske handlefrihet og hvor sunn økonomien er i kommunen. I økonomireglement for Hol kommune er det vedtatt at denne indikatoren bør være minst 1,75 % av brutto driftsinntekter.

Kommunens netto driftsresultat er 8,3 mill. kr for 2023, som tilsvarer 1,04 % i forhold til driftsinntektene. Dette er bedre enn budsjettert, og kan tilskrives de økte skatteinntektene og renteinntektene som tidligere omtalt. Resultatet er likevel under måltallet for driftsresultat, og kommunen har et potensial for å redusere kostnader i forhold til kostnadsutviklingen de siste årene.

I SSB-statistikk⁶ fremstilles kommunens resultater som et konsern-resultat der kommunale foretak og Interkommunale samarbeid (IKS) er inkludert.

Resultatutvikling vises i bildet der kommunens resultater sammenlignes med landsgjennomsnitt uten Oslo, og Kostragruppe 3 som kommunen tilhører.

Resultatet for Hol kommunes konsernregnskap er 1 % i 2023, som under over målsetningen om 1,75 %. Landsgjennomsnittet (uten Oslo) er også 1 %, som er en reduksjon fra 2,6 % i 2022. Kostra-gruppe 3 som Hol tilhører, har -0,6 % i gjennomsnittlig driftsresultat.

⁶ Kilde: <https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/hol/regnskap>

Fondsbeholdning

Disposisjonsfondets beholdning ble redusert med 11,4 mill. kr i løpet av 2023, fra 140,3 mill. kr til 128,9 mill. kr. Det ble brukt 11,7 mill. kr, og avsatt 0,3 mill. kr i løpet av året.

Tabellen viser bruk av disposisjonsfond i 2023:

Tjeneste	Bruk av disposisjonsfond	Regnskap 2023	Kommentar
2811	Ytelse til livsopphold	- 690 000	Strømsøtte til husholdninger jf. K-sak 9/23
2853	Alternativ energi	- 1 000 000	ENØK-tilskudd jfr. budsjett, justert for strykning med 0,9 mill. kr
3251	Næringsforvaltning	- 2 481 121	Utlån 5 mill. kr til UKE As jfr. Ksak 68/23, justert for strykning
3320	Kommunale veier, miljø,trafikksikr. og parkering	- 641 786	Finansiering av P. 117 Gatebruksplan Geilo
3603	Friluftsliv	- 452 300	Sti - og løypeutskudd jfr. F-sak 58/23
3801	Idrettsanlegg	- 6 181 650	Utlån til Hol IL spillemidler og mva-komp jfr. K-sak 17/23, justert for strykning med 0,9 mill. kr
3802	Idrettsaktivitet	- 300 000	NM skiskyting jfr. K-sak 136/23
	Sum art: 19400 Bruk av disposisjonsfond	- 11 746 858	

Det var opprinnelig vedtatt å bruke 4 mill. kr av disposisjonsfondet i budsjett 2023. Gjennom kommunestyresaker i 2023 ble det vedtatt å bruke ytterligere 23,8 mill. kr av disposisjonsfondet, slik at totalbudsjett for bruk av disposisjonsfond var 27,8 mill. kr.

I henhold til regnskapsforskriften er det strøket 14 769 190 kr i bruk av disposisjonsfond. I tillegg er det ikke brukt 2,3 mill. kr av de 6 mill. kr som ble vedtatt for utlån til berørte av ekstremværet Hans. Totalt mindreforbruk av disposisjonsfond er 16 mill. kr.

Regnskapsavslutning:	Stryke bruk av disp.fond	Kontostreng	Motpost
Hva:	14 769 190	Debet	Kredit
Enøk-fond	- 927 156	19400-1040-2853	25640001
Boligtilskudd	- 1 882 210	19400-1040-2831	25600000
Strømsøtte næring	- 4 791 000	19400-1040-3252	25600000
Utlån Hans	- 3 711 595	19400-1040-2851	25600000
Hol IL spillemidler	- 938 350	19400-2052-3801	25600000
Utlån UKE Holding	- 2 518 879	19400-1030-3251	25600000
Sum strykning	- 14 769 190		

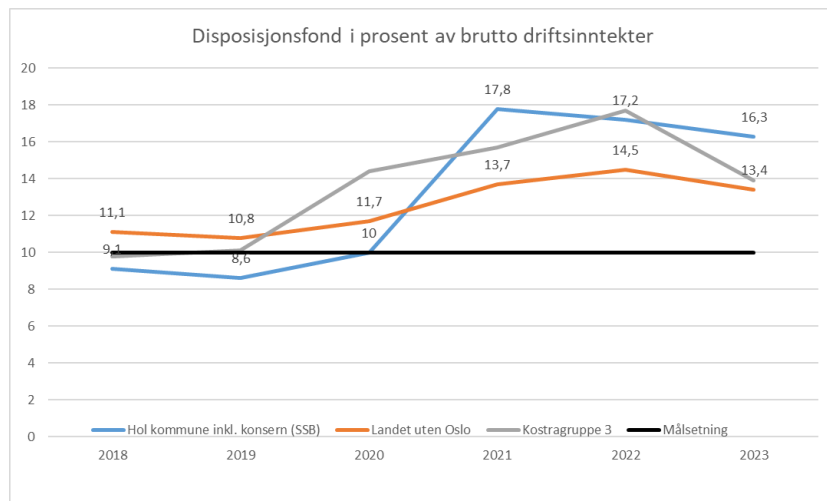
Det var budsjettert med 1 mill. for energisparetiltak i bolig for 2023 som finansieres av Enøk-fondet. På bakgrunn av at det har kommet inn mange søknader, har kommunen utbetalt 1,9 mill. kr. Bakgrunnen for dette var man ikke ønsket at innbyggerne måtte vente på utbetaling til 2024, men heller behandle søknadene fortløpende. Ved årsoppgjøret er det valgt å stryke merforbruket på 0,9 mill. kr slik at det gjenstår 2,5 mill. kr på Enøk-fondet.

Det er avsatt 319 101 kr for følgende til disposisjonsfondet i 2023:

Avsetninger til disposisjonsfond 2023	Beløp
Renteinntekter	16 295
Tilbakeføring av tilsagn fra Sti- og løypefondet	302 806
Sum	319 101

SSBs statistikk beregner kommunens disposisjonsfond til **16,3 %** av brutto driftsinntekter for Hol kommune i 2023.

Figuren viser disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter, resultatet for Kostragruppe 3 og Landssnittet uten Oslo.

Kommunen har redusert sitt disposisjonsfond i forhold til brutto driftsinntekter fra 17,2 % i 2022 til 16,3 % i 2023. Det er også reduksjon i disposisjonsfond i Kostra-gruppe 3 og landsgjennomsnittet.

Tabellen under viser total fondsbeholdning i Hol kommune for årene 2018-2023:

Fondsbeholdning (mill. kr)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Disposisjonsfond	54,5	51	57,9	120,3	140,3	128,9
Bundne driftsfond	55,6	52,6	47,2	44,1	65,6	78,1
Ubundne investeringsfond	5,5	5,5	27,9	33,7	31,2	22
Bundne investeringsfond	12,8	18,1	24,4	22,7	18,8	14,7
Samlet fondsbeholdning	128,4	127,2	157,4	220,8	255,9	243,7

Bundne driftsfond er økt med 12,5 mill. kr i løpet av 2023, som hovedsakelig er grunnet avsetning av integreringstilskudd for flyktninger. Det er også avsatt 4,3 mill. kr som gjelder skjønnsmidler for ekstremværet Hans, som skal brukes for å utføre tiltak i 2024-2025. **Bundne investeringsfond** er redusert med 4,1 mill. kr for bruk til prosjekt 143 og avslutning av Kleivi næringsparks investeringsfond. Detaljene for bruk og avsetning av disse bundne fondene er vist i dokumentet Årsregnskap 2023, note 13.

Det **ubundne investeringsfondet** er redusert med 9,2 mill. kr i 2023. Tabellen under viser bruk av investeringsfond jfr. budsjett og vedtak i 2023:

Bruk av investeringsfond 2023	Beløp
Kjøp av eiendom/grunnerverv P.004	4 100 000
P 023 Grønlie boligfelt, utvidelse	927 941
Rehabilitering av kommunal eiendom P 034, jfr. budsjett	1 476 890
Kjøp av IKT-utstyr i skolen og helse jfr. budsjett (P.001 og 003)	884 192
Kjøp av mva knyttet til justeringsrett for vann- og avløpsanlegg P 007	829 872
Andeler i Hallingdal PPT og OT	786 088
P 046 Nye avdelinger Geilo barnehage	444 272

P067 Tilpasning av bygningsmassen jfr. Sammen om endring	547 105
P 195 Kleivi næringspark sluttoppgjør	834 712
Diverse P. 048 og 140 finansiering	85 048
Sum	10 916 120

Det var budsjettert med 14 129 265 kr i bruk av investeringsfondet i 2023, slik at avviket er 3 213 144 mill. kr i mindreforbruk av ubundet fond. Mindreforbruket er hovedsakelig knyttet til p. 023 Grønlie boligfelt (1,1 mill. kr), p.046 Geilo barnehage (0,6 mill. kr), P.086 Meråpent bibliotek (0,4 mill. kr).

Det har blitt avsatt 895 228 kr i 2023, der det meste kr er knyttet til merverdiavgiftskompensasjon som er tilbakeført fra overtakelse av vann – og avløpsanlegg (p.007). I tillegg er det avsatt 70 591 kr ved årsoppgjøret til p. 006 Salg av fast eiendom.

Det er ikke foretatt strykning i bruk fra investeringsfondet ut over mindreforbruket. Saldo på investeringsfondet ved årsslutt er 21 968 591 kr.

Kommunen har **bankinnskudd** i Skue sparebank pålydende 209 750 334 kr ved utløpet av 2023. Av dette er 14 235 865 kr bundet til skattetrekk. I KLP-banken står 438 445 kr. Kleivi Næringsparks konto i Skue sparebank er tømt ved sluttoppgjøret.

I 2019 ble det plassert 7 mill. kr i pengemarkedsfond, og 3 mill. kr i obligasjonsfond gjennom Skue sparebank som benytter Eika kredittforvaltning. Årsoppgaven viser at markedsverdi av disse fondene er 10 687 697 kr pr. 31.12.2023, det vil si 486 670 kr i verdiøkning fra 2022.

Lånegjeld og rente

Med nye låneopptak og betalte avdrag er den totale lånegjelden 418,7 mill. kr ved utgangen av året.

Lånegjeld pr. år	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Investeringslån	244 448 258	242 998 680	274 632 052	258 234 987	238 534 658	179 199 067	189 239 190
Ansvarlige lån og utlån	50 034 522	40 355 090	40 366 818	40 358 983	40 354 412	40 354 412	40 000 000
Startlån/formidlingslån	29 004 409	29 597 745	31 091 081	32 464 418	30 777 757	29 091 097	27 404 437
Lån til selvkostområdene	119 225 400	120 395 933	131 897 248	127 608 377	139 794 513	146 882 819	162 033 857
Kleivi næringspark lån	9 845 000	8 870 000	4 817 750	2 601 520	1 946 520	1 291 520	-
Sum	452 557 589	442 217 448	482 804 949	461 268 285	451 407 860	396 818 915	418 677 484
Herav ubrukte lånemidler	37 143 944	20 829 968	52 092 765	15 530 818	12 491 205	4 588 360	944 748

Kommunestyret hadde for årsbudsjettet opprinnelig vedtatt 38 050 000 kr i nye låneopptak, men det var behov for å øke lånerammen siden flere prosjekter fra tidligere år var overført i henhold til K-sak 122/22. Det ble vedtatt lån til investeringsformål for 2023 pålydende 60 mill. kr i K-sak 135/23. Etter en vurdering mellom 2 banker, ble låneopptaket gjort i Kommunalbanken for 3 formål:

- Renovering av kirke 6,8 mill. kr med 30 års løpetid, grønt lån med fastrente 4,48 % i 2 år
- Vann/avløpsledninger 20 mill. kr med 40 års løpetid, fastrente 4,58 % i 2 år
- Investeringsprosjekter 33,2 mill. kr vektet til 29,5 års løpetid, fastrente 4,58 % i 2 år

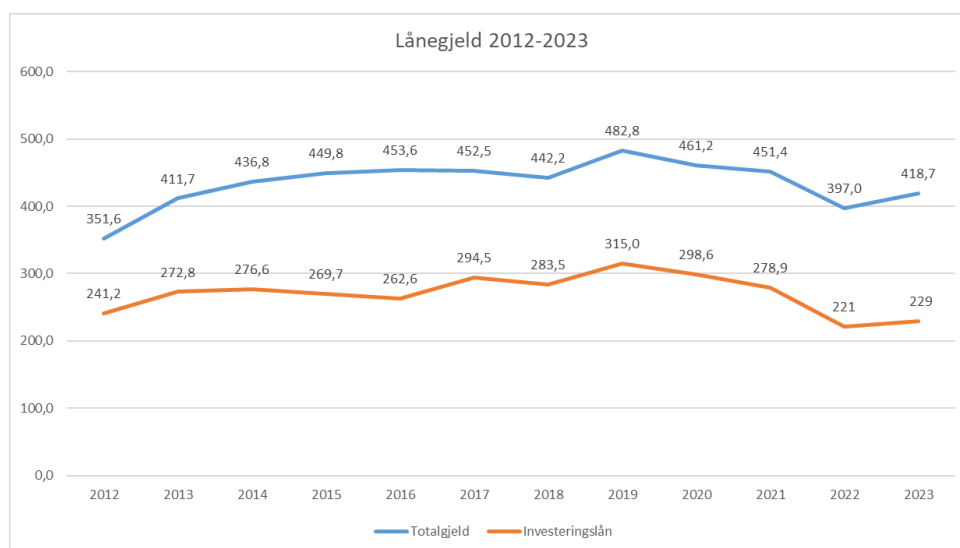
Lånet for renovering av Hol kyrkje ble innvilget i kategorien grønt lån fordi det er energieffektivisering i byggeprosjektet. Det ble valgt å binde renta for alle lånene i 2 år fordi det er sannsynlig at fastrenten som ble tilbudt ville være lavere enn flytende rente de neste 2 årene.

Det var opprinnelig budsjettert med 28 mill. kr i låneavdrag. I kommunestyresak 63/23 ble det vedtatt å nedbetale ytterligere 5 mill. kr som følge av forventning om lavere skattekostnad på kraftomsetningen. Det er foretatt et sluttoppgjør i Kleivi næringspark der det var en restgjeld

pålydende 1,2 mill. kr som måtte nedbetales. Hols andel på 0,6 mill. kr har medført en merutgift for låneavdragene. Totalt har det blitt betalt 33,6 mill. kr i låneavdrag i driftsregnskapet. Det er også betalt 2,8 mill. kr i låneavdrag i investeringsregnskapet for prosjekt 077 Tak og ventilasjon Geilohallen, der kommunen mottok spillemidler i 2023 for å finansiere prosjektet.

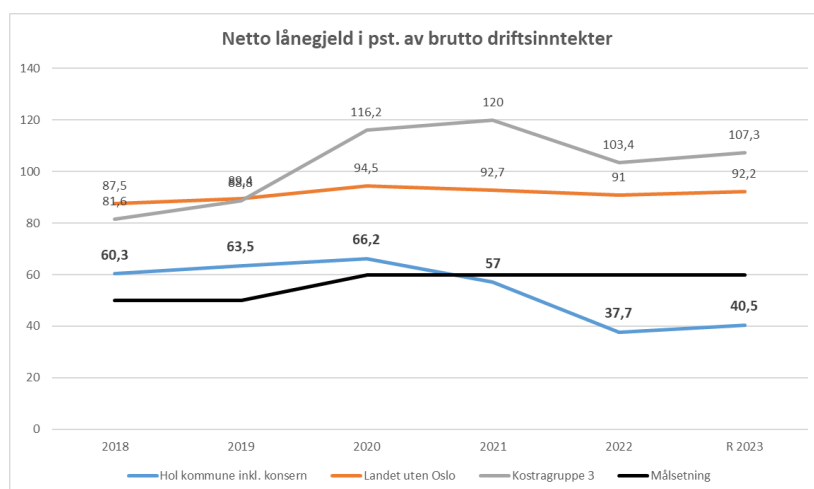
Det var vedtatt en låneramme for 3 000 000 kr i Husbanken for videreutlån. Dette ble ikke lånt opp fordi nye startlån kunne finansieres med mottatte avdrag som var avsatt på bundet fond jfr. kommuneloven § 14-17. Det er betalt låneavdrag for 1,7 mill. kr til Husbanken fra kommunen i investeringsregnskapet.

Utviklingen av lånegjeld fra 2012-2023 vises i grafikken:

Kommunens lånegjeld er økt med 21,7 mill. kr fra 2022 til 2023.

Netto lånegjeld defineres i Kostra som langsiktig gjeld fratrasket utlån og ubrukte lånemidler. Kommunens netto lånegjeld med KF og IKS er **40,5 %** av brutto driftsinntekter. Netto lånegjeld i Hol kommune er lavere enn både Kostragruppe 3 og Landet (uten Oslo) som vist i figuren.

Kilde: <https://www.ssb.no/statbank/table/12143>

Renteutgifter

Kommunen har flytende rente på majoriteten av sine lån (358,6 mill. kr), og fast rente i 2 år på 60 mill. kr som ble lånt i 2023. Gjennomsnittlig flytende rente i 2023 var 5,22 % for kommunens lån, og gjennomsnittlig fastrente var 4,5 %. Renteutgiftene i 2023 ble 17,6 mill. kr, som er innenfor det justerte budsjettet (18,5 mill. kr). I 2022 var renteutgiftene 10,1 mill. kr, så rentekostnaden har økt med 7,5 mill. kr det siste året som har vært preget av renteøkninger.

Resultat for finansielle nøkkeltall i forhold til målsetning ble slik for 2023:

Handlingsregel	Budsjett 2023	Mål 2023	Resultat Hol kommune 2023
Netto driftsresultat målt i forhold til brutto driftsinntekter	0,6 %	> 1,75%	1,04 %
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	13,5 %	> 10 %	16,3 %
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	55 %	< 60 %	43,3 %
Egenfinansiering av investeringene i prosent av brutto investeringer	36 %	>40 %	38,3 %

Hol kommunes regnskap har ikke oppfylt målsetningen for netto driftsresultat, mens disposisjonsfond og netto lånegjeld er innenfor målsetningen.

I kommunestyresak 75/22 ble det vedtatt to nye handlingsregler i tillegg til måltallene, som er videreført i HØP 2023-2026:

Handlingsregel for bruk og disponering av kraftomsetning:

Den forventede kraftomsetningen i langtidsbudsjett og økonomiplan er 47 mill. kr, som inngår i driftsbudsjettet til ordinær drift. Det overskytende skal i all hovedsak disponeres til nedbetaling av lånegjeld med formål om å redusere avdrags – og rentekostnadene.

Handlingsregel for egenfinansiering av investeringer:

Hol kommune har målsetning om minimum 40 % egenkapitalandel i investeringsbudsjettet. For å redusere låneopptak så langt det lar seg gjøre, skal avsetninger til investeringsfondet ved salg av anleggsmidler gå til finansiering av nye bygg – og anleggsmidler. Når disposisjonsfondet etter årlig bruk og avsetning er høyere enn måltallet på 10 % av driftsinntektene, skal det overskytende gå til reduksjon av neste års låneopptak, dersom det ikke er spesielle forhold som tilsier at det er behov for å øke disposisjonsfondet.

Til handlingsregelen for bruk og disponering av kraftomsetning er vurderingen at denne ikke er oppfylt. Med kraftomsetning (etter skattekostnad) på 112,8 mill. kr, er 13 mill. kr brukt til ekstraordinær nedbetaling av lånegjeld. Det er overført 7,1 mill. kr til investeringsregnskapet for å redusere bruk av lånegjeld. Økningen i renteutgiftene på 7,5 mill. kr fra 2022 til 2023 kunne finansieres innenfor driftsbudsjettet uten bruk av disposisjonsfond. Det er ikke overført utbytte fra Ustekveikja Energi AS i 2023 som kunne vært forventet å være 3 mill. kr. Eiendomsskatt for bolig og fritidsboliger sto fast på 2 promille også i 2023, og dette utgjør 10 mill. kr i forskjell fra et nivå på 3 promille som var gjeldende ved utarbeidelse av handlingsregelen. Når det er tatt hensyn til dette, er det likevel om lag 20-25 mill. kr i et merforbruk av kraftomsetningen i forhold til handlingsregelen.

Egenfinansiering av investeringer; her ble kommunens resultat 38,3 prosent egenfinansiering ifølge Kostra-statistikk for 2023. Målet er 40 % egenfinansiering. Gjennomsnittet for de tre siste årene er 54,2 % egenfinansiering i Hol kommune.

Tabellen under viser flere finansielle nøkkeltall fra SSB Kostra-statistikk:

Nøkkeltall 2023	Hol 2023	Kostragr.3	Landet u/Oslo
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	20,7	18	16,1
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	52,9	131,8	115,1
Frie inntekter per innbygger (kr)	76 759	79 142	68 010
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	16,3	13,7	13,3
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	13	14	13
Egenfinansiering av investeringene i prosent av totale brutto investeringer (prosent)	38,3	26,6	37,4

Kilde: KOSTRA Regnskap Hol - SSB

- Arbeidskapital ex. premieavvik er et uttrykk for kommunens likviditet. Med likviditet menes evnen til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller. I regnskapet finnes arbeidskapital som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, se note 1 (i SSB er det ex. Premieavvik).
- Langsiktig gjeld ex. Pensjonsforpliktelser: Ordinære renter og avdrag på lån til investeringer skal finansieres av driftsinntektene, og indikatoren viser langsiktig gjeldsbelastning i forhold til disse. Lån for videreutlån (startlån) inngår også i denne indikatoren.
- Frie inntekter pr. innbygger: Skatteinngang på inntekt, formue og naturressursskatt, og rammetilskudd defineres som frie inntekter. Summen av dette, dividert på antall innbyggere gir frie inntekter pr. innbygger.
- Fri egenkapital i drift: dette er et annet begrep for Disposisjonsfond.
- Brutto investeringsutgifter i forhold til brutto driftsinntekter: forholdstallet kan antyde noe om fremtidig belastning på driftsbudsjettet gjennom avdrag og renter for den delen av investeringene som er lånefinansiert.
- Egenfinansiering av investeringene: Nøkkeltallet beskriver hvor mye av kommunens investeringer som er finansiert med egenkapital, det vil si den andelen av investeringene som ikke er lånefinansiert. Høy egenkapitalandel tilsier mindre belastning på fremtidige driftsbudsjetter i form av låneavdrag.

Kontroll med virksomheten

Økonomi

Rådmannen fører kontroll med økonomistyringen gjennom månedlige rapporter fra sektorene for driftsinntekter, driftsutgifter, lønnsforbruk og sykefravær. Visma BI viser grafikk av regnskap og sykefravær som grunnlag for rapportering, i tillegg til økonomirapporter i Visma.

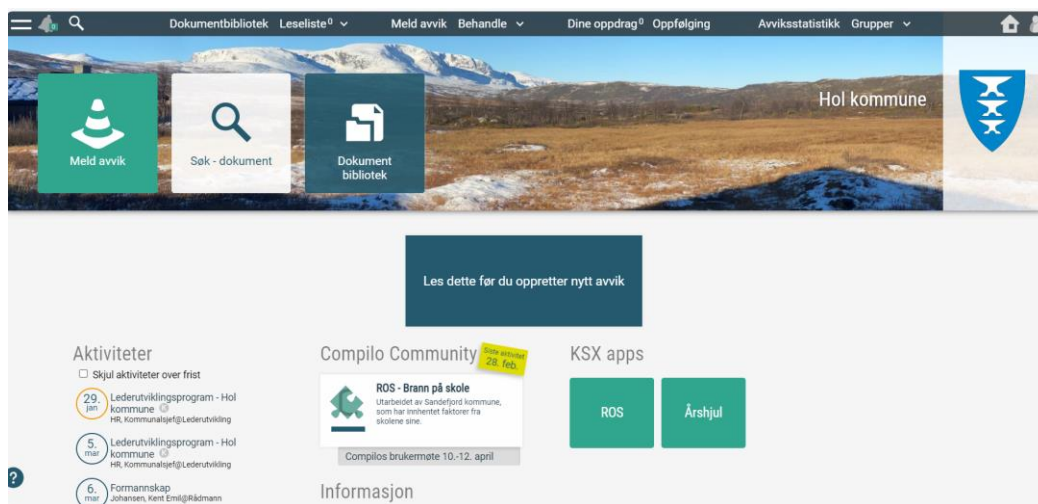
Det har blitt utarbeidet tertialrapporter 2 ganger i året jfr. kommuneloven § 14-5, tredje ledd. Rapportene tar for seg utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med årsbudsjettet. I tillegg blir det rapportert på utvikling i sykefravær, og status på politisk vedtatte tiltak.

Etisk standard

Virksomheten har prosedyrer for bevisstgjøring og arbeid med etiske dilemmaer. Ved tilsetting skal nye ansatte bekrefte at de har lest de etiske retningslinjene. Etiske problemstillinger skal vurderes ved medarbeidersamtaler, og det kan brukes et vurderingsskjema med trafikklysmetodikk for etisk refleksjon.

Innføring av - **Compilo** - Internkontroll, HMS og kvalitet i system:

Kommuneloven krever at kommuner og fylkeskommuner tar selvstendig ansvar for å føre kontroll med egen virksomhet. Fra 1. oktober 2023 ble den nye avviksmodulen i Compilo tatt i bruk, og det ble tilrettelagt for både fysisk og digital opplæring for alle ansatte. Overgangen fra gammel til nytt avvikssystem har gått uten problemer.

Det er i perioden fra april 23 og ut året gjennomført ulike aktiviteter for innføring og opplæring i Compilo i Hol kommune, sammen med øvrige Hallingdalskommuner, etter egen plan for gjennomføring i hovedprosjektet.

Aktivitetene kan deles i 3 kategorier:

1. Kurs – herunder system, avviksmodul, dokumentbibliotek, ROS-modul og årshjul
2. Arbeidsseminarer
3. Strategiske valg og konseptutvikling

Det har vært gjennomført kurs- og opplæring av hhv. Dokument-modul, ROS-modul og Årshjul-modul for lederteam og alle virksomhetsledere/avdelingsledere i organisasjonen.

Systemadministratorer og superbrukere har gjennomført egen opplæring i systemoppsett og brukeradministrasjon – i tillegg til øvrige moduler. Systemadministratorer og superbrukere har deltatt i egne regionale digitale forum gjennom hele opplæringsfasen.

Det er lagt ut veiledere og opplæringsvideoer for alle modulene, som er tilgjengelig på kommunens Intranett. I hver kommune har det vært egen prosjektleder, som har rapportert til rådmannens lederteam som lokal styringsgruppe. Lederteam har gjort løpende strategiske valg, og vært pådrivere ned i egne tjenesteområder.

I tillegg til implementering og oppstart av avviksmodulen, har mye av arbeidet med Compilo i kommunene vært knyttet til oppbygging av dokumentstruktur pr. tjenestenivå. Det har hatt høy prioritet å starte opp med å legge inn dokumenter i Compilo, fra dette ble tilgjengelig. Dette arbeidet vil fortsette i 2024. I tillegg til eget dokumentbibliotek, er det opprettet en regional base for felles deling av dokumenter.

Det ble registrert 43 avvik i Compilo i 2023, og 6 avvik i RiskManager (gammelt system) i 2023.

De gamle modulene for avvik, rutiner og prosedyrer ble faset ut 1/1. Compilo er satt i operativ drift fra samme dato. Arbeidet videre vil i første rekke handle om å gjøre organisasjonen vant til å bruke Compilo som verktøy, for derigjennom å kunne benytte de ulike modulene slik det er lagt opp til gjennom opplæringen. Denne implementeringen i organisasjonen vil fortsette utover i 2024.

Statlige tilsyn

Statsforvalteren i Oslo og Viken hadde tilsyn med tidlig innsats 1. til 4. trinn ved Hallingskarvet skole. Rapport fra dette tilsynet ble behandlet i kontrollutvalget i møte den 28.02.23, med oppfølging den 19.09.23. Tilsynet var et dokumenttilsyn hvor skolen må dokumentere rutiner og system for oppfølging av tidlig innsats. Tilsynet ble lukket 04.12.2023 der Hol kommune tilfredsstiller alle krav og forventninger. Ved Geilo barne- og ungdomsskole er det gjennomført tilsyn i spesialundervisning. Tilsynet lukkes i 2024.

Kontrollutvalget

Kontrollutvalget tar opp et bredt spekter av saker for å ivareta det løpende kontrollansvaret. Kontrollutvalget kan gå frem på ulike måter for å føre kontroll. I 2023 har kontrollutvalget hatt 6 møter, og 58 saker har stått på dagsordenen. Her følger noen av oppgavene kontrollutvalget har gjennomført i 2023.

Den generelle kontrollen med forvaltningen gjennomføres i hovedsak gjennom **orienteringer fra administrasjonen**. Dersom det er konkrete saker utvalget ønsker orientering om, innkalles rådmannen. Kontrollutvalget tar fortløpende stilling til hvilke orienteringer det er aktuelt å be om fra administrasjonen. Som en del av det generelle tilsynet med forvaltningen gjennomfører kontrollutvalget i tillegg **virksomhetsbesøk**. I 2023 besøkte utvalget Geilotun bo- og behandlingssenter.

Kontrollutvalget får forelagt aktuelle **statlige tilsynsrapporter** som referatsaker. I tillegg følger utvalget opp rådmannens årlige rapportering til kommunestyret om statlige tilsyn.

Kontrollutvalget skal se til at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet. I september behandlet utvalget en forvaltningsrevisjon om **reguleringsplanarbeid og dispensasjonsarbeid i byggesaker**.

Revisjonens hovedfunn fra undersøkelsen:

- I hovedsak forsvarlig saksbehandling av dispensasjonssøknader
 - Arbeidet med oppdatering av reguleringsplaner bør styrkes ytterligere
 - Kommunen legger til rette for næringsutvikling
 - Kommunen har i liten grad hatt et godt system for oppfølging av mulige ulovligheter og gjennomføring av tilsyn
- Kontrollutvalg vil følge opp denne rapporten i 2024.

Kontrollutvalget skal se til at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens **eierinteresser** i selskaper (eierskapskontroll). I september behandlet utvalget en eierskapskontroll hvor formålet var å undersøke om kommunen forvalter sine eierinteresser i tråd med lovkrav, etablerte normer for god eierstyring og kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Revisjonens konklusjon fra undersøkelsen var at kommunes eierskapsmelding ikke oppfyller minimumskravene i kommuneloven § 26-1. Det er også flere områder hvor eierstyringen av de utvalgte selskapene ikke er i tråd med etablerte normer for god eierstyring. Revisjonen ga noen anbefalinger for eierstyringen:

- Revidere eierskapsmeldingen jevnlig, for å sikre at selskapsopplysninger og formål med eierskapet oppdateres
- Supplere eierskapsmeldingen med hvilke formål kommunen har med sitt eierskap for alle selskapene
- Gjennomføre formaliserte eiermøter med selskapene
- Formalisere valgkomite for valg av styremedlemmer til selskapene.

Kontrollutvalget vil følge opp eierskapskontrollen i 2024.

6. Tjenesteområdenes resultater i forhold til budsjett og premisser

I dette kapittelet vises de økonomiske resultatene i forhold til budsjett og kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene for hvert tjenesteområde; sentraladministrasjonen, kultur- og oppvekstetaten, helse- og omsorgsetaten og teknisk etat. Disse underbygges med KOSTRA-resultater (kommune-stat-rapportering) for 2023.

Sentraladministrasjonen

Sentraladministrasjonens netto driftsregnskap (alle arter) pr. Kostra-funksjon vises i følgende tabell:

Kostra-funksjon	Sentraladministrasjonen driftsregnskap pr. funksjon (netto)	Regnskap 2023	Budsjett -23 inkl. endring	Budsjett-23	Regnskap i fjor	Avvik i % regnskap vs reg.budsjett	Avvik reg.buds.- regnskap
100	Politisk styring	5 966 037	5 320 000	5 320 000	4 456 295	12 %	646 037
110	Kontroll og revisjon	1 351 784	1 414 000	1 414 000	1 131 228	-4 %	-62 216
120	Administrasjon	28 460 500	30 497 000	31 767 000	26 334 249	-7 %	-2 036 500
121	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	23 543	8 000	8 000	6 585	194 %	15 543
130	Administrasjonslokaler	0	3 000	123 000	0	-100 %	-3 000
170	Årets premieavvik	-48 619 658	-16 500 000	-16 500 000	-5 958 756		
171	Amortisering av tidligere års premieavvik	8 825 806	8 800 000	8 800 000	7 648 287		
172	Pensjon	0	0	0	8 981 636		
173	Premiefond	0	0	0	-24 686 797		
180	Diverse fellesutgifter	55 954	148 000	148 000	92 193	-62 %	-92 046
	Aktiverings-/servicetjen. til eldre og personer med funksjonsnedsettelse	893 422	1 044 000	1 044 000	369 858	-14 %	-150 578
241	Diagnose, behandling, re-/habilitering	280 143	58 000	58 000	265 704	383 %	222 143
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	-153 826	-33 000	-33 000	-132 807	366 %	-120 826
281	Ytelse til livsopphold	0	0	0	810 000		0
283	Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig	1 882 795	0	0	585		1 882 795
285	Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	4 860 324	533 000	923 000	1 492 390	812 %	4 327 324
303	Kart og oppmåling	164 424	0	0	63 470		164 424
315	Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	463 202	425 000	425 000	417 922	9 %	38 202
320	Kommunal næringsvirksomhet	651 585	644 000	644 000	596 300	1 %	7 585
325	Tilrettelegging og bistand for næringslivet	11 548 757	4 298 000	3 657 000	15 867 098	169 %	7 250 757
329	Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	1 241 696	1 270 000	1 270 000	868 673	-2 %	-28 304
332	Kommunale veier, miljø- og trafikksikkerhetstiltak og parkering	7 273	8 000	8 000	6 585	-9 %	-727
339	Beredskap mot branner og andre ulykker	2 818 485	712 000	712 000	824 615	296 %	2 106 485
360	Naturforvaltning og friluftsliv	7 923 493	7 602 000	7 482 000	7 058 877	4 %	321 493
385	Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	106 776	811 000	811 000	300 357	-87 %	-704 224
390	Den norske kirke	7 075 000	7 175 000	7 175 000	6 819 000	-1 %	-100 000
393	Kirkegårder, gravlunder og krematorier	100 000	0	0	100 000		100 000
Flere	IKT-tjenester fordelt på grunnskole, barnehage, helse	1 421 945	149 000	149 000	1 142 242	854 %	1 272 945
	Sum	37 349 460	54 386 000	55 405 000	54 875 789	-31 %	15 057 312

Funksjon	Selvkosttjenester	Regnskap 2023	Budsjett -23 inkl. endring	Budsjett-23	Regnskap i fjor	Avvik i %	Avvik reg.buds.- regnskap
301	Plansaksbehandling	6 678 368	7 176 000	6 976 000	6 065 701	-7 %	497 632
	Byggesaksbehandling, opprettelse og endring av eiendom og eierseksjonering	3 149 971	575 000	575 000	1 066 083	448 %	-2 574 971
338	Forebygging av branner og andre ulykker	127 346	74 000	74 000	114 708	72 %	-53 346
345	Distribusjon av vann	636 547	590 000	590 000	582 292	8 %	-46 547
350	Avløpsrensing	19 050	0	0	0		-19 050
353	Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	631 606	610 000	610 000	588 343	4 %	-21 606
354	Tømming av slamskillere, septiktanker o.l.	279 412	284 000	284 000	273 685	-2 %	4 588
355	Innsamling av husholdningsavfall	288 979	270 000	270 000	293 459	7 %	-18 979
	Sum	11 811 279	9 579 000	9 379 000	8 984 271	23 %	2 232 279

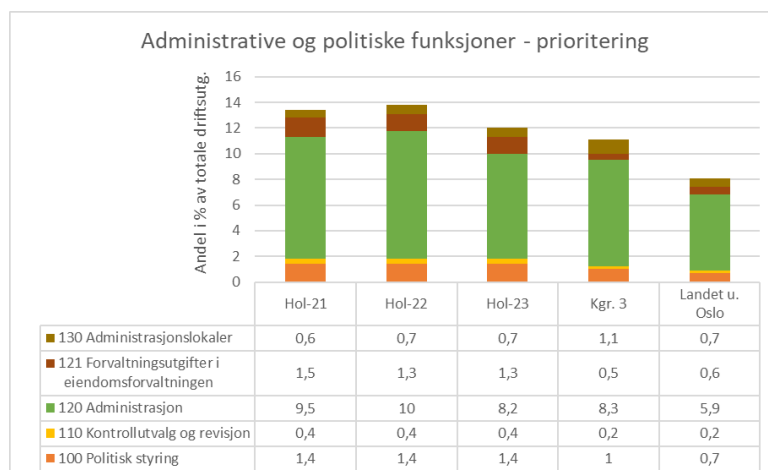
Sum alle funksjoner/tjenester	49 160 739	63 965 000	64 784 000	63 860 060	-23 %	17 289 591
--------------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	--------------	-------------------

Regnskapet viser 17,3 mill. kr eller 23 % avvik i forhold til budsjettet innenfor sentraladministrasjonen. Det er føring av premieavvik for hele kommunen som ble langt større enn forventet, men det har sammenheng med en større reguleringspremie (utgift) som må fordeles på alle tjenester og sektorer. Dette har medført merforbruk i sektorene, men samlede pensjonskostnader er omtrent 3 mill. kr større enn budsjettet.

Det er avvik i forhold til bruk av disposisjonsfond som er strøket ved årsoppgjøret. Det vises til oversikt over fondsbeholdning s. 60 for hvilke beløp som er strøket og det forklares også her pr. funksjon.

- Politisk styring: 0,6 mill. kr i merforbruk som er knyttet til godtgjørelse og lønn for folkevalgte, som har sammenheng med skifte av ordfører.
- Administrasjon har 2 mill. kr mindreforbruk grunnet vakante stillinger, og IKT-lisenskostnader som er budsjettet sentralt, men fordelt ut på aktuelle tjenesteområder i organisasjonen.
- Aktiviseringstiltak er innenfor det budsjettet, og har brukt av midler på bundet fond for å finansiere prosjektet Bølgen.
- F. 283 Bistand til opprettholdelse av egen bolig er boligtilskudd 1,9 mill. kr som er finansiert av disposisjonsfond, men bruken er strøket jfr. årsavslutningen, og fremstår derfor som et merforbruk.
- F. 285 tjenester utenfor kommunalt ansvarsområde gjelder i hovedsak tilskudd til berørte av ekstremværet Hans i påvente av utbetaling fra naturskadeordningen. Dette er finansiert av disposisjonsfond, men bruken på 3,7 mill. kr er strøket jfr. årsavslutningen, og fremstår derfor som et merforbruk. Det er også utbetalt 1,9 mill. kr i Enøk-tilskudd på denne funksjonen, der 0,9 mill. kr er strøket av bruk fra disp. fond.
- Tilrettelegging og bistand for næringslivet har utgifter på 16,7 mill. kr av budsjetterte 16,3 mill. kr. Avviket er knyttet til næringsstøtte som har vært noe over budsjettet. Det er også her finansiert ved bruk av disposisjonsfond med 9,7 mill. kr, der 7,5 mill. kr er strøket og fremstår som et merforbruk.
- Beredskap har avvik som gjelder utgifter knyttet til ekstremværet Hans. Det er bokført 1,75 mill. kr i sentraladministrasjonen som gjelder evakuering og beredskapsledelse.
- Byggesaksbehandling har 2,3 mill. kr større utgifter enn forutsatt, der 1 mill. kr er grunnet kjøp av konsulent grunnet manglende bemanning, og 0,5 mill. kr er pensjonskostnader som er over budsjett. Gebyrinntektene er 0,3 mill. kr lavere enn forutsatt.

KOSTRA-resultater for administrasjonen⁷ viser at kommunen har 8,2 % i netto driftsutgifter til administrasjon i 2023. Det er på samme nivå som Kostragruppe 3 (som Hol kommune tilhører), men noe mer enn landssnittet u/Oslo.

Kilde: <https://www.ssb.no/statbank/table/12362/tableViewLayout1/>

Kultur- og oppvekstsektoren

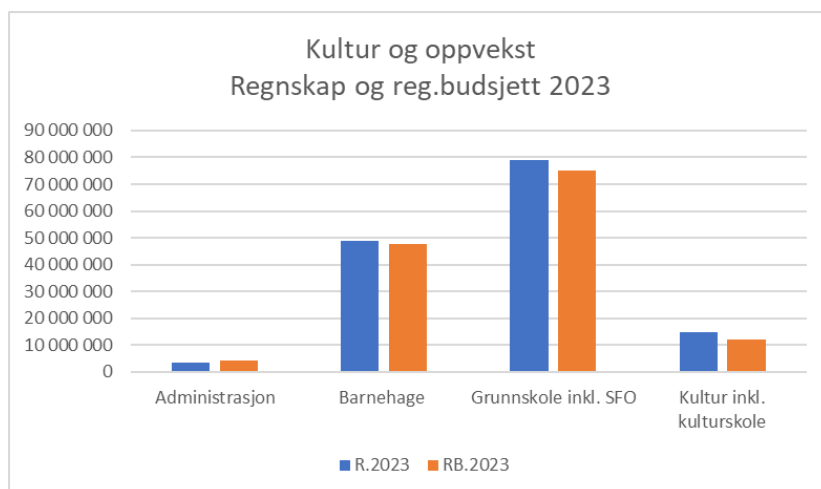
Kultur – og oppvekstsektorens netto driftsregnskap 2023 (alle inntekter og utgifter) pr Kostra-funksjon vises i følgende tabell:

Kostra-funksjon	Kultur og oppvekstsektoren driftsregnskap pr. funksjon (netto)	Regnskap 2023	Budsjett -23 inkl. endring	Budsjett-23	Regnskap i fjor	Avvik i % regnskap vs reg.budsjett
120	Administrasjon	3 412 426	4 220 000	3 224 000	2 511 240	-19 %
201	Barnehage	43 178 282	40 075 000	40 186 000	35 905 724	8 %
202	Grunnskole	74 361 096	70 161 500	64 210 500	68 750 838	6 %
211	Styrket tilbud til førskolebarn	5 535 638	7 614 000	5 764 000	3 678 428	-27 %
213	Voksenopplæring	415 533	1 083 000	1 083 000	494 938	-62 %
215	Skolefritidstilbud	2 615 568	2 212 100	4 273 100	2 493 861	18 %
222	Skolelokaler	523 617	349 000	294 000	381 378	50 %
223	Skoleskyss	1 259 638	1 100 000	1 100 000	912 979	15 %
231	Aktivitetstilbud barn og unge	2 610 086	2 613 000	2 113 000	2 103 286	0 %
365	Kulturminnevern	826 042	1 167 000	1 167 000	813 167	-29 %
370	Bibliotek	3 453 049	3 026 000	3 326 000	2 841 069	14 %
373	Kino	135 173	25 000	25 000	57 361	441 %
375	Muséer	625 307	749 000	749 000	623 794	-17 %
377	Kunstformidling	300 929	273 000	273 000	178 110	10 %
380	Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	1 968 395	285 000	285 000	5 708 957	591 %
383	Musikk- og kulturskoler	3 371 021	3 094 000	3 394 000	3 234 415	9 %
385	Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	1 588 957	1 481 000	1 481 000	1 348 439	7 %
386	Kommunale kulturbygg	75 000	-463 000	87 000	82 872	-116 %
	Sum	146 255 757	139 064 600	133 034 600	132 120 856	5 %

Kultur- og oppvekstetaten har et merforbruk på 7,2 mill. kr eller 5 % av budsjetterte rammer.

Av dette utgjør ubudsjetterte kostnader til reguleringspremie til pensjon 6 mill. kr. Premieavviket er redusert på et sentralt ansvarsnummer. I tillegg har sektoren handtert ubudsjetterte svært kostnadskrevende tiltak rundt enkeltbrukere, og ett betydelig sykefravær som har vært krevende ved enkelte avdelinger. Sektoren har igangsatt en særskilt oppfølging av sykefraværet. Av den totale rammen er om lag 11 mill. kr benyttet til pålagte spesialpedagogiske tiltak. Dette er innenfor den planlagte rammen.

Fordeling innenfor sektorene vises nedenfor:

Kultur- og oppvekstetaten har relativt høyt forbruk av ressurser til spesialpedagogiske tilbud for barnehagebarn. Dette gjelder også elever i grunnskolen. Flere sakkyndige vurderinger fra PPT har

anbefaling om spesialpedagogisk hjelp, noe som utløser økt bemanning. Til tider utløser dette dobbel bemanning for ett barn. I tillegg krever mange brukere særskilt oppfølging med bakgrunn i forhold knyttet til helse og adferd.

Ved overgang til ny PPT forventer etaten en positiv utvikling sammen med en nasjonal satsning på kompetanseutvikling innen spesialundervisning og tilpasset opplæring. Tallene for 2023 viser at etaten er på vei mot en ny tilnærming der barn har særskilte behov.

Det er tilsatt Spesial pedagogisk koordinator som jobber forebyggende i alle barnehager i enkeltsaker og systemsaker. Dette er for å oppdage og sette i gang tiltak tidligere enn det som gjøres i dag og med et mål om å få ned antall spes. ped timer og ha mer fokus på det allmenpedagogiske innholdet.

I Regjeringens kompetansestrategi for perioden 2023-2025 skal minst 50% av de ansatte i barnehagene være barnehagelærere innen 2025 og minst 60% innen 2030. Dette medfører økte lønnskostnader.

Kommunesektoren kompenseres ikke fullt ut for merutgifter som følge av nye oppgaver og endringer i regelverk som redusert brukerbetaling i barnehager og SFO. De største utfordringene i etaten er kostnadstunge tiltak knyttet til enkelte barn og elever. Antall årsverk i skole brukt til spesialundervisning og særskilt språkopplæring har vært som følger (kilde: GSI):

	Okt 2020	Okt 2021	Okt 2022	Okt 2023
Årsverk spesialundervisning	17,50	22,16	18,04	16,38
Årsverk ordinær undervisning	40,65	49,38	51,80	40,74

Behov for vikarer i skolen har de siste årene vært stort på grunn av sentrale pålegg om videreutdanning av lærere. Våren 2023 fullførte seks lærere videreutdanning gjennom det nasjonale programmet: Kompetanse for kvalitet. For skoleåret 2023-2024 har vi fem nye lærere under utdanning. Nyutdannede lærere vil nå inneha en mastergrad. Dersom man tilsetter lektorer i stedet for lærere/adjunkter på grunn av behov for fagkombinasjoner, gir dette øke kostnadene i skolen. I henhold til Kultur- og oppvekstetatens strategiske kompetansestyringsplan er målet at flesteparten av lærerne innen 2025 vil ha fullført videreutdanning.

Samtidig har sektoren utfordringer med å tilsette kvalifisert personell. For skoleåret 2023 fører dette til at i overkant av 10 årsverk utfører undervisning uten godkjent undervisningskompetanse. Det må være et sentralt mål for kommunen å sikre tilstrekkelig kvalifisert personell.

I slutten av 2023 benyttet 149 barn kommunens SFO tilbud. Kvaliteten på tilbudet er bedre enn lovkravene i Opplæringsloven ift åpningstid. Kommunen har innarbeidet statlige bestemmelser om gratis brukerbetaling for 1. og 2. klasse.

Fagerli leirskole har hatt nok et godt år og fortsetter å være en av landets beste leirskoler med gode fremtidsutsikter. I 2023 hadde leirskolen besøk av 2097 elever og lærere fordelt på 31 uker. I tillegg var Fagerli leirskole arrangør av Norsk leirskoleforening sitt høstkurs og årsmøte.

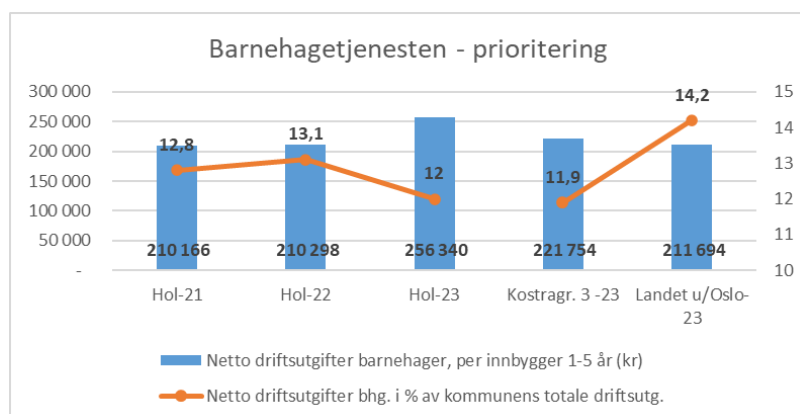
Læringscenteret Gol ivaretar Hol kommunes elever som har lovfestet rett til voksenopplæring samt kombinasjonsprogram. Avtalen med Gol kommune er revidert, og kostnadene er nå tilpasset de enkelte kommuners relevanttall i ordningen.

Hol kommune har samarbeidet med Ål kommune om Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT). Avtalen med Ål kommune om felles PP-tjeneste ble sagt opp i desember 2022 jfr. vedtak i kommunestyret 3.11.2022, sak 102/2022. Overgangen til ny PPT har medført noe kostnader.

Kostra-resultater for Kultur- og oppvekstsektoren

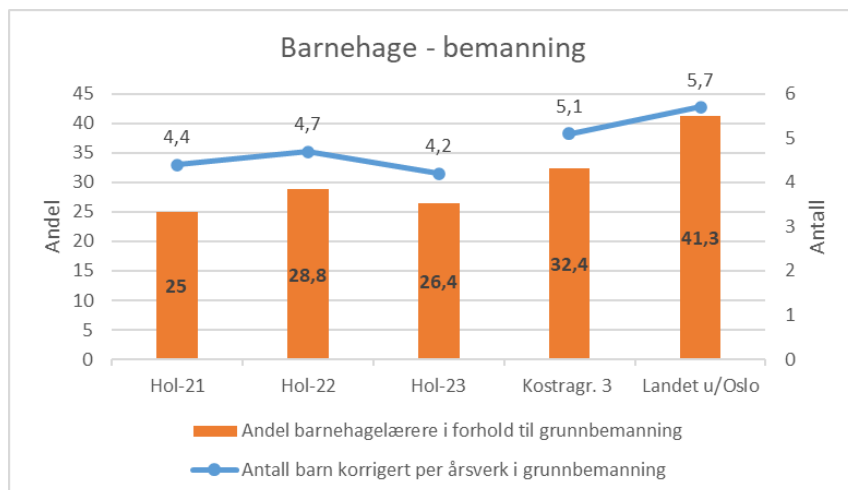
Barnehagedekningen i Hol kommune er 90,8 % for barn i alderen 1-5 år, viser Kostra-statistikk⁸. Gjennomsnittlig barnehagedekning i Kostragruppen er 93,3 % og landssnittet i 2023 er 94 %.

Hvordan barnehagetjenesten blir prioritert i kommuneøkonomien vises i figuren:

Figuren viser netto driftsutgifter for barnehager i prosent av kommunens totale driftsutgifter (orange linje) med angitte prosentandeler. I 2023 utgjorde barnehagetjenesten 12 % av kommunens totale driftsutgifter, som er omtrent likt som Kostragruppen. Det er høyere driftsutgifter pr. barn i Hol kommune enn landet ellers. Hol kommune har nå økt grunnbemanning. Kostnader vil også variere med antall barn som går i barnehagene hvert år.

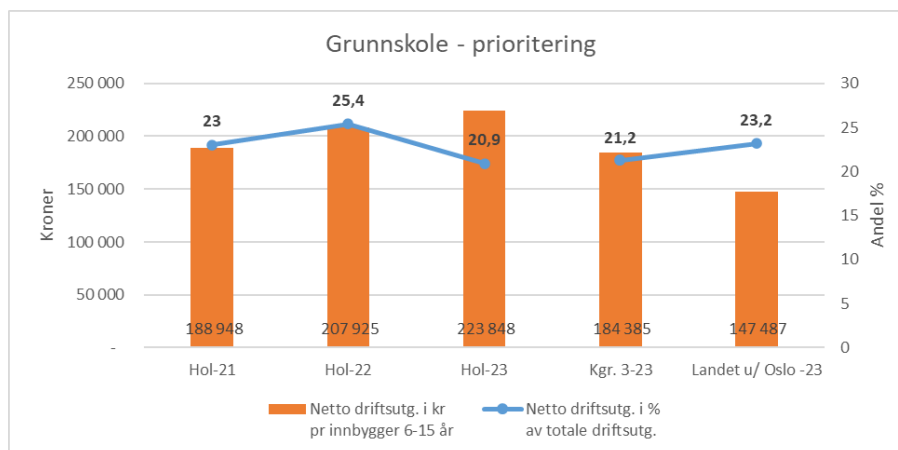
⁸ Kilde: <https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/hol/barnehager>

Figuren over viser andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning (orange søyle) og antall barn pr årsverk (blå linje). I Hol kommune var det 4,2 barn pr. årsverk, korrigert pr årsverk i grunnbemanning i 2023. Det var 26,4 prosent barnehagelærere i grunnbemanningen, som er lavere andel enn landssnittet på 41,3 prosent.

KOSTRA-resultater innen grunnskole:

Figuren under viser hvordan grunnskoletjenesten blir prioritert i kommuneøkonomien i 2023⁹:

Den blå linjen viser at kommunen har 20,9 % netto driftsutgifter til grunnskole i prosent av totale driftsutgifter. Dette er lavere enn de to foregående årene, og under landssnittet. I kroner har Hol kommune høyere driftsutgifter pr. elev enn landet ellers. Dette kan variere med elevtall i ulike år og påvirkes også av kommunens valgte skolestruktur.

⁹ Kilde: <https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/hol/grunnskolen#>

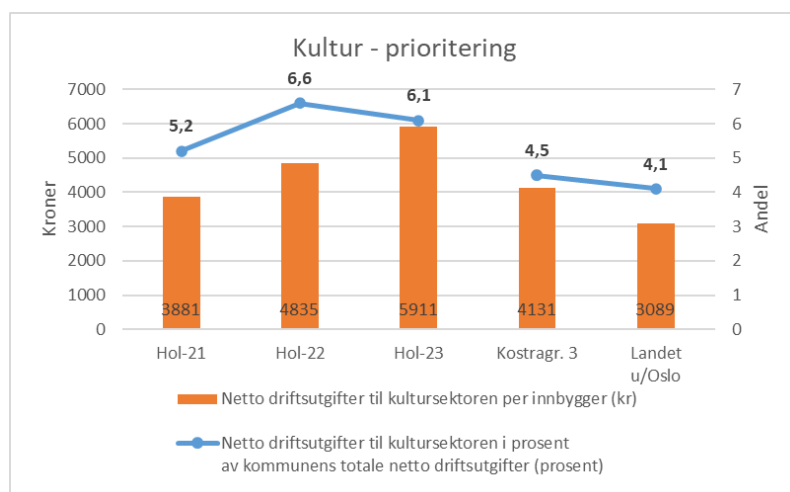
Tabellen under viser nøkkeltall for grunnskolen i Hol i 2023, sammenlignet med Kostra-gruppen som Hol tilhører, og landssnittet.

Nøkkeltall Grunnskole 2023	3044 Hol	KOSTRA-gruppe 3	Landet uten Oslo
Årstimer til særskilt norskopplæring per elev med særskilt norskopplæring (antall)	34,0	38,9	36,7
Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	234,7	144,6	146,2
Elever i kommunale og private grunnskoler som får særskilt norskopplæring (prosent)	7,9	6,5	5,9
Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning (prosent)	11,4	11,0	8,1
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (prosent)	67,6	56,0	64,3
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (prosent)	73,5	62,0	64,9
Gruppestørrelse 2 (antall)	9,8	13,1	15,6
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	41,0	40,6	42,2

Andel elever som får spesialundervisning er noe over landssnittet. Det er færre elever med spesialundervisning enn tidligere år, men flere elever som har store vedtak. Elevene er over landssnittet på mestringsnivå i lesing og regning på 8. trinn.

Årsresultater for kultur:

Den samlede økonomiske prioriteringen til kulturtjenestene vises i figuren under:

Kilde: <https://www.ssb.no/statbank/table/13135/tableViewLayout1/>

Netto driftsutgifter i kultursektoren er 6,1 %, som er høyere enn kostragruppen og landssnittet. Det er også i 2023 gitt lån og tilskudd til Hol stadion på om lag 7,1 MNOK i som er hovedårsaken til den prosentvise økningen i regnskapet fra 2021 til 2023. Fortsatt er det også avskrivningskostnader for kulturbygg på om lag 3,4 MNOK som drar forbruket opp.

Virksomhetsplaner for kultursektoren følger opp politisk vedtatte strategier og målsettinger. Det er lagt til rette arenaer, utstyr og kompetanse som gir muligheter for ulike fritidsaktivitet. Spesielt bør det nevnes en gledelig utvikling av møteplasser med fokus på aktivitet, og da spesielt egenaktivitet. Hol idrettsplass, Geilo aktivitetsplass (Skoleområdet) og Mjølkerampa aktivitetsplass (Slåttahølen) er anlegg som utvikles i Hol kommune.

Arbeidet med utvikling av Fekjo kulturminnepark har tatt store steg gjennom samarbeid med frivillige og fagmiljø i Viken fylkeskommune. Gjennom året har det kommet på plass skilt og gjort ulik tilrettelegging i området. Den frivillige organisasjonen Fekjos venner har mottatt betydelige

tilskuddsmidler som finansierer tiltak. Arbeid med å sette i stand en nedfalt løe er godt i gang og vil ferdigstilles i 2024.

Geilo kulturhus opplever en sterk økning i besøk fra særskilt barn og unge. Kinobesøket er nær 13% opp fra 2022. Det er 109% økning av besøkende til Hjørnet kafe sammenlignet med 2022. Vi ser at et økende antall ungdommer bruker Geilo kulturhus til et sted å være ettermiddager og kveld. «Åpent hus», kveldsåpent fredager for ungdomsskole og oppover, har i snitt 40 besøkende hver uke. Dette startet opp høsten 2023. Ulike prosjekter rettet mot barn og unge gjennomført i 2023, hadde generelt også bedre besøk enn i 2022. Arbeidet med utbedringer av areal ved Geilo kulturhus har gått sakte og vil trenge mer kommunal finansiering i tillegg til eksterne tilskudd som det løpende søkes om.

Det er gjennomført en rekke kulturarrangement, i kommunal og forenings regi, gjennom året. Det er betalt ut kommunale tilskudd til lag og foreninger og gitt tilskudd til kulturnæringer for å understøtte disse. Buskerud museum, Buskerud teater, Geiljordets venner og Fekjos venner har fått kommunale tilskudd som sikrer ulike tilbud og utvikling i kommunen.

Bibliotek	Geilo	Hol	Hovet
Besøk	33 668	3 081	627
Utlån	15 036	2 476	534
Klassebesøk	210	85	
Arrangement	6 arrangement ved hovedbiblioteket		
Eksterne tilskudd	527 000,-		

Ved biblioteket er det administrative utlånssystemet byttet til Quria. Besøket på hovedbiblioteket har steget med 10.000, det svarer til 46%, i Hovet har besøkstallene gått en del tilbake. I Hol oppleves en økning, men besøkstallene var ute av funksjon store deler av Q3 og hele Q4. Klassebesøk ved hovedbiblioteket og utlån til elever ved GBUSK har gått markant opp, dette har bakgrunn i samarbeidsavtaler og ansettelse av barne- og ungdomsbiblioteker.

Det er en målsetning å videreutvikle biblioteket til en oppdatert og framtidsrettet institusjon med særlig fokus på barne- og ungdomstilbudet. Arealplan for hovedbiblioteket gir retning for utvikling av innholdet. En moderne boksamling skal være levende, relevant og nyttig. Kassering av bøker har fortsatt i 2023, det er samtidig jobbet med å tilpasse arealet som er frigjort med innkjøp av sofa gruppe i ungdomsområdet og flytting av publikums PC og gaming til eget rom.

Egne arrangement	15	Eksterne arrangement	9
Deltagertimer	7244	Deltagertimer	4 647
Medvirkningstimer	1115	Medvirkningstimer	360,5
Publikum	1023	Publikum	2671
<i>Teknisk bistand, kulturhuset</i>	28		
<i>Utlån utstyr</i>	32	Kino:	
		Visninger	216
		Besøkende	4 220

Hjørnet		Åpent hus	
Antall besøkende	7940	Antall besøkende	424
Antall åpne dager	103	Antall dager åpent	10
Eksterne tilskudd og utleie	450 000	Markedsføringstiltak	89

Eksterne tilskudd er benyttet til å finansiere utvikling av Geilo kulturhus som møteplass samt tiltak som Que (16. mai aktivitet), Skummelt oppdrag og Sommercamp for å nevne noen. Ved arrangement legges det stor vekt på at ungdom deltar i forberedelsene og gjennomføring.

Kulturskole 31.12.23	Elever	Grunnskoler pr.01.09.23	Elever	Deltager andel
Enkeltelever	127 enkelt elever	Elever 1-7 geilo	209	40,29 %
Flerfagselever	202 flerfagselever	Elever ungdomsskole	119	12,6 %
Breddeprogram	12 elever	Elever Hallingskarvet	64	15,63 %
Korps i skolen	51 elever	Elever Grunnskole 1-10	392	30,1%
Musikk i barnehagen	7 barnehager hver uke			

Det har blitt arrangert 1 vårkonsert og 4 huskonserter/utstillinger i Hol kulturskole. Hol kulturskole opplever en jevn elevmasse. Den prosentvise deltagelsen for prioritert målgruppe (grunnskolealder) er svært god. Dette skyldes svært høy deltagelse fra elever er i alderen 6 til 13 år. Tallene for ungdomsskole og videregående er noe det må jobbes videre med fremover. Andel gutter i kulturskolen er nedadgående og det arbeides med tiltak for rekruttering. Hol kulturskole følger den nasjonale trenden hvor individuelle fag går ned, mens gruppefag får økte elevtall. Eksterne tilskudd er benyttet til innkjøp av øvingsutstyr og oppgradering av øvingsareal.

Skolen har fortsatt med utviklingsarbeid rundt undervisningskvalitet. I 2023 kom den siste rammen på plass i form av lokale årsplaner for alle fag. Kulturkarusell og Korps i skolen er skolens breddetilbud.

Tabellen under viser bruken av kulturtilbud i Hol kommune, sammenlignet med Kostragruppe 3 og landet utenom Oslo.

Bruk av kulturtilbud	Hol-21	Hol-22	Hol-23	Kostragr. 3	Landet u/Oslo
Andel barn 6-15 år i kommunens kulturskole (%)	15,9	32,3	26,8	22,9	13,2
Besøk i folkebibliotek per innbygger (antall)	4,9	6,0	6,0	3,2	3,8
Besøk pr. kinoforestilling (antall)	15,2	18,5	19,4	19,2	21,9

Kilde: [13135: Utvalgte nøkkeltall for kultur, etter region, statistikkvariabel og år. Statistikkbanken \(ssb.no\)](#)

Tabellen under viser aktiviteten innenfor kulturarv-arbeidet i kommunen:

Kulturarv 30.12.22	
Frivilligtimer	750 timer
Digitaliserte foto	6 240
Dokumentarkiv	30 arkivert på nivå 1.
Kundesalg	30 oppdrag
Eksterne tilskudd	620 000

Kommunens historie er ivaretatt gjennom katalogiseringsarbeid i privatarkiv og handtering av stor pågang knyttet til fotoarkiv. Avdelingen har hatt som særskilt mål å legge til rette for frivillighet gjennom venneforeninger og organisert arbeid i fotoarkivet. I tillegg samarbeides det tett med frivillige organisasjoner som Hol historielag og Holsdagsnemnda. Det er også tilbudt kursing av frivillige finansiert av tilskuddsmidler. Fagleder kulturarv besøker annenhver uke Velferdssenteret og innhenter informasjon om foto som er publisert på Digitalt Museum.

Buskerud Museum er fulgt opp med klare forventninger om større og mer målrettet innsats i Hol. Også her er frivillighet og lokal forankring sentralt. Det er oppstartet samarbeidsprosjekt mellom kulturarv, Buskerud museum og Frivilligsentralen for håndtering og utvikling av frivillighet innen fagområdet. Avdelingen arbeider med regionalt arkivsamarbeid. Det er søkt nye midler fra Arkivverket for å slutføre prosessen.

Fagavdeling kultur har en klar målstyring gjennom lovverk, forskrifter og kommunale planer med tiltak nedfelt i virksomhetsplaner. Den store utfordringer ligger i den enorme bredden i fagfeltet. Det er et sterkt behov for revisjon av Kommunedelplan for kultur for å spisse fokusområder.

Helse og omsorgssektoren

Helse – og omsorgssektorens driftsregnskap (skjema 1B) pr. Kostra-funksjon for 2023:

Kostra-funksjon	Helse og omsorgssektoren driftsregnskap pr. funksjon (netto)	Regnskap 2023	Budsjett -23 inkl. endring	Budsjett-23	Regnskap i fjor	Avvik i % regnskap vs reg.budsjett
120	Administrasjon	2 220 737	3 680 000	3 680 000	2 590 395	-40 %
232	Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	6 596 433	5 290 000	5 290 000	4 712 251	25 %
233	Annet forebyggende helsearbeid	7 241 244	9 343 300	9 343 300	5 539 977	-22 %
234	Aktiverings-/servicetjen. til eldre og personer med funksjonsnedsettelse	8 776 096	7 866 000	7 866 000	6 639 545	12 %
241	Diagnose, behandling, re-/habilitering	35 689 452	30 595 000	27 035 000	25 851 734	17 %
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	4 609 874	3 027 000	3 027 000	4 230 422	52 %
243	Tilbud til personer med rusproblemer	0	488 000	488 000	341 499	-100 %
244	Barnevernstjeneste	5 770 550	5 315 000	5 315 000	4 884 327	9 %
251	Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet	1 996 329	1 550 000	1 550 000	2 078 866	29 %
252	Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet	10 348 350	9 750 000	7 750 000	4 242 677	6 %
253	Helse- og omsorgstjenester i institusjon	97 385 671	69 230 000	56 430 000	71 586 866	41 %
254	Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	81 496 885	74 509 000	70 209 000	75 625 278	9 %
256	Akutthjelp helse og omsorgstjenesten	1 380 220	910 000	910 000	1 927 668	52 %
273	Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi	455 567	450 000	450 000	437 416	1 %
275	Introduksjonsordningen	7 446 810	4 571 000	4 571 000	2 692 731	63 %
276	Kvalifiseringsordningen	0	300 000	300 000	0	-100 %
281	Ytelse til livsopphold	4 623 664	3 800 000	3 800 000	3 514 489	22 %
850	Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger m.v.	-11 271 709	-7 500 000	-7 500 000	-6 779 616	50 %
	SUM	264 766 173	223 174 300	200 514 300	210 116 525	19 %

Det er et merforbruk totalt sett for sektoren i løpet av året på 41,6 mill. kr eller 19 % i forhold til det regulerte budsjettet.

Av det totale merforbruket er 13 mill. kr knyttet til reguleringspremien i pensjon (KLP) som var særdeles høy i 2023 (4 mkr. i hhv. Institusjon (f.253) og hjemmetjenester (f.254).) Overtid er 7 mill. kr over budsjett i 2023, der 2 mill. kr er i institusjon (f. 253) og 4 m.kr. i hjemmetjenester (f. 254)

Kjøp av tjenester fra vikarbyrå var budsjettert med 26 mill. kr, mens regnskapet viser 51,4 mill. kr. Avviket er i størst grad knyttet til f. 253 Brukerrettede oppgaver i institusjon. Det har vært utfordringer med høyt sykefravær og vakante stillinger i institusjonene hele året. Det er også 1,6 mill. kr i merforbruk i legetjenester på grunn av manglende legedekning vinteren 2023.

F. 850 statstilskudd til flyktninger: det er overført 22,3 mill. kr fra staten, og av dette er det avsatt 12,8 mill. kr på bundet fond for integrering av flyktninger i 5 år. Dette skal være med å finansiere f. f.275 Introduksjonsordningen, f.242 koordinering av tjenester for flyktninger, f.232 og f.233 fra Familiehuset, f.241 Legetjenester samt f.201 barnehage og f.213 voksenopplæring de neste 4 årene.

F. 120: Underforbruk på lønnsmidler funksjon 120 grunnet at stilling er opprettet på funksjon 253 isteden. Det ble også budsjettert for lave refusjonsinntekter på kompetansetiltak funksjon 120.

Som et ledd i implementeringen av Sammen om endring ble det leid inn økonomikonsulent fra KS til gjennomgang og opplæring i styringsdata fra KOSTRA rapporteringen som blir et viktig grunnlag for videre arbeid med økonomistyring og kvalitetsarbeid.

Fysio- og ergoterapi og Friskliv

2331: Merforbruk i forhold til budsjett ift fastlønn. Dette pga. at stilling til Frisklivskoordinator ble økt fra 60% til 100%. Lønnsutgifter ble dekket av ledig stilling i en annen tjeneste innenfor et annet ansvarsområde, men dette ble ikke overflyttet mellom budsjettene.

Resten av overforbruket for ansvar 3050 forklares av stor justering av pensjonsinnskudd og noe økning av lønnsutgifter etter lønnsforhandlinger.

Institusjonstjenesten

2532: Vikarbruk innen institusjonene har og er svært kostbart. Ved å drifte på 3 avdelinger hvor vi må ha sykepleietjeneste gjennom hele døgnet er svært kostbart. Vi bruker i dag 7 nattevakter på 3 avdelinger. Hver måned benyttes det i overkant av 2 millioner til kun sykepleiebruk av vikarbyrå og i overkant av 1 million til helsefagarbeidere. Det foregår nå en kartlegging av en forsvarlig natt-tjeneste ved bruk av egne ansatte da denne er den dyreste posten innen vikarbyrå. Kan kommunen drifte forsvarlig uten sykepleier på natt er en av kartleggings-spørsmålene.

2532: Medisinske forbruksvarer har steget mye i pris etter korona. Nødvendig utstyr som beskyttelseshansker, sårutstyr har mer en doblet seg.

2532 og 2533: I og med all økonomi handler om drift til matvarer, medisinske forbruksvarer, overtid og lønn til vikarbyrå, blir det lite økonomi til fornying av hjelpemidler, senger eller møbler.

Familiehuset

2324 Svangerskapsomsorg. Merforbruk i *Beredskap og følgetjenesten for gravide* som skyldes økte vikarlønnsutgifter.

2331 Helseforebyggende tiltak. Underforbruk i lønn pga sykemeldinger og ubesatte stillinger.

Tjenester til hjemmeboende

254: Som en følge av omorganisering ble det gjort endringer på hva som skulle lønnes fra de ulike tjenestene, dette ble ikke justert i budsjettet. Det er derfor nødvendig å se på hele lønnsbudsjettet under ett.

Bruk av vikarbyrå og mye bruk av overtid på grunn av vakanse og langtidsfravær.

Miljøterapitjenesten og psykisk helse hadde ikke budsjettmidler til å benytte seg av vikarbyrå, og overtid var ikke budsjettet. Økte kostnader på grunn av prisøkning.

Etablering av tilbud til personer med enkeltvedtak om tjenester av større omfang kan ikke tas inn i den planlagte driften. For Miljøterapitjenesten og Psykisk helse er det flere personer som får tildelt tjenester enn det er personer hvor tjenestebehov opphører, noe som fører til en økning av bemanningsbehovet.

Legetjenester

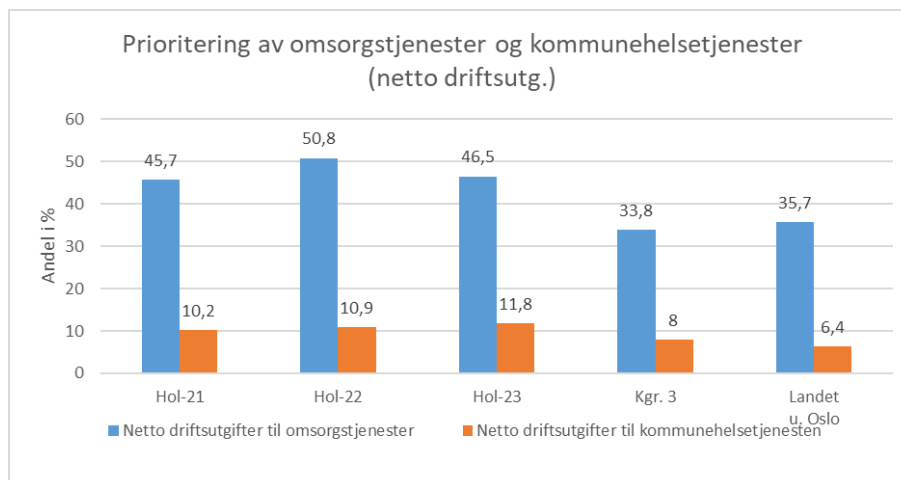
Fra 01.05.23 ble alle leger i tjenesten fast ansatt, dette medførte økte kostnader i lønn som igjen gir økt pensjonsinnskudd.

Inntektene ligger som forventet.

Økte kostnader på legevaktsamarbeidet med Ål kommune ble etter-fakturert i 2023.

Tjenesten har økt med 1 fastlegestilling og 1 sykepleierstilling for å få ned arbeidsbelastningen og normalisere arbeidshverdagen for alle. Det er brukt noe vikarbyrå i påvente av at de ansatte legene skulle begynne i sine stillinger.

Kostra-resultater for økonomi og ressursbruk i helse – og omsorgstjenesten:

Kilde: <https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/hol/helse-og-omsorgstjenester#>

Figuren viser netto driftsutgifter i omsorgstjenesten med blå stolper, og i kommunehelsetjenesten (helsestasjon, legetjeneste og fysioterapi) med oransje stolper. Omsorgstjenestene har også i 2023 relativt høye driftsutgifter (46,5 %) i forhold til kommunens samlede netto driftsutgifter. Kommunehelsetjenesten har økning i driftsutgifter fra 2022. Det er høyere driftsutgifter til disse tjenestene i Hol enn i Kostragruppe 3 og landet ellers.

Det er flere årsaker til at vi har høyere driftsutgifter enn tilsvarende kommuner, bl.a har det vært fordyrende å ha to institusjoner, to legekantor og lange avstander i hjemmetjenestene. I tillegg har helse- og omsorgsetaten over lengre tid gitt flere tjenestetilbud utover de lovpålagte tjenestene, og det har i perioder vært utfordrende å ha kontroll og oversikt over tildelte tjenester/vedtak, samtidig som det har manglet rutiner og system for revidering av tildelte tjenester/vedtak.

Oppsummert kan Kostra-resultater i helse og omsorg vises i følgende tabell:

Nøkkeltall Helse og omsorg	Hol			Kgr. 03	Landet uten Oslo
	2021	2022	2023	2023	2023
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr)	48 478	53 654	65 928	48 184	37 784
Utgifter pr. oppholdsdøgn i institusjon (kr)	5 873	5 858	7 402	6 233	5 274
Andel innbyggere over 80 år som bruker hjemmetjenester (prosent)	32	30,9	33,3	33,9	27,2
Andel innbyggere over 80 år med institusjonsopphold (prosent)	12,8	11,8	9,4	7,8	9,9
Andel brukerretnede årsverk i omsorgstjenesten m/ helseutdanning (prosent)	72,6	66,8	62,9	73,5	77,5
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)	100	100	100	92,3	94,8
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (prosent)	45,2	80,6	100	96,5	88,4

Hol har også i 2023 større utgifter til helse – og omsorgstjenester pr innbygger enn Kostra-gruppen og landssnittet. Det er flere innbyggere over 80 år som bruker hjemmetjenester enn landssnittet, mens andel over 80 år med institusjonsopphold er færre enn tidligere år i kommunen, og er om lag som landssnittet.

Hol har 100 % andel brukertilpassede enerom med eget bad/wc. Andel nyfødte med hjemmebesøk er dekket 100 %, og dette er bedre enn landssnittet.

Teknisk sektor

Teknisk sektors driftsregnskap (alle driftsarter) for 2023 pr. Kostra-funksjon:

Kostra-funksjon	Teknisk sektor driftsregnskap pr. funksjon (netto)	Regnskap 2023	Budsjett -23 inkl. endring	Budsjett-23	Regnskap i fjor	Avvik i % regnskap vs reg.budsjett
120	Administrasjon	1 931 675	1 199 000	1 199 000	1 660 425	61 %
121	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	5 468 151	4 948 500	4 948 500	4 397 806	11 %
130	Administrasjonslokaler	2 536 600	1 740 000	1 740 000	1 638 020	46 %
202	Grunnskole	2 261	0	0	362	
221	Barnehagelokaler og skyss	3 599 302	3 427 000	3 427 000	4 357 543	5 %
222	Skolelokaler	10 320 038	8 265 000	6 415 000	7 933 145	25 %
234	Aktiverings-/servicetjen. til eldre og personer med funksjonsnedsettelse	144 271	45 000	45 000	98 300	221 %
241	Diagnose, behandling, re-/habilitering	280 641	0	0	195 821	
254	Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	125 203	430 000	30 000	402 351	-71 %
261	Institusjonslokaler	6 786 084	5 686 000	4 506 000	5 972 810	19 %
265	Kommunalt disponerte boliger	6 109 835	2 782 500	3 165 000	5 651 641	120 %
285	Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	808 041	133 000	133 000	463 303	508 %
301	Plansaksbehandling	3 747	0	0	0	
302	Byggesaksbehandling, opprettelse og endring av eiendom og eierseksjonering	26 029	100 000	100 000	-47 506	-74 %
303	Kart og oppmåling	1 104 972	785 000	1 185 000	1 368 872	41 %
315	Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	4 222 510	0	0	0	
320	Kommunal næringsvirksomhet	1 953 546	1 315 000	1 095 000	1 419 828	49 %
325	Tilrettelegging og bistand for næringslivet	7 825	0	0	800 000	
330	Samferdsel og transporttiltak	18 483	0	0	438 958	
332	Kommunale veier, miljø- og trafiksikkerhetstiltak og parkering	11 044 410	10 382 759	7 915 000	10 319 396	6 %
335	Rekreasjon i tettsted	1 073 572	1 015 000	1 015 000	753 818	6 %
339	Beredskap mot branner og andre ulykker	10 874 028	9 143 000	9 143 000	9 831 071	19 %
375	Muséer	67 137	15 000	15 000	40 113	348 %
381	Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	924 020	772 000	772 000	825 354	20 %
385	Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	82 181	70 000	70 000	0	17 %
386	Kommunale kulturbygg	3 565 843	4 821 500	3 254 000	3 249 736	-26 %
	Sum	73 080 405	57 075 259	50 172 500	61 771 167	28 %

Kostra-funksjon	Selvkosttjenestene i teknisk sektor	Regnskap 2023	Budsjett -23 inkl. endring	Budsjett-23	Regnskap i fjor	Avvik i % regnskap vs reg.budsjett
338	Forebygging av branner og andre ulykker	804 313	771 000	771 000	876 084	4 %
340	Produksjon av vann	5 846 627	4 394 000	4 394 000	4 311 950	33 %
345	Distribusjon av vann	-11 038 623	-12 885 500	-12 885 500	-11 548 956	-14 %
350	Avløpsrensing	10 825 340	8 824 000	8 824 000	10 273 812	23 %
353	Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	-18 858 327	-21 520 000	-21 520 000	-19 352 481	-12 %
354	Tømming av slamskillere, septiktanker o.l.	-427 439	-1 025 000	-1 025 000	-464 683	-58 %
355	Innsamling av husholdningsavfall	793 135	1 240 000	1 240 000	2 440 894	-36 %
	Sum	-12 054 974	-20 201 500	-20 201 500	-13 463 380	-40 %

ALLE	61 025 431	36 873 759	29 971 000	48 307 787	65 %
-------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------

Driftsregnskap Teknisk etat, ordinært drift:

Teknisk etat utenom gebyrfinansierte tjenester har merforbruk på 28 % mot budsjett. Kostandene er ca 11 mill kr høyere enn i 2022. Av disse utgjør merkostnadene i forbindelse med ekstremværet «Hans» ca 5 mill.kr.

Det har samtidig vært enkelte uforutsette kostnader knyttet til eiendomsforvaltningen, bl.a. ved et behov for betydelig utbedring av lekaskjer ved behandlingsbassenget på Geilotun, samlet til en kostnad på ca 400'.

For vegdriften har det vært vesentlig høyere kostnader enn budsjett, om lag 4,5 mill. Kostnadene er i hovedsak knyttet til brøyting og bortkjøring av snø, arbeider med gangveg på Geilovegen samt bygging av droppsone i Hol. Det er også brukt omlag 1,4 mill ekstra ifm ekstremværet i høst. Noen større reparasjoner på gravemaskin og lastebil, samt økte kostnader til lærling, pensjon, arbeidsgiveravgift bidrog og til avviket fra budsjett.

Inntekter fra oppmålingsforretninger er ca 570' høyere enn budsjettet og forklares med svært høy etterspørsel knyttet til seksjonering av tomter. Det er også høyere inntekter på Brannberedskap som forklares med gjennomførte oppdrag for andre kommuner.

Driftsregnskap Teknisk etat, selvkost:

Generelt har kostnadsnivået i 2023 vært høyt, og høyere enn forventet ved utarbeidelsen av budsjett.

Brann og brannforebyggende

Høyere inntekt, ca. 300', ca. 450' i økte kostnader på brannforebyggende arbeid, en betydelig del av dette er knyttet til pensjonsinnskudd, ca. 300'.

Brann og ulykkesberedskap har ca. 1000' høyere inntekter enn budsjettet bl.a. ved utførte tjenester til andre kommuner. Utgiftene er ca. 2800' over budsjett, pensjon utgjør 600', utrykning utgjør ca. 500', lønn og vakttillegg ca. 500'

Vann- og avløp

Inntektene knyttet til vann og avløpstjenester er lavere enn budsjett. Flere har installert vannmåler, og det antas at dette er årsaken. Driftskostnadene er betydelig høyere enn budsjettet. De økte kostnadene forklares med i all hovedsak med en markert prisstigning på innsatsmidler, og økte kostnader for kjøp av kompetanse som kommunen selv ikke innehar.

Det har vært enkelte ekstraordinære hendelser som fører til økte uforutsette kostnader. Bl.a var det i november to episoder med frosne vannrør som sammenfalt i tid. Dette førte til en betydelig ekstrainsats for å sikre vannforsyning til Geilo, med påfølgende kostnader.

Økte kostnader er i hovedsak knyttet til 3501 og 3401 til utskifting av utløpskum ved Hol RA, etablering av sikkerhetstiltak i RA og pumpestasjoner, ombygging av innløpskasse og innløpsrist samt oppgradering av styringssystem IGSS, samt krav fra Mattilsynet om opplegg for nødkloring på vannverkene i Hol og på Geilo. Økte kostnader for slamhåndtering. Noe høyere kostnader på 3531 pumpestasjoner, ifm anskaffelse av nye pumper og renseutstyr.

Det jobbes kontinuerlig med å redusere lekkasjer på nettet. På kort sikt vil dette føre til økte kostnader, men vil gi en betydelig gevinst på lengre sikt.

Renovasjon

Renovasjon har hatt kostnader ca 1 mill kr over budsjett, ca 3,3 mill høyere enn regnskap for 2022.

Kommunale veger, gang- og sykkelveger.

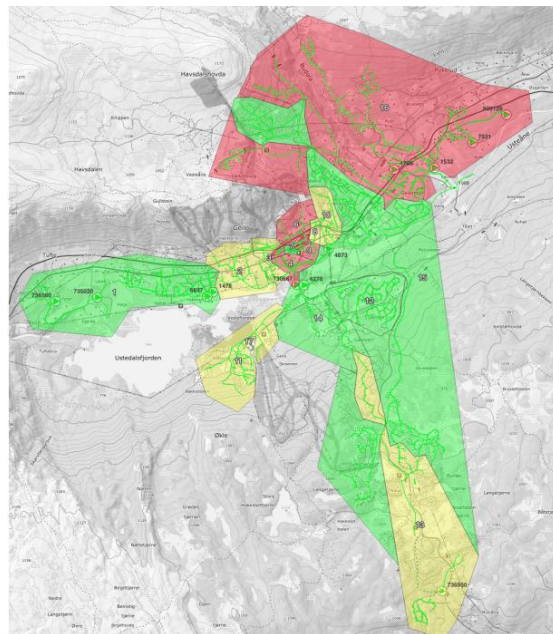
Kostnadene ved drift av kommunale veger er ca. 3,5 mil over budsjett, og ca. 2 mil høyere enn 2022. Snøbrøyting hadde kostnader ca. 800' over budsjett. Kostnader knyttet til utbedringer på kommunale veger etter «Hans» utgjorde ca. 1 mil.

Drift Vei, vann, avløp, renovasjon og park

VA ledningsnett omfatter alt ledningsnett med kummer i kommunen. Det ble startet et arbeid i 2022 med sterkere fokus på lekkasjer; både utlekkasjer fra vannforsyningsnettet og innlekkasjer på avløpsnettet. Arbeidet ble videreført i 2023, og det ble da bl.a gjennomført en egen kartlegging av lekkasjene på Geilo – fremmedvann i Geilo rensedistrikt .

Noen ressurskrevende tiltak i 2023:

- Omfattende VA-prosjekt med sanering av gammelt ledningsnett området Veslerunden/ Lauvrudfossen på Geilo; om lag 700m.
- Sanering av hoved VA-ledningsnett vest for Geilo, ble videreført med Hovedledning trinn5 fra Oldebråten til Fossgårdfeltet, om lag 645m
- Overtatt privatbygde nye VA-ledningsnett i Geilolia, om lag 715m.
- Det er bygd to nye returpunkt, i Vestlia og i Rennedalen.

Drift Vannverk og renseanlegg omfatter daglig ettersyn av mer enn 80 hus/installasjoner som omfatter vannverk, trykkkningsstasjoner, høydebasseng, renseanlegg og pumpestasjoner.

De ansatte er alle, med unntak av en nyansatt i 2022, godkjente som driftsoperatører innen vannbehandling og renseanlegg. Og utfører selv akkreditert prøvetaking (med godkjenning) ved renseanlegg og vannverk.

- Driftsresultatet for fjoråret viser at anleggene i all hovedsak fungerer godt. Utslippsmålingene viser at rensekravene i utslippstillatelsen er oppnådd ved renseanleggene holdes.
Men det er fortsatt utfordringer med mengdene inn på både Geilo og Ustaoset renseanlegg når maks ukene sammenfaller med snøsmelting; det medførte punktutslipp etter et nødoverløp på pumpestasjonen ved Highland og ved Ustevatn.

Av ressurskrevende tiltak kan nevnes:

- Oppgradering til nyeste versjon av styringssystemet, IGSS. Utskifting servere, og anskaffelse av egen service PC.
- Utskifting av store komponenter, bl.a pumper, på Geilo og Hol RA.
- Installert flere HMS tiltak, bl.a fallsikring, i renseanleggene og i noen av pumpestasjonene.
- Beregnet og installert opplegg for nødkloring i vannverkene på Geilo og i Hol.

Hol kommune hadde i 2023 tilsyn fra Mattilsynet knyttet til drikkevannsforsyning. Det ble gitt avvik som administrasjonen har rettet, men som man er av oppfatning av at er feilaktig gitt, men ikke anket eller fulgt opp.

Renovasjon omfatter oppfølging av kommunens nesten 60 returpunkt, spesielt gjelder dette vinterdrift av mange av disse punktene. Det er også arbeidet med planlegging av endring i strukturen for returpunkt; i henhold til plan om færre og større punkt fra Hallingdal Renovasjon IKS.

Park- og grøntområdene som er mest eksponert mot publikum ble prioritert også i 2023. Det ble bl.a. prioritert å få gjennomført jevnlig og ofte nok renovasjon i sentrum på Geilo, Hagafoss og på bade-plassene. Det ble kjøpt inn og plantet nye blomster på Geilo. I Hol og på Hagafoss er det Hol bonde-kvinnelag som planter og ser etter blomstene gjennom sommeren, med kommunen som støtter noe økonomisk.

Vei

- Asfaltering av deler av Øvre Holsvegen og Stasjonsvegen, om lag 2 km til sammen. Det var mye ekstra arbeider etter ekstremværet, etter mye skader både på veg og stikkrenner.
- Renovering av Mo brua ble prosjektert og lyst ut. Utføres i 2024.
- Det ble utført inspeksjon av kommunens bruer, herunder utvidet inspeksjon av 1 bru.
- Drift av kommunens egne brøytesoner, med brøyting og strøing på Geilo og i Hol.

Kart og oppmåling

Antall rekvirerte **oppmålingsforretninger/seksjoner** i 2023 er **213**. Det er litt over gjennomsnittet de siste 30 årene. Gjennomsnittet er 177 saker.

Seksjoneringssaker: 15

Oppmålingsforretninger: 198.

ÅR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rekvisisjoner inkl seksjon	215	258	170	162	227	192	213
Avholdte forretninger	176	257	192	173	211	162	252
Restanse (ikke påbegynte)	66	56	30	18	28	81	8
Ikke avslutta saker (påbeg.)	43	41	43	63	61	45	29
Utstedte matrikkelbrev	182	252	171	149	193	132	259
Utsatt merking **				110	96	56	103
Saker over frist					1	6	9

*) Kommentar til restanse: Restansen er i hovedsak saker som er rekvirert i november og desember etter at vinteren satte inn. Det er også noe restanse som skyldes at rekvirenten ønsker å vente med oppmåling. Kart- og oppmåling er godt ajour og holder stort sett fristene etter matrikkelloven.

**). Utsatt merking: Dette er oppmålingsforretninger i regulerte felt der tomtene er matrikkelført uten at alle grensemerkene er satt ut. Årsaken til at grensemerkene er utsatt er at det skal bygges veier og annen infrastruktur i feltene. Grensemerkene blir satt ut etter at anleggsarbeidene er ferdig.

Adresser i kommunen er flg. status:

	04.01.19	14.02.20	04.01.21	04.01.22	03.01.23	1.1.24
Antall adresser	10271	10423	10524	10805	10922	10990
Antall matrikkeladresser	10	0	1	3	15	2
Antall vegadresser	10261	10423	10523	10802	10907	10992
Prosent av mulige adr.	99,9	100	100	100	99,86	99,98

Hol brann og Redning:

Hol brann og redning ansatte ny brann og redningssjef fra den 15 april 2023. Det er påbegynt et omfattende arbeid med revidering av rutiner og instruksjoner både på beredskap- og forebyggende avdeling. Brannvesenet har også vært delaktig i revideringen av Helhetlig ROS-analyse og Kystverket sitt analysearbeid ved akutt forurensning.

Hol brann og redning var sterkt involvert i de fleste hendelser under uværet «Hans» og bidro kontinuerlig over flere døgn i egen kommune og i Ål kommune, samt i uværet påfølgende helg.

Sykefraværet har i 2023 vært lavt og det har kommet frem i medarbeidersamtaler at arbeidsmiljøet oppleves som godt.

Brannvesenet har rykket ut 196 ganger i 2023. Av dette har 22 utrykninger vært trafikkulykker, brann i bygning 6 og 22 Helseoppdrag bære/løfte og 23 helseoppdrag annet. 66 utrykninger har vært automatiske brannalarmer, unødvendige kontroll av brannmeldinger og avbrutte utrykninger. Totalt er dette en økning fra 2022 på 29 oppdrag.

Forebyggende avdeling og beredskapsavdelingen har fortsatt samarbeidet som startet i 2022 med å få ned antall unødvendige utrykninger ved oppfølging av særskilte brannobjekt der det ofte går falske- eller unødvendige alarmer. Det har vært en økning totalt i andre unødige alarmer da vi får flere leilighetsbygg og private eiendommer som er knyttet til automatisk brannvarsling. Det er innført 2x rettsgebyr på dagtid og 4x på kveld/natt/helligdag for denne type utrykninger som blir fakturert bygningseier.

Det har i 2023 vært satset på brannforebyggende tiltak for risikoutsatte grupper. Denne gruppen mennesker har en betydelig risiko for å kunne komme til skade eller omkomme i brann i forhold til resten av befolkningen. Dette arbeidet har bestått i samarbeid med hjemmetjenesten både med opplæring og kartlegging. Kartleggingene har munnet ut i utplassering av komfyrvakter, røykvarslere, vanntåkeanlegg, brannvarsling for hørselshemmede og røykdetektorer som er direktekoblet til HEPRO sitt responscenter for direktevarsling til 110 sentralen i Tønsberg. Brannvesena og helse i hele Hallingdal samarbeider tett om brannsikkerhet for denne gruppen i regionen.

I 2023 omkom det 34 personer av brann i Norge. Ingen personer omkom i Hol kommune i samme periode.

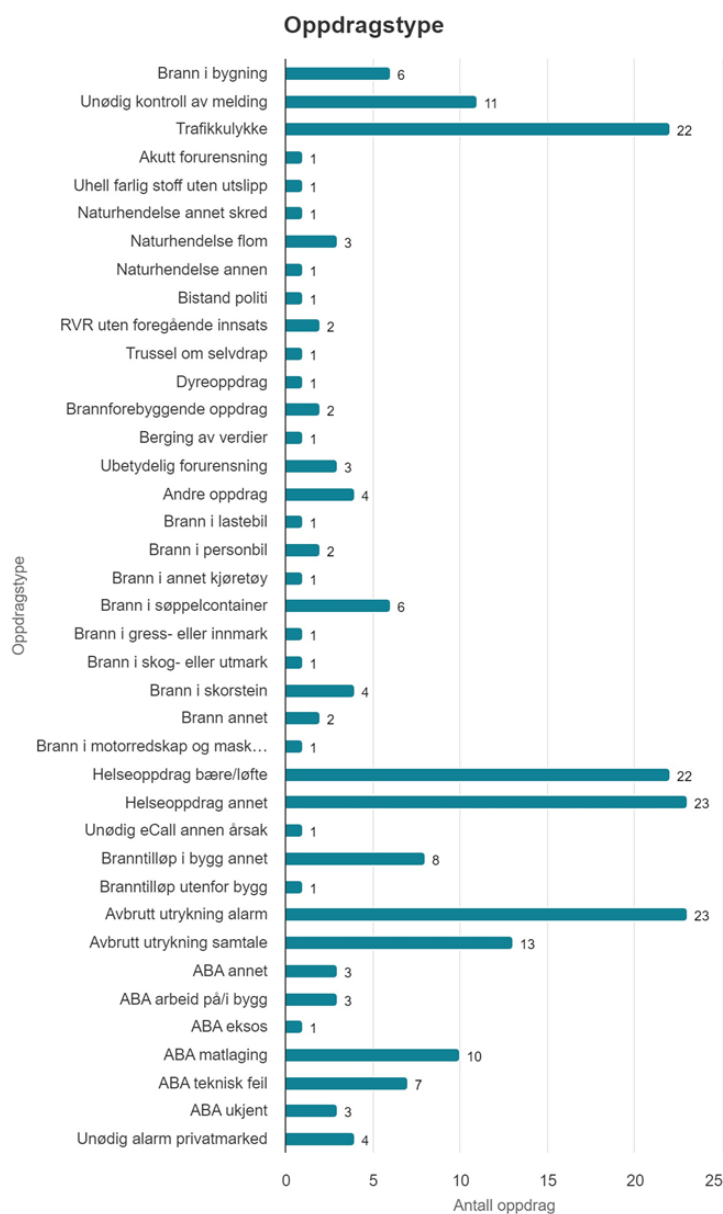
Nøkkeltall for Forebyggende avdeling 2023:

Nøkkeltall	2019	2020	2021	2022	2023
Tilsyn særskilte brannobjekt	36	9	15	46	29
Andre tiltak enn tilsyn mot brann	66	49	63	63	43
Tilsyn gassanlegg	0	37	27	38	18
Tilsyn bolig	974	1047	1276	852	662
Tilsyn fritidsbolig					779
Feiing og fresing av skorstein bolig	1312	1590	397	781	892
Feiing og fresing av skorstein fritidsbolig					850
Brannutredning			1	2	1

Beredskapsavdelingen har håndtert følgende hendelser i 2023 (BRIS):

Hendelser	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Brann tilknyttet bygg	12	9	12	9	11	10
Brann i kjøretøy	0	0	1	2	2	4
Brann i søppelkasse/container	1	0	3	6	6	6
Brann i innmark/utmark	2	1	0	2	2	2
Andre branner	6	1	2	4	8	2
Branntilløp utenfor bygning	8	0	4	2	1	1
Unødig/falsk brannalarm	34	27	31	20	1	35
Unødig/falsk melding	7	13	10	12	14	11
Avbrutt utrykning	30	31	24	35	28	23
Naturhendelser	3	1	3	2	1	5
Transportulykke	27	18	22	15	15	22
Andre ulykker/uhell	2	2	3	0	8	2
Helseoppdrag	29	45	48	38	47	45

Berging av verdier	4	3	2	3	1	3
Andre oppdrag	18	14	13	9	13	25
Totalt:	183	165	178	159	158	196

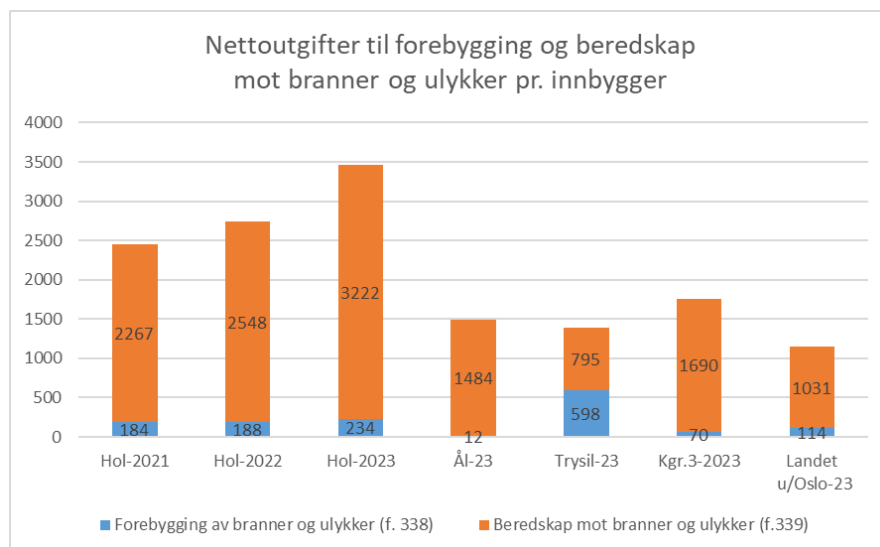
Kostra-data for brann og redning

Nøkkeltall Brann og redning	Hol			Kgr. 03	Landet u/ Oslo
	2021	2022	2023	2023	2023
Netto driftsutgifter til f. 338 Forebygging av branner og ulykker	184	188	234	70	114
Netto driftsutgifter til f. 339 pr. innbygger, Beredskap mot branner og ulykker	2267	2548	3222	1690	1031
Årsverk i brann- og ulykkesvern per 1000 innbyggere (årsverk)	1,35	2,4	1,57		0,76
Årsverk til forebygging, funksjon 338, per 1000 innbyggere (årsverk)	1,11	1,02	1,05		0,25
Årsverk til beredskap, funksjon 339, per 1000 innbyggere (årsverk)	0,24	1,38	0,52		0,51
Antall bygningsbranner (antall)	2	6	6	41	2733
Antall A-objekt med tilsyn i løpet av året (antall)	13	49	23	73	5741

Kilde: [1997: Utvalgte nøkkeltall - Brann- og ulykkesvern \(K\) 2015 - 2023. Statistikkbanken \(ssb.no\)](#)

Resultatene viser at det er høyere kostnadsnivå i Hol kommune enn i Kostragruppen og landssnittet for både feiing/forebygging av branner (f.338) og ulykker, og beredskap (f.339). Det er også flere årsverk for disse tjenestene enn for landssnittet. Det er rapportert 6 bygningsbranner i Hol kommune, som sammenlignes med samlede tall for Kostragruppen og landssnittet.

Dette kan illustreres i figuren under, som viser ressursbruken i kroner til forebygging og beredskap mot branner og ulykker.

Ved å kun benytte seg av kostratallene så sammenligner man seg med kommunen etter innbyggertall og ikke etter den reelle risikoen eller hvor mange mennesker som faktisk oppholder seg i kommunen til enhver tid. Det er risikoen som kommunen har og ikke Kostra som bestemmer ressursbehovet og kostnadene. Det vil derfor være mer riktig å gjøre en grundig kartlegging av risiko og at man definerer hva som er akseptabel risiko og ikke. Når risikoen er kartlagt og akseptabel risiko satt, så vil man kunne beregne ressursbehovet. Denne ressursberegningen vil bli foretatt gjennom et omfattende analysearbeid i brannvesenet i løpet av 2024.

Helseoppdrag som utføres av brann – og redningsavdelingen i kommunen blir ikke fakturert internt i kommunen. Det kan andre kommuners redningsoppdrag trolig gjøres fra et IKS-samarbeid til aktuell kommune.

Administrasjon:

Teknisk etat har behandlet følgende saker:	2020	2021	2022	2023
Søknader om fritak fra kommunale avgifter og gebyrer:	220	224	167	152
Tilkoblingsaker:	78	74	128	44
Søknader om installasjon av vannmåler:	197	141	76	65
Parkeringstillatelser for forflytningshemmede:	10	11	19	14

Tilkoblingsaker har en nedgang fra tidligere år

Eiendomsforvaltning:

Kommunale boliger.

- Hol kommune har 44 boenheter pr. 31.12 2023 som skal stilles til disposisjon for flyktninger, NAV og ansatte i kommunen.
- Disse er fordelt slik i kommunen
 - o Hol/Hovet: 11 leiligheter
 - o Dagali/Skurdalen: 2 leiligheter
 - o Geilo: 31 leiligheter
- Leiligheter utleid pr. 31.12.2023:
 - o 44 leiligheter/boliger: Tall for 2022 i parentes.
 - Kommunalt ansatte: 9 (10)
 - NAV: 6 (4)
 - Flyktninger: 7 (10)
 - Legetjenesten: 3 (3)
 - Psykisk Helse: 7 (7)
 - Disponible, ikke utleid: 8 (6)
(3 under oppussing, 2 ledige for utleie på Geilo, 3 i Hol)
 - Andre 4 (3)

Byggrehabilitering og vedlikehold:

I 2023 har de største prosjektene vært full oppussing/renovering av boligene i Flatmovegen 15 C, Trekanten 13 A og Lauvrudfossen 12. I tillegg er det utført større og mindre arbeider som blir listet opp under. Arbeid utført av tekniske fag (elektro, VVS og ventilasjon) er gjennomført via Hol kommune sine rammeavtaler. Det er også innleid eksterne bygningsfirma ved behov.

Av andre prosjekter innen byggrehabilitering kan nevnes:

- Geilo kulturhus.
 - o Scenen på Fjellvangsalen er bygd inn og blitt møterom.
 - o Det er lagt dansegulv på Fjellvang og oppussing av selve salen.
 - o Ombygging av kontorarealer.

- Byttet taksteiner og tettete tak.
- Sløydsal på Geilo barneskole. Sløydsal er bygd om til 3 grupperom.
- Geilo barneskole. Diverse maling og oppussing, blant annet toaletter.
- Kommunehuset. Pusset opp flere kontorer.
- Bygdahall. Videreført arbeidet med oppgradering fra 2022. Nytt brannalarmanlegg, nye lyskilder, nye varmekilder, ventilasjonsanlegg, maling av overflater mm.
- Hol barnehage. Diverse malingsarbeid utført både inne og ute.
- Svømmehallen, Geilo kulturhus. Nye veggplater og malingsarbeider.
- Geiljordet. Nytt tak på loftsbygningen og totalrenovering av vinduene på Slettostugu.
- Ustedalen 142, leilighet i kjeller: Nye vinduer, rehabilitert bad mm.
- Høgehaugvegen 2A. Arbeid ifbm fuktskade.
- Skjerja. Gjort ferdig arbeidene fra 2022 (kjøkken, gulv, utvendig kledning).
- Vestlia barnehage. Diverse maling og oppussing.
- Arbeid for vann – og avløpsavdelingen:
 - Hovet vannverk. Malt hele bygget, samt diverse tømmerarbeid.
 - Pumpehus Budalen. Beiset bygget.
 - Sudnadalen renseanlegg. Diverse vedlikehold utført.
 - Hol vannverk. Støpt nye portstolper

I tillegg er det utført mange mindre arbeider, både planlagte, men også ting som «dukker opp» og trenger rask behandling.

FDV (vaktmestere):

FDV-avdelingen utfører det daglige behovet for tjenester og vedlikehold på kommunens tjenestesteder. Total bygningsmasse er ca 60.000 kvm som omfatter formålsbygg, kommunale boliger, omsorgsboliger og andre bygg (som f.eks fjelleiendommer og Geiljordet). Avdelingen har også en vaktordning på kveld og helg.

Løpende drifts- og vedlikeholdstjenester som er utført i 2023:

- Daglig ettersyn, drift og vedlikehold av kommunens bygg og tekniske anlegg.
- Energistyring og -optimalisering.
- Mindre reparasjoner og vedlikehold i den kommunale bygningsmassen.
- Drift av kommunens svømmehaller.
- Drift av kommunens Internkontrollsystemer tilknyttet eiendomsavdelingen.
- Deltagelse ved offentlige tilsyn i kommunens bygningsmasse.
- Flagging etter kommunens flaggvedtekter.
- Gressklipping
- Snømåking.

I tillegg så har det vært utført særskilte oppgaver i 2023:

- Deltagelse i etablering av ekstra brakkerigg ved Geilo barnehage.
- Deltagelse i etablering av brakkerigg ved Geilo barneskole.
- Deltagelse i ombygging av sløydsal til grupperom ved Geilo barneskole.

Renhold:

Eiendomsavdelingen utfører renhold på kommunens tjenestesteder. I 2023 er det ansatt to renholdere i fast stilling som vikarer, i henholdsvis 75% og 55 % stilling. Det er svært nyttig med en slik løsning, da de fleste ønsker seg fast stilling og ikke kun være tilkallingsvikar. Disse stillingene brukes til å dekke inn sykefravær og ferieavvikling.

I forhold til årene 2020-2022 har det vært i 2023 redusert forbruk av desinfeksjonsmiddel og papir. Dette sees i sammenheng med mindre utbredelse av Covid-19.

Prosjektavdeling (PA):

Investeringer i anleggsmidler

I 2023 ble det bokført utgifter til investeringsprosjekter med 75,6 mill. kr. Av store prosjekter kan nevnes:

• Grønlie boligfelt (P023)	5,0 mill. kr
• Sanering Vann- og avløpsledninger (P096)	17,7 mill. kr
• Hovedledning vann og avløp (P197)	4,38 mill. kr
• Rehabilitering kommunal eiendom (P034)	6,0 mill. kr
• Trafikksikkerhet skole- idrettsområdet (P143,	9,5 mill. kr

Jfr. Årsregnskap 2023, regnskapsskjema 2B.

Følgende investeringsprosjekter er sluttført i 2023:

P019 Oppgradering Kringlemyr 8/10:

- Uteområdet er asfaltert.
- Brannskiller er etablert.
- Mindre utbedringer i prosjektet ferdigstilles i 2024.

P024 Svømmebassenget i Hovet:

- Asbestsanering er utført.
- Det planlegges å heve taket.
- Videre bassengteknisk vurdering avklares når anbud for svømmebassenget ved Hallingskarvet skole er innkommet.

P029 Rehabilitering svømmebasseng Hallingskarvet skole:

- Prosjektering er gjennomført, anbud sendes ut i februar 2024.

P034 Rehabilitering kommunale eiendommer:

- Oppussing/rehabilitering Bygdahall, gjenstår litt arbeid med ventilasjon i 2023.
- Oppussing/rehabilitering div leiligheter/boliger, se omtale under "Byggrehabilitering og vedlikehold"

P066 Kommunale ladepunkt El biler.

- Prosjektet med etablering av ladepunkt for el-biler ved kommunale eiendommer er sluttført i 2023

- **P083 Geilo samfunnshus/kulturhus.**
 - Rehabilitering av bibliotek, Fjallvangsalen, kontorer med mer. Se omtale under "Byggrehabilitering og vedlikehold".
- **P096 Sanering VA-ledninger – 40 års avskrivning**
 - Videreføres kontinuerlig.
- **P104 Rehabilitering Dagali vannverk.**
 - I prinsippet slutført, gjenstår påkobling av noen abonnenter, planlagt utført i 2024
- **P122 Gangbro Geilo stasjon,**
 - Ferdigstilt i 2022 i tråd med budsjett og fremdriftsplaner. Sluttoppgjør mellom Bane NOR og Hol kommune utført i 2023. Driftsansvar er overført til BaneNOR.
- **P126 Tiltak VA installasjoner Hovedplan – 20 års avskrivning**
 - Sammensatt av mange mindre prosjekter
 - Videreføres kontinuerlig
- **P197 Hovedledning avløp Geilo**
 - Videreføring fra Oldebråten til Fossgårdfeltet slutført i 2023

KOMMUNALE FORETAK

Ørteren kraftverk KF er kommunens kommunale foretak. Det vises til eget årsregnskap og årsberetning for dette i egen sak til kommunestyret.

INTERKOMMUNALE SAMARBEID OG KOMMUNALE OPPGAVEFELLESSKAP

Viken kommunerevisjon IKS, Hallingdal Renovasjon IKS, Vinn AS, IKA Kongsberg, Kommnehelsesamarbeid Vestre Viken, Kleivi Næringspark (Hol og Ål kommuner), Felleskjøkkenet for Hol og Ål (Oppgavefellesskap), PPT (Pedagogisk og Psykologisk Tjeneste) for Hallingdal, Felles barnevern i Hallingdal, IKT Hallingdal, Hallingdal Etablerersenter og Hallinghelse.

For ovennevnte samarbeid vises det til egne årsmeldinger.

Vedtakspunkter fra kommunestyret for HØP 2023-2026: se egen oversikt.